

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra církevních dějin a patristiky

Diplomová práce

ORDO MINIMORUM – ŘÁD NEJMENŠÍCH BRATŘÍ, JEHO PŮSOBENÍ V KONVENTU NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE U NOVÉ BYSTRICE A HISTORIE TOHOTO KONVENTU DO JEHO ZÁNIKU V ROCE 1959

Vedoucí práce: doc. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Autor práce: Stanislav Musil
Studijní obor: Pastorační asistence
Ročník: VI.
Forma studia: Kombinované

2009

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

1. června 2009

Děkuji vedoucímu diplomové práce doc. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Speciální poděkování patří ThLic. PhDr. Františku Jindřichu Holečkovi, O.M. bez jehož pomoci by tato diplomová práce prakticky nemohla vzniknout.

Autor práce by chtěl také poděkovat paní Mgr. Stanislavě Novákové, vedoucí pobočky SOA Třeboň v Jindřichově Hradci za její cenné informace.

V neposlední řadě patří autorův dík rodině, která mu byla po celou dobu velkou oporou.

OBSAH

ÚVOD	6
1. ZAKLADATEL ŘÁDU SV. FRANTIŠEK Z PAULY (1416 – 1507)	8
1.1 Historické pozadí doby života sv. Františka z Pauly	8
1.2 Život sv. Františka z Pauly – italské období života	11
1.2.1 Narození a chlapecký věk	11
1.2.2 Františkovo dospívání a formování	12
1.2.3 Základy řádu Nejmenších bratří, výstavba prvních klášterů	13
1.2.4 Pozvání do Francie - počátek francouzské odnože řádu a expanze do dalších zemí	15
1.2.5 Cesta za řeholí	17
1.2.6 Františkova smrt a jeho beatifikace	19
1.2.7 Františkův duchovní odkaz a jeho podíl na reformě církve	21
2. ORDO MINIMORUM – ŘÁD NEJMENŠÍCH BRATŘÍ	23
2.1 Patroni a znak řádu	23
2.2 Spiritualita řádu	23
2.3 Řehole	24
2.4 Řádový oděv	24
2.5 Organizační struktura řádu	25
2.6 Vstup do řádu	27
2.7 Běžný den Nejmenších bratří	27
3. BÝVALÝ PAULÁNSKÝ KONVENT NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE U NOVÉ BYSTRICE	29
3.1. Česko-německá provincie do 1. poloviny 16. stol.	29
3.2 Krajířovské období – první konvent	33
3.2.1 Oblast Novobystřicka do konce 16. stol. – krátký historický exkurz	33
3.2.2 Legenda o založení kláštera Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice	35

3.2.3 Krajřrovská fundace – institucionální rámec založení konventu	
Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice	36
3.2.4 Osobnost Konrada III. Krajřře z Krajku, prvního fundátora	45
3.2.5 Rozmnoření fundace (1507)	48
3.2.6 Období rozmachu a tragického konce - novokřřenci na scéne	50
3.3 První krizové období - sto let čekání	55
3.4 Slavatovské období – druhý konvent - období největřšího rozkvětu	56
3.4.1 Obnovení německo-české provincie	57
3.4.2 Slavatovská fundace	59
3.4.3 Osobnost Adama Pavla Slavaty, druhého fundátora	61
3.4.4 Nový kostel	63
3.4.5 Vymření rodu Slavatů	67
3.5 Poslavatovské období	67
3.6 Druhé krizové období – Josefřnské reformy	69
3.7 Lokálie a fara	71
3.8 Tragédie konventu zavrřena	73
4. STAVEBNĚ – ARCHITEKTONICKÁ ČÁST	74
ZÁVĚR	75
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	77
POUŽITÉ ZKRATKY	85
TEXTOVÉ A OBRAZOVÉ PŘÍLOHY	86
1. Textové přílohy	86
2. Obrazové přílohy	140
ABSTRAKT	154

ÚVOD

Cílem této práce je pokusit se nalézt institucionální pozadí založení paulánského konventu Nejsvětější Trojice v Klášteře u Nové Bystřice, popsat jeho historický vývoj a pokusit se nalézt odpovědi na otázky, které s tímto tématem souvisejí. Především je zde otázka problematiky prvního založení konventu v roce 1501. Další otázkou je problematika zániku prvního konventu v roce 1533 a možné pozadí tohoto problému. Zajímavý je také další vývoj konventu, kdy se po téměř jednom století neexistence konventu, v pobělohorském období rekatolizace rozhoduje velký mecenáš a vynikající hospodář novobystřického panství Adam Pavel Slavata znovu obnovit slávu paulánského konventu a zakládá podruhé paulánský klášter Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Bez zajímavosti není ani další historie konventu po jeho zrušení v období josefínských reforem.

Autor této diplomové práce si problematiku o paulánském konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice vybral hned z několika důvodů. Zřejmě nejdůležitějším z nich je ten, že se historií konventu v současnosti podrobně nezabývá na vědecké bázi žádná obdobná studie či kniha. Jedinými světlými výjimkami je drobná monografie od Ondřeje Laciny z roku 2000 (*Průvodce po stopách paulánů v klášteře Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice*), která se však dotýká problematiky jen velmi okrajově. Mnohem více informací o paulánském řádu, česko-německé provincii řádu a zejména o moravských konventech paulánského řádu může případný zájemce nalézt v mnoha studiích od Jiřího Miholy, který se ve svých studiích dotýká také problematiky paulánských konventů v Čechách, nicméně klade mnohem větší důraz na konventy moravské. To je také další důvod, proč si autor vybral český řádový konvent - autor by tak rád chtěl svojí prací přispět do diskuse ohledně problematiky působení paulánského řádu v Čechách.

Pramenů, ze kterých by chtěl případný zájemce o historii novobystřicka (kam spadá i konvent Nejsvětější Trojice) čerpat, není mnoho. Dilem za to mohou přírodní pohromy, zejména řada silných požárů města v minulých staletích a dilem také války se svými důsledky, které se touto krajinou v minulosti

přehnal. Ještě méně informací je o samotném bývalém paulánském klášteře. Určitým vodítkem pro zájemce o historii kláštera se může stát drobná monografie Klášterského faráře Josefa Mrštíka z roku 1855 a dřívější práce Petersilkova z roku 1833. Další prací, která ovšem valnou většinu údajů čerpá ze dvou již zmiňovaných autorů, je Lacheho monografie ze 20. let 20. stol. Je velkou ztrátou, že se do dnešních dnů, s velkou pravděpodobností, nedochovalo dílo od P. Marcuse Suppauera „Institutio Novitiorum“ z roku 1752, které popisovalo historii zdejšího kláštera a obsahovalo řadu velmi cenných údajů o česko-německé provincii řádu. Dochovalo se jen několik torzovitých citací z tohoto díla.

Další informace k problematice kláštera Nejsvětější Trojice je možné nalézt v SOkA Jindřichův Hradec a dále v jindřichohradecké pobočce SOA Třeboň. Zde se dochovaly zakládací listiny Krajířovy a Slavatovy a některé další materiály. Dále potom v SOA v Třeboni, v AZK NA v Praze, v ANM v Praze je uložen rukopis již zmíněné Petersilkovi práce. Zajímavým zdrojem je dochovaný rukopis paulánského řeholníka Nicolause Asama, který se nachází ve VK v Olomouci. Jiným zdrojem informací je tzv. Cerroniho sbírka v MZA v Brně, obsahující řadu informací o řeholnicích paulánské řádu apod.

Celá tato diplomová práce je založena na rozboru a studiu archivních materiálů a odborné literatury, doplněném heuristickým výzkumem těchto materiálů. Autorovi této práce se podařilo, při studiu archivních materiálů, nalézt několik vzácných a veřejně dosud nepublikovaných listin či záznamů, kdy zejména opis listiny z 1. ledna 1500 má naprosto klíčový význam pro pochopení institucionálního rámce založení české provincie paulánského řádu a vzniku prvních konventů na území Čech.

Práce je koncepčně rozdělena do třech na sebe navazujících částí, kdy v první části se autor věnuje vzniku paulánského řádu a osobě zakladatele řádu sv. Františka z Pauly. Druhá část obsahuje problematiku prvního založení konventu a jeho zánik. Ve třetí části práce je autorova pozornost zaměřena na druhé založení konventu Nejsvětější Trojice a jeho definitivní zánik, jako důsledek josefínských reforem. Samostatnou součástí práce jsou textové a obrazové přílohy, uvedené na konci této práce.

1. ZAKLADATEL ŘÁDU SV. FRANTIŠEK Z PAULY (1416 – 1507)

1.1 Historické pozadí doby života sv. Františka z Pauly

Život sv. Františka z Pauly spadá do doby, kdy se Itálie již rozloučila se středověkým způsobem myšlení a na apeninském poloostrově se začíná silně rozvíjet renesanční myšlenka oslavy člověka. Strohá středověká religiozita je zatlačována do pozadí a člověk je znovu pohlcován myšlenkami na světský způsob života. Začíná pozvolný rozvoj vědních oborů a disciplín, které se snaží oprostít od vlivu náboženství, aniž by s ním však vedly polemiku. Náboženství si tak stále uchovává značný vliv na běžný život společnosti, ale konverguje svůj vliv více na jednotlivce čímž se tak stává osobní záležitostí každého člověka a „... často bývá oslavováno ve své přírodní a panteistické podobě.“¹

Vliv takto utvářené společnosti se promítá i do života církve a zasahuje zejména její nejvyšší patra. A tak se můžeme v životě papežů a kardinálů více, než-li kdy dříve a také později, setkat s morálním úpadkem, hanebnostmi všeho druhu, se simonií a hromaděním výhodných obročí. Vrcholným představitelem tohoto období je zcela bezesporu papež Alexandr VI.,² symbol zvrhlosti, který získal svůj úřad v roce 1492. Jeho praktiky a intriky jsou všeobecně známé a tak si jen připomeňme jeden anonymní epigram, vážící se k tomuto papeži a charakterizující i onu dobu plnou simonie a jiných neřestí:

„Alessandro vende chiavi, altari e Cristo
é suo diritto vendere quel che ha comprato prima.
Di vizio in vizio, da fiamma nasce incendio,
e Roma deperisce sotto il dominio Ispanovo.

¹ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 12. ISBN 978-80-7195-185-8.

² Alexandr VI. – vlastním jménem Rodrigo Borgia se narodil 1. ledna 1431 v Játivě a zemřel 18. srpna 1503 v Římě. Byl představitelem jednoho z nejvlivnějších rodů tehdejší Itálie. Jeho rod přišel do Itálie ze Španělska, kde si vydobyl oslnivou kariéru. Prvním představitelem tohoto rodu, který usedl na papežský trůn byl Kalixt III., vlastním jménem Alfonso Borgia, zvolen za papeže 8. dubna 1455 – zemřel 6. srpna 1458.

Sesto Tarquinio, Sesto Nerone e Sesto pure questo:
Roma sotto i Sesti sempre andó in rovina.“³

„Alexandr prodává klíče, oltáře a Krista:
má přece právo prodávat to, co předtím koupil.
Z neřesti neřest, z plamene se rodí požár,
a Řím chřadne pod španělskou nadvládou.
Šestý Tarquinius, Šestý Nero a Šestý je i tenhle:
Řím se pod Šestými vždycky zřítíl do záhuby.“⁴

V tomto období se ve většině států soudobé Evropy rodí základy moderního typu státu založeného na centralizované moci. Určujícími představiteli tohoto trendu jsou Anglie, Francie a Španělsko. Ne tak Itálie, kde stále přetrvává v tomto směru charakteristická středověká roztržičnost, která se vyznačuje vnitřními rozbroji mezi jednotlivými státy apeninského poloostrova. Kalábrie, v níž leží Paula, rodiště sv. Františka z Pauly, byla v této době součástí neapolského království. O nadvládu nad tímto královstvím vedly tvrdé střety rody Anjouovců a Aragonců. Tyto střety vedly k materiálnímu vyčerpávání jednotlivých zainteresovaných znesvářených stran. Ty v honbě za dalšími finančními prostředky navyšovaly již tak vysoké daně a vykořisťovaly své poddané, kteří tak byly uvrhováni do bídy a nedostatku. To vedlo ke zbídačení prostého lidu, kdy se k těmto útrapám způsobených válkami, přidaly i problémy se zásobováním, které byly ovlivněny nepříznivými úrodami.

Do všech těchto neštěstí a pohrom přišla jako poslední rána hrozivá epidemie moru. Tato situace samozřejmě vyústila do několika velkých protipanských

³ Viz. RENDINA, C. *Příběhy papežů – Dějiny a tajemství*. 1. vydání. Praha: Volvo Globator, 2005, s. 463. ISBN 80-7207-574-8.

⁴ Viz. RENDINA, C. *Příběhy papežů – Dějiny a tajemství*. 1. vydání. Praha: Volvo Globator, 2005, s. 464. ISBN 80-7207-574-8.

povstání.⁵ Nastává období bídy a zmaru, snižuje se citelně počet obyvatel neapolského království, půdu nemá kdo obdělávat a obchod upadá. Představitelé šlechty museli na tyto skutečnosti rázně reagovat, a tak se snažili prostřednictvím řady ústupků a dalších pobídek nalákat na svá dominia rolníky, kterým přerozdělovali opuštěnou půdu. Důsledkem tohoto jednání bylo, že „...v Kalábrii začal mizet staletý fenomén nevolnictví a zemědělstí dělníci tak pomalu získávali osobní svobodu.“⁶

V církvi se toto období plné kvasu přetavuje do volání po reformě, která by znamenala celkovou obrodu církve. Tato touha se, mimo jiné, projevovala i vznikem skupin, jejichž snahou bylo znovu povznesení tradice Církevních otců z období patristiky. Ve své podstatě šlo o návrat do minulosti, která byla vyzdvihována reformátory za příklad morálně čistého a neřestmi nezatíženého života.

K původnímu stylu života prvních poustevníků, žijících v ústraní a na poušti, se přikláněly řeholní řády, které tehdy v církvi působily. Zejména v nich byl kladen důraz na pokání, odřikání, askezi a půst.

V patnáctém století se však objevilo ještě jedno nebezpečí pro křesťanský svět. 29. května 1453 byla tureckým sultánem Mehmedem II. a jeho vojsky poražena a dobytá Konstantinopol, hlavní sídlo východního křesťanského světa. Turecká vojska se tak ocitla na hranicích Evropy a turecký vpád do nitra Evropy se dal očekávat každým okamžikem. Křížové výpravy, které byly vyhlášeny na osvobození Konstantinopole ztroskotaly a s nimi definitivně ztroskotaly i naděje na odvrácení tureckého vpádu do nitra křesťanské Evropy.

⁵ Např. v roce 1443, 1458 a snad největší z nich v roce 1485 – 1487, kdy se stal načas spojencem povstalců i papež Inocenc VIII. Všechna tato povstání byla velmi krutě potlačena a bylo vyneseno mnoho exemplárních trestů i v řadách šlechticů. Mnozí z nich se proto před těmito tresty odebrali do Francie pod ochranu francouzského krále Karla VIII., se kterým se většina z nich vrátila do Neapole v roce 1494, kdy Karel VIII. Neapol obsadil.

⁶ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 15. ISBN 978-80-7195-185-8.

1.2 Život sv. Františka z Pauly – italské období života

1.2.1 Narození a chlapecký věk

František se narodil jako dlouho toužebně očekávané prvorozené dítě dne 27. března 1416 v Paule.⁷ Jeho matkou byla Vienna z Fuscalda a otcem byl Giacomo Martotilla (v některých pramenech je uváděno jméno Jakub D'Alessio).⁸ Oba rodiče byli velmi zbožní a dlouhá léta se nemohli dočkat svého potomka. Odebrali se tedy k Františkovi z Assisi s prosbou, aby jim pomohl u Pána Boha syna vyprosit a jejich prosby nezůstaly nevyslyšeny. Narodil sem jim syn František, který dostal své jméno po svém velikém přímluvci Františkovi z Assisi. Rodičovské štěstí však nemělo dlouhého trvání, neboť malý František nedlouho po porodu vážně onemocněl a bylo ohroženo jeho oko. Onemocnění bylo tak vážné, že dokonce hrozilo Františkovo úmrtí. Jeho rodiče však ani v této tak skličující pro ně době se nevzdali a opět vyhledali Františka z Assisi, kterého opět požádali o jeho přímluvy a prosby k Bohu. Zavázali se též slibem, že v případě uzdravení malého Františka, jej v určitém vhodném věku dají k vychování do některého z františkánských klášterů. Jejich prosby byly vyslyšeny a malý František se skutečně uzdravil. Zbožní rodiče vedli Františka ve spořádaném křesťanském životě a František již od útlého věku nacházel oblibu v životě plném modlitby, samoty a odříkání. Františkovi rodiče nezapomněli na slib, který učinili a seznámili s ním i dospívajícího Františka. Tím začíná další etapa jeho života.

⁷ Italsky Paola – město v Kalábrii na jihu apeninského poloostrova, v dalším textu užíván počeštěný výraz Paula

⁸ CASTIGLIONE, A. *Světec zázraků a lásky – Život sv. Františka z Pauly*. 2. vydání. A.M.I.M.S.: Vranova n. D. – Přímětice – Bítov, 2006, s. 5.

1.2.2 Františkovo dospívání a formování

Někdy mezi třináctým a čtrnáctým rokem⁹ Františkova života jej rodiče, chtěje dostátí svého slibu, vzali do františkánského kláštera v San Marcu Argentanu.¹⁰ František vstoupil do kláštera jako laický pomocník mnichů a sloužil bez jakéhokoliv nároku na mzdu. František sloužil v klášteře obětavě a žádná práce jej neodradila. Klášterní život se mu stal ale také oporou. Setkal se zde totiž s vřelým přijetím. Po roce jeho služby v klášteře začal František uvažovat, jakým dalším směrem se bude upírat jeho život. Řeholníci jej přemlouvali, aby zůstal v klášteře. František se ale rozhodl pro vlastní cestu. Odešel z kláštera a rozhodl se absolvovat poutní cestu do Assisi, ke svému obdivovanému vzoru. Na své cestě, kterou vykonal v doprovodu svých zbožných rodičů, navštívil také věčné město Řím, kde navštívil řadu známých svatých míst. V Assisi navštívil mj. také hrob sv. Františka z Assisi. František se na své pouti setkal s celou řadou poustevníků¹¹ a tato setkání na něj zanechala mocný dojem, neboť si jasně uvědomoval rozdíl mezi honosným životem dobové církve s jejími nešvary a prostým životem poustevníků, kteří žili v pokoře a v souladu s odkazem Církevních otců. Pod tímto vlivem se po návratu domů rozhodl pro život v ústraní a poustevnický život se stal pro něho ideálem.¹² Dle tvrzení monsignora Baldassarra da Spigno¹³ žil František

⁹ Přesný věk Františka při jeho odchodu do kláštera San Marco Argentano není znám a v literatuře je udáván různý věk. Srv. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 15. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 27.

¹⁰ San Marco Argentano je město v Kalábrii nedaleko od Pauly - rodiště Františka z Pauly

¹¹ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 15. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 38.

¹² Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 15. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 39.

¹³ Monsignor Baldassarre da Spigno (Mons. Baldassarre de Gutrossis) pocházel ze Spigno v Ligurii. Byl doktorem civilního a kanonického práva, zpovědníkem papeže Inocence VIII. (1484 - 1492).

v ústraní po dobu čtyř let. Během této doby, poznamenané dlouhými posty a odříkáním, chudobou a sebezapřením se formovaly a utvářely hlavní rysy Františkova zbožného života. Byl to také počátek Františkovi misijní činnosti, neboť zbožný způsob jeho života se stával pro mnohé lidi ideálem. František totiž svým příkladem mířil přímo do srdcí lidí – vybízel je k pokání a obrácení srdce, k životu v báni Boží a v souladu s Desaterem. Ústředním bodem Františkovy víry, života a jeho učení se stává Láska – Caritas, které se později stane heslem řádu, jehož se stal zakladatelem.

1.2.3 Základy řádu Nejmenších bratří, výstavba prvních klášterů

Františkovo působení a jeho příkladný život měl celou řadu obdivovatelů a následovníků. Tak se začínají k Františkovi postupně připojovat někteří ze zástupců, jež přicházely za Františkem. U některých nám tradice uchovala i jejich jména.¹⁴

Kolem Františka tak začíná vznikat první společenství, jehož potřebám již přestává dostačovat skromná jeskyně, kterou František až dosud obýval. Příchod Františkových následovníků a jeho další rozmnožení se stává impulsem pro změnu charakteru pojetí života této skupiny od poustevnictví ke mnišství.¹⁵ Dalším důsledkem je výstavba první jednoduché oratoře a cel pro toto společenství. Tento okamžik můžeme po právu označit jako začátek Řádu Nejmenších bratří, byť se nejednalo o oficiální postavení tohoto řádu, ale nalézáme zde první a fundamentální kořeny tohoto hnutí. Mezi ně patří např. pokání a půst. Tyto dvě věci požadoval František od nově příchozích již při jejich příchodu do společenství.

¹⁴ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 15. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 45 a s. 49, 50.

¹⁵ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 9.

Komunita se i nadále rozšiřovala a tak někdy kolem roku 1450 padlo rozhodnutí o výstavbě prvního kostela pro tuto komunitu. Za tímto rozhodnutím stálo, zcela nepochybně, několik významných aspektů. Jako nejzávažnější se jeví ten, že aby mohla docílit nějaká poustevnická komunita úředního potvrzení je důležité, aby tato komunita měla své centrum, kolem něhož je komunita soustředěna a podle zasvěcení kostela mohla tato komunita obdržet i své jméno. V blízkosti kostela vyrůstal také první konvent pro potřeby poustevníků, který měl nahradit již nevyhovující malé cely.

Ohlas na působení komunity soustředěné kolem Františka se šířil a dostal se i do Říma, kde se rozproudila živá diskuse o této komunitě.¹⁶ Papež Pavel II. vyslal svého emisara monsignora Baldassarra De Gutrossis, který se seznámil s Františkem i s jeho učením. Františkovo učení a jeho způsob života v něm zanechal hluboký dojem. Po svém příjezdu referoval papeži o paulánské komunitě jen v dobrém a paulánští poustevníci se tak dostali do širokého povědomí i v nejvyšších sférách Církve. To byl další důležitý krok směrem k řeholnímu společenství.

Dojem, který zanechal František při svém setkání s monsignorem Baldassarrem De Gutrossis byl tak mocný, že se tento vzdělaný duchovní rozhodl po dvou letech od setkání s Františkem, vstoupit do jeho komunity. Pro tento svůj krok si vyžádal povolení od papeže Sixta IV.¹⁷ Jeho vstoupení do komunity paulánských poustevníků bylo nesmírně důležité a znamenalo další zlomový krok v životě paulánské komunity. Stal se hlavním architektem při zrodu právního uspořádání života paulánské komunity včetně kanonického uznání této komunity. Pro svůj záměr získal i místního arcibiskupa Mons. Pirru Caracciola. Spojení obou vysokých představitelů církve začalo přinášet první plody. Dne 30. listopadu

¹⁶ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 80 - 81.

¹⁷ Sixtus IV. (vlastním jménem Francesco della Rovere), se narodil 21. července 1414, v Celle Ligure a zemřel 12. srpna 1484 v Římě. Papežem byl od roku 1471 až do své smrti v roce 1484.

1470 schválil cosentský arcibiskup monsignor Pirro Caracciolo paulánskou komunitu pod jménem Kongregace poustevníků svatého Františka z Assisi.¹⁸

Za čtyři roky dne 17. května 1474 vydává papež Sixtus IV. papežskou bulu *Sedes Apostolica*, ve které udělil paulánské komunitě tolik toužebně očekávané osobní schválení. Ohlas na toto schválení byl mimořádný. Prakticky téměř současně s ním byla započata výstavba dalších pousteven mimo Paulu (v Paternu Calabru, Spezzanu, Coriglianu, Crotone a Milazzu na Sicílii). V Paternu Calabru prožil František několik let, které znamenaly v jeho životě další předěl. František zde totiž nabyt přesvědčení, že mu Bůh chce svěřit úkol – založení nového náboženského hnutí.¹⁹ Z Paterna Calabria se František dostal přes Spezzano a Corigliano na Sicílii do Milazza, kde byl přítomen založení zdejšího kláštera a kostela.

1.2.4 Pozvání do Francie - počátek francouzské odnože řádu a expanze do dalších zemí

V roce 1480 byl francouzský král Ludvík XI. stížen mrtvicí a jeho stav byl přes velikou snahu lékařů velmi vážný. Král trávil čas na panství v Plessis-lez-Tours, kam se také dostala zpráva o jakémisi poustevníkově, který žije v Kalábrii a který prý činí zázraky. Francouzský král se chopil této příležitosti a vypravil k Františkovi poselství, ve kterém ho žádal, aby přišel na francouzský dvůr a pokusil se jej vyléčit. František ale pozvání odmítl a na cestu se vydal teprve na příkaz papeže Sixta IV.

A tak se roku 1483 František vydává na cestu do Francie. Cestou se zastavuje v Neapoli a v Římě, kde jej osobně několikrát přijal papež Sixtus IV. Získává od něho pověření pro svou misi ve Francii.

¹⁸ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 87- 90.

¹⁹ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 99 - 104.

S králem Francie, Ludvíkem XI. se František poprvé setkal na svátek sv. Jiří roku 1483.²⁰ Po smrti Ludvíka XI. (30. srpna 1483) se ujala vlády ve Francii Anna z Beaujeu, dcera Ludvíka XI. do doby, než dosáhne Ludvíkův syn Karel plnoletosti.

František svým příkladným kajícím životem a svojí charismatickou osobností získal na francouzském královském dvoře velkého uznání, které vyústilo v přímluvu regentky Anny, aby papež Inocenc VIII.²¹ 21. května 1485 potvrdil paulánské kongregaci privilegia, které jim přiznal již dříve Pirro Caracciola a Sixtus IV. Dne 18. dubna 1488 obdržel František svolení od regentky Anny, aby tato privilegia mohl zveřejnit v celém Francouzském království. Anna také přijímá Františkovo poustevnické hnutí pod královskou ochranu. Byl tak položen základ k francouzské větvi kongregace. Do kongregace začíná vstupovat celá řada zájemců o nový asketický a kající způsob života v odříkání. Narůstající počet Františkových následovníků byl tak značný, že vznikala potřeba výstavby nových klášterů a kostelů. Prvním z nich byl klášter v Des Montils.

František si získal úctu také nového francouzského krále Karla VIII.,²² na jehož výchově se blíže nespécifikovaným způsobem podílel.²³ Velké přízni se těšil František také u manželky Karla VIII. Anny,²⁴ dcery bretaňského vévody Františka II. Vážným problémem ve vztahu mezi králem Karlem VIII. a Františkem se stalo královo tažení do Itálie v roce 1494. František Karla od tohoto kroku zrazoval, ale nebyl vyslyšen. Karel VIII., po počátečních úspěších svého tažení, byl okolnostmi nakonec přinucen narychlo opustit Itálii, protože

²⁰ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 9.

²¹ Inocenc VIII. (vlastním jménem Giovanni Battista Cibo) se narodil roku 1432 v Janově a zemřel 25. července 1492 v Římě, byl papežem v letech 1484 až 1492.

²² Francouzský král Karel VIII. se narodil 30. června 1470 v Amboise a zemřel nešťastnou náhodou na úraz hlavy 7. dubna 1498 v Amboise.

²³ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 193 - 195.

²⁴ Anna Bretaňská se narodila 26. ledna 1477 a zemřela 9. ledna 1514.

proti němu vznikla tzv. svatá liga, ve které se spojila vojska několika evropských států.

Po uklidnění situace nastalo období dalšího rozšiřování řádu. Ve Francii a později také ve Španělsku vzniká řada nových klášterů s kostely.²⁵ Dalším místem, kam směřovaly myšlenky paulánského hnutí byla oblast Německa a Čech. Celkem vzniklo za života sv. Františka z Pauly 33 konventů.²⁶ Největšího rozmachu dosáhl Řád Nejmenších bratří v 17. stol., kdy bylo v 31 provinciích na 450 klášterů s přibližně 9.000 řeholníky.

1.2.5 Cesta za řeholí

K tomu, aby celé paulánské hnutí dosáhlo svého vrcholného uznání, chyběl pouze jeden, ale ten nejdůležitější krok. Tím krokem bylo sepsání řehole řádu, která by vnesla do života paulánské komunity organizaci a jasná pravidla. Za první tzv. protořeholi je považován rukopis sepsaný ve francouzštině s datem 1474, jehož nadpis zní: „Řehole a život bratra Františka z Pauly, chudého a prostého mnicha, které tímto dává všem svým druhům, kteří chtějí vstoupit a žít v jeho řádu“.²⁷ O skutečnou řeholi v pravém slova smyslu se však nejedná, jde spíše o soupis norem a příkladů chování v paulánské komunitě.

V cestě ke skutečné řeholi stálo několik překážek, které bylo ještě nutno překonat. Po smrti papeže Sixta IV. se stává papežem Inocenc VIII., který se při rozhodování o schválení nové řehole přidržel platného ustanovení přijatého na IV. lateránském koncilu v roce 1215. Tento koncil přijal ustanovení, že počet řeholí je konečný a nemají být schvalovány nové. V případě vzniku nových

²⁵ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 209 - 223.

²⁶ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 300.

²⁷ Více k problematice tzv. Protořehole viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 230.

náboženských institucí se mají tyto řídit dle řeholí již ustanovených eventuálně doplněných o některé doplňující či jinak specifické normy. Na schválení první řehole tak musel František stále čekat. Je jistě velmi paradoxní, že první řeholi nově ustanoveného Řádu Nejmenších chudých poustevníků bratra Františka z Pauly schválil papež Alexandr VI., který byl již svými současníky označován za symbol zvrhlosti, neřesti a simonie, a o kterém Franco Molinari napsal, že „...papežská tiára nespočinula na hanebnější hlavě“.²⁸ Stalo se tak 26. února 1493 bulou *Meritis religiosae vitae*. Druhou verzi řehole a řehole pro třetí řád potvrdil papež Alexandr VI. dne 1. května 1501 bulou *Ad ea quae*. 20. května 1502 následuje nová řehole pro řádové bratry (třetí v pořadí) a nová řehole pro třetí řád (druhá v pořadí). Obě schvaluje papež Alexandr VI. bulou *Ad fructus uberes*. Poslední a definitivní čtvrtou verzi řehole jak pro první řád (tvořený mnichy), tak pro druhý řád (tvořený řeholnicemi), tak také pro třetí řád (tvořený laickými věřícími obou pohlaví) schvaluje papež Julius II.²⁹ ve své bule *Inter caeteros regularis observantiae professores*,³⁰ vydané dne 28. července 1506. Přijetí *Correctoria* (disciplinárních pravidel řádu), dne 28. července 1506, potom znamená dovršení celého právního procesu, důležitého pro chod řádu Nejmenších bratří. Základním prvkem řehole řádu Nejmenších bratří je život v pokání a přísné askezi. Přísný půst má být cestou života, která se má co nejvíce přiblížit k životu podle evangelia. Představeným řádu je korektor, neboli napravovatel. Jemu je svěřeno vedení celé komunity.

František se tedy v roce 1506, ještě za svého života, dočkal schválení definitivní verze řehole řádu Nejmenších bratří.

²⁸ Viz. RENDINA, C. *Příběhy papežů – Dějiny a tajemství*. 1. vydání. Praha: Volvo Globator, 2005, s. 464. ISBN 80-7207-574-8, s. 463.

²⁹ Papež Julius II. (vlastním jménem Giuliano della Rovere) se narodil 5. prosince 1443 v Albisole u Savony a zemřel v Římě 21. února 1513). byl papežem v letech 1503 – 1513. Měl přízvisko Strašný, které dostal díky své vznětlivé a panovačné povaze. Byl známý svým válečnickým talentem a sklonem k mecenášství. Za jeho pontifikátu působili v Římě takoví umělci, jako Bramante, Raffaello či Michelangelo.

³⁰ V této bule papež povolil, proti Františkově vůli, konzumaci ryb pro řádové bratry.

1.2.6 Františkova smrt a jeho beatifikace

František z Pauly zemřel na Velký pátek 2. dubna 1507 ve francouzském konventu v Plessis-les-Tours. Bylo mu devadesátjedna let.³¹ Jeho ostatky byly uloženy v klášterním kostele v kapli zasvěcené Ježíšovu křtu, odkud ale bylo tělo po několika dnech vyzdviženo a znovu pohřbeno v nadzemní cihlové hrobce.³² V roce 1562 hugenoti vyplenili klášter v Plessis-les-Tours, znesvětili světcův hrob, vyzvedli jeho ostatky a spálili je na hranici. Malé zlomky z kosterních pozůstatků, které se podařilo zachránit, byly převezeny do Františkovy rodné Pauly, kde se nacházejí dodnes.

František z Pauly jako svého nástupce na smrtelné posteli určil P. Bernardina z Otranta, který do té doby vykonával funkci vikáře. Jeho spolupracovníky měli být P. Jacques Lespervier, P. Mathieu Michel a P. Reginald Clerici, corektor z Tours. Z toho jasně vyplývá, že vedení řádu mělo zůstat zcela v rukou francouzských otců. To nutně muselo vést ke střetu s italskými řeholníky. Vrchol střetu nastal na generální kapitule, která se konala od 28. prosince 1507 do 2. ledna 1508 v Římě. Účastnilo se jí 61 otců, kteří zastupovali 32 konventů ze čtyř provincií. Německo-českou provincii zastupovali P. Dionýsius Barbier, provinciál a vicekorektor z kláštera v Thalheimu, P. Franciscus Cerdonius (tedy oba bratři, kteří německo-českou provincii zakládali), P. Ludovicus Flaminus, prorektor kláštera sv. Ondřeje v Kuklově, Petrus Allemanus, korektor kláštera Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice, bratr laik Joannes Allemanus a český oblát P. Caspar. Díky přítomnosti komisaře sv. Stolce, kardinála Marka Vigéria se po mnoha diskusích podařilo prosadit přijetí Čtvrté řehole jako závazné pro celý řád. 1. ledna 1508 byl zvolen generálním korektorem P. Francois Binet a jeho spolupracovníky se stali P. Giacomo di Morano, P. Mathie Michel, P. Franciscus

³¹ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 264 – 270.

³² Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 271 – 272.

Cerdonius a generální prokurátor Jacques Lespervier.³³

Františkův příkladný život, plný ctností a zázraků, úcta, již se těšil na královských dvorech i jeho obliba nejen v řadách jeho následovníků ale i v řadách ostatních lidí byl podnětem k tomu, že již v roce 1512 (13. května v breve *Dilectus filius*) nařídil papež Julius II., aby byl započat proces, na jehož konci měl být Františka z Pauly prohlášen svatým. Svůj krok papež Julius II. inicioval také na základě žádosti francouzské královny Anny Bretaňské, která se v této záležitosti silně angažovala. K této žádosti se také připojili řádoví bratři, vedeni generálním prokurátorem řádu P. Francoisem Binetem. Byly ustanoveny dvě komise pověřené sběrem informací. Jedna komise pod vedením kanovníků Pietrem Cruchetem a Pietrem Chabrionem, tourským úředníkem Stefanem Chantinem a notářem Giacometem Tillerem působila v roce 1513 ve Francii. Výsledek této komise je znám jako tzv. tourský proces.³⁴

Druhá komise pod vedením Cariatského biskupa monsignora Giovanniho Sersala a cosenzského kanovníka Bernardina Cavalcantiho. Výsledek této komise je známý pod jménem jako tzv. cosentský proces.

Nově zvolený papež Lev X.³⁵ celý tento proces na žádost generálního korektora Řádu Nejmenších bratří Germano Lionneta urychlil a ve svém breve „*Illius qui semper in sanctis suis mirabilis est*“ ze dne 7. července 1513 prohlásil Františka z Pauly za blahoslaveného. Dále dovolil, aby se 2. duben stal jeho

³³ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 16.

³⁴ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 275 – 280 a dále viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 9.

³⁵ Papež Lev X. (vlastním jménem Giovanni Medici) se narodil 11. prosince 1475 a zemřel 1. prosince 1521. Papežem byl od roku 1513 až do roku 1521. Za jeho pontifikátu došlo k prohloubení reformačního procesu uvnitř církve, jehož výsledkem byla exkomunikace Martina Luthera v roce 1521.

svátkem. Také povolil vznik Františkových podobizen, které mohly být veřejně vystavovány v kláštorech a lidé se jim mohli poklonit.

Kanonizační proces byl završen na Velký pátek 1. května 1519, kdy papež Lev X. svou kanonizační bulou „Excelsus Dominus“ prohlásil Františka z Pauly za svatého.

1.2.7 Františkův duchovní odkaz a jeho podíl na reformě církve

Postava sv. Františka z Pauly a jeho přínos k reformě církve zůstávaly dlouhou dobu stranou zájmů církevních historiků. Teprve v posledních desetiletích se na základě nových historických faktů dostává postava tohoto světce do popředí zájmu nejen historiků. Dlužno říci, že zcela poprávu.

Je nutné si totiž uvědomit historické pozadí doby, ve kterém zprvu paulánské hnutí, později Řád Nejmenších bratří vznikalo. Potřeba reformy církve totiž vyvstala již o mnoho let dříve,³⁶ nežli Martin Luther 31. října 1517 přibil svých devadesát pět tezí na dveře zámeckého kostela ve Wittenbergu.³⁷

Snaha o reformu církve a náboženského života vůbec byla v první řadě vyprovokována naprostým úpadkem duchovního života v 15. stol. Tento úpadek byl patrný ve všech úrovních církevní hierarchie, svatým stolcem počínaje a poslední farou konče. Všudypřítomné simonie, neřesti a další nectnosti byly běžnou součástí v životě tehdejšího duchovenstva. Do této doby vstupuje jako světlo sv. František z Pauly, se svým asketickým a kajícím způsobem života. Okamžitě si získává srdce lidí, kteří mají zájem o tento způsob života. Získává si také přízeň vyššího kléru a mocných své doby, kterým záleží na obrodě církve. To napomáhá k rychlému růstu jeho duchovní rodiny.

³⁶ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 19 – 20.

³⁷ Viz. ESTEP, W.R. *Příběh křtěnců – Radikálové evropské reformace*. 1. vydání. Praha: Evangelické nakladatelství, 1991, s. 17.

František se vždy obracel na konkrétní osoby, protože si dobře uvědomoval, že každá reforma, má-li mít naději na úspěch, musí začít v srdci každého člověka. František se proto stává reformátorem sui generis. „Svou pastorační práci zakládal na evangelijní výzvě k obrácení srdce.“³⁸

František se tedy zcela mimořádným způsobem podílel na reformě církve zdola. I když udržoval zcela prokazatelné styky s papežem a dalšími vysokými představiteli církve a světského stavu, nepodílel se přímo na nějakém vedení ve vysoké politice, které připravovalo půdu pro reformu církve vedenou shora. Jeho vstupu do tehdejší vysoké politiky zabráňoval způsob života, pro který se rozhodl. Cesta askeze, osamění a kajícího nebyla v souladu s životem ve vysoké politice.

³⁸ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 286.

2. ORDO MINIMORUM – ŘÁD NEJMENŠÍCH BRATRŮ

2.1 Patroni a znak řádu

Patrony řádu jsou : Sv. František z Pauly, sv. archanděl Michael, částečně také sv. František z Assisi.

Řádovým znakem Řádu Nejmenších bratří je pozlaceným písmem napsané slovo CHARITAS (Láska), které je rozděleno do třech pod sebou umístěných částí v modrém oválném poli v pořadí CHA/RI/TAS. Celý tento modrý ovál je obklopen plamennou aureolou. Heslo CHARITAS bylo dle legendy věnováno sv. Františku z Pauly archandělem Michaellem. Toto heslo také symbolizuje niterný vztah řádových bratří k Bohu a k lidem.³⁹

2.2 Spiritualita řádu

Spiritualita řádu Nejmenších bratří klade velký důraz na lásku k Bohu a smíření s Bohem, pokání, pokoru, kajícnost a odevzdanost Bohu. Smíření s Bohem chápou pauláni nejen jako touhu o smíření s Bohem jako takovým, ale jde jim i o smíření sama se sebou a s ostatními lidmi. Příkaz lásky je hodnotou, která se dotýká každého z nás, ve všech oblastech našich životů.⁴⁰ Pokání v sobě obsahuje skutky lásky, modlitbu a také tělesnou askezi. Pokora je počátkem cesty spásy, obnovuje vztah mezi Stvořitelem a stvořením. Odevzdanost Bohu sv. František důrazně doporučuje: „Nebudme lidmi malé víry, ale vložte svou

³⁹ Viz. BUBEN, M. M. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, II. svazek: Žebravé řády*. 1. vydání. Praha: Libri, 2007, s. 297. ISBN 978-80-7277-140-0.

⁴⁰ Viz. MOROSINI, J.F., O.M. *Spiritualita nejmenších bratří sv. Františka z Paoly 3 – Itinerář modlitby ve škole sv. Františka z Paoly*. Účelové vydání pro potřebu řádu. Vranov u Brna: 1993, s. 29 – 30.

naději do Pána“ (II. řehole VII, 50). Kajícím životem chtějí být pauláni příkladem ostatním křesťanům.⁴¹

2.3 Řehole

Řád Nejmenších bratří se skládá ze třech řeholí. První řehole je pro řádové bratry a kněží, druhá řehole je pro mnišky a třetí řehole je pro laiky obojího pohlaví. Definitivní verze řehole byla schválena 28. července 1506 papežem Juliem II.

Vedle tří obvyklých slibů čistoty, chudoby a poslušnosti skládají pauláni ještě čtvrtý slib, že po celý život budou dodržovat přísný půst – nejedí maso, mléko a mléčné produkty, vejce a produkty živočišného původu, s výjimkou ryb. Půst byli nuceni zachovávat i návštěvníci paulánských konventů.

Slib chudoby byl dodržován velmi přísně a pauláni se nesměli peněz vůbec dotýkat. Veškeré finanční transakce zařizovali konventní obláti. Pauláni mezi sebou mluvili potichu a jen tehdy, pokud si chtěli sdělit ty nejdůležitější věci. Korespondence byl možná jen za souhlasu korektora. Platil také zákaz přijímání návštěv ve vlastní cele.

2.4 Řádový oděv

Cenné svědectví o oděvu, který minimové nosili v minulosti nám zanechal Josef Mrštík ve své monografii.⁴² Současný řádový oděv se skládá z vlněného

⁴¹ Viz. BUBEN, M. M. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, II. svazek: Žebravé řády*. 1. vydání. Praha: Libri, 2007, s. 295. ISBN 978-80-7277-140-0.

⁴² Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz. Eine monographie*. Tábor: 1883, s. 32 - 33.

hábitu černé barvy,⁴³ jehož součástí je dlouhá kapuce (chaperon) se škapulířem, dosahujícím po kolena. Je přepásán cingulem stejné barvy jako hábit a je na něm pět uzlů. Novicové mají tři uzle. Součástí oděvu je také černý plášť s kapucí. Podle schválených pravidel měli minimové chodit bosí, ovšem podle krajinných podmínek mohou nosit obuv.

2.5 Organizační struktura řádu

V čele řádu stojí generální korektor (corrector generalis),⁴⁴ neboli hlavní napravovatel. Generální korektor má k dispozici tři pomocníky představených (collegae generalium) a generálního prokurátora, se kterými společně řídí řád. Další spolupracovníci sídlící přímo v Římě byli tzv. „fratres zelosi“ neboli bratři horlitélé. Nad stavem a životem provincie bděl vizitátor, kterého jmenoval do funkce generální korektor. Do roku 1605 byli generální korektoři voleni na období tří let. Od tohoto roku až do současnosti jsou voleni na období šesti let. Volbu prováděla generální kapitula, která byla místem setkávání, na kterém se řešily naléhavé problémy či jiné záležitosti. Pouze generální kapituly mohly rozhodovat o řeholních pravidlech, stanovách řádu a dalších záležitostech týkajících se celého řádu. Poměrně často se konaly také kapituly v jednotlivých konventech. Tato zasedání byla zahajována společnou modlitbou, po které jednotliví řeholníci přistupovali před korektora a veřejně se vyznávali ze svých hříchů. V závislosti na jejich závažnosti byli udělovány tresty, které měly nejčastěji podobu půstu

⁴³ Viz. BUBEN, M. M. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, II. svazek: Žebravé řády*. 1. vydání. Praha: Libri, 2007, s. 296. ISBN 978-80-7277-140-0.

⁴⁴ Viz. BUBEN, M. M. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, II. svazek: Žebravé řády*. 1. vydání. Praha: Libri, 2007, s. 297. ISBN 978-80-7277-140-0.

o chlebu a vodě. Závažnější prohřešky byly trestány seabemrskáním a velmi těžké hříchy byly „odměněny“ klášterním vězením s přísnými tresty.⁴⁵

Ve vedení provincií jsou korektoři provincií (*corrector provincialis*), nejbližšími spolupracovníky těchto korektorů jsou *socius provincialis*.⁴⁶ Zástupci provincií se setkávali na provinčních kapitulách, aby zde řešili naléhavé problémy provincií. Tato setkání (kapituly) většinou probíhaly po dobu několika dnů.⁴⁷

V čele jednotlivých konventů jsou korektoři, kteří byli voleni jednou ročně nadpoloviční většinou. Obláti se volby neúčastnili. Členy řádu jsou kněží, obláti i laičtí bratři a sestry - terciáři. Obláti plní úkoly mimo konvent. Řádové sestry druhého řádu nikdy v českých zemích nepůsobily. V rámci německo-české provincie byl zřízen pouze jeden ženský konvent v Lilienthalu na předměstí Mnichova. Tento konvent byl zasvěcen Panně Marii. Zpočátku nebyl tento klášter označován jako paulánský, neboť v něm žily sestry „neposkvrněného početí“, které byly terciářkami řádu. Teprve později, někdy na přelomu let 1737 a 1738 došlo k oficiálnímu označení konventu jako paulánského. Konvent, jako řada jiných, zanikl následkem josefínských reforem v roce 1802.⁴⁸ „Nejmenší“ rok začíná v den svatého Archanděla Michaela (29. září), ochránce řeholní rodiny Nejmenších a uzavírá se 30. června.

⁴⁵ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 32.

⁴⁶ Dříve také nazýváni jako *seniores* – starší.

⁴⁷ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 32.

⁴⁸ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 31.

2.6 Vstup do řádu

Každý zájemce o vstup do řádu musí projít půlročním až ročním obdobím přednoviciátu. Posléze následuje jeden rok noviciátu, do kterého vstupuje uchazeč vždy na svátek Narození Panny Marie (8.9.). První sliby lze skládat již po jednom roce, což se ještě jednou opakuje a teprve posléze se sliby skládají na tři roky. Po úspěšném absolvování těchto období může uchazeč skládat věčné sliby. O tom, jak takový slib probíhal v 18. stol. bylo možné se dočíst v knize „Řehole čili pravidla řádová“, která byla vydána ve Vídni roku 1732 v univerzitní tiskárně Theresie Voigtové a která byl uložena v dnes již neexistující klášterní knihovně v konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Opis znění tohoto slibu nám zanechal Josef Mrštík, ve své monografii a zní: „Já N. N. N. (1. klášterní, 2. křestní jméno a 3. příjmení) slibuji Bohu všemohoucímu, blahoslavené Panně Marii, spolu celému nebeskému dvoru a Otcí N. N. Correctorovi, že v tomto svatém řádu zůstanu a vytrvám, že po celý čas svého života dle pravidel nejmenších bratří řádu sv. Františka z Pauly, od Julia II. téhož jména a Alexandra VI., římských papežů schválených a stvrzených, vždy žítí budu zachovávaje slib chudoby, čistoty, poslušnosti a věčného postu, jak v pravidlech ustanoveno jest. Mimo to slibuji, že věrnost tomuto řádu zachovám a jemu se zcela věnuji. To dosvědčuje můj vlastní podpis daný v klášteře sv. Trojice u Nové Bystřice L.P. - - věku mého tolikátého.“⁴⁹

2.7 Běžný den Nejmenších bratří

Způsob života paulánských řeholníků byl svým pojetím zcela tradiční a nikterak nevybočoval z obecného pojetí řeholního života. Denní program začínal již o půlnoci, kdy byli bratři buzeni k jitřním hodinkám. V období postního času

⁴⁹ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz. Eine monographie.* Tábor: 1883, s. 31.

následovaly v půl šesté ráno primy a tercie a v deset hodin dopoledne sexty a nony. Následovala konventní mše, nešpory a teprve poté byla snídaně. Kompletář se modlili v 5 nebo i v 6 hodin a poté následovala kollace (občerstvení).

V časech mimo postních začínala prima, tercie, žalmy a litanie v šest hodin. Dále následovala konventní mše a v devět hodin sexta a nona. Poté byla snídaně. Podle ročního období se ve dvě nebo ve tři odpoledne konaly nešpory a po nich následoval oběd. Jídlo bylo podáváno zásadně pouze v refektáři. Ve všech řeholích, paulány nevyjímaje, bylo nařízeno, aby se při jídle četly statě z Písma. Zbývající denní čas byl určen k rozjímání, práci v klášterní zahradě a jiným činnostem.⁵⁰ Součástí paulánských konventů byly mimo jiné také knihovny, které obsahovaly stovky či dokonce tisíce titulů a kde mohli řeholníci trávit svůj volný čas jejich studiem. Pro práci s knihami byla v konventech ustanovena funkce knihovníka, kterou ve valné většině zastávali kazatelé či lektoři teologie.

⁵⁰ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 34.

3. BÝVALÝ PAULÁNSKÝ KONVENT NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE U NOVÉ BYSTRICE

3.1. Česko-německá provincie do 1. poloviny 16. stol.

Chceme-li hovořit o bývalém paulánském klášteře Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice, nutně se musíme alespoň ve zkratce zmínit o německo-české provincii řádu, do které i tento konvent přínáležel. O původu německo-české provincie podávala podrobnou zprávu kniha „Institutio Novitiorum“ navedení pro novice neb nové údy řádu, kterou sepsal v r.1752 Důstojný Otec Marcus Suppauer. Tato kniha byla ještě koncem 19. stol. součástí klášterní knihovny v klášteře Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice, neboť Josef Mrštík z ní čerpal údaje do své monografie. Zda-li kniha v současné době ještě existuje příp. kde se nalézá není známo. Důstojný Otec Marcus Suppauer zemřel v konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice dne 23. ledna 1758.⁵¹ Prvním místem, kde byl v této provincii založen paulánský konvent je hornorakouská obec Thalheim u Vöklabrucku. Klášter založil na svém pozemku Wolfgang z Polheimu a Wartenburku. Klášter sv.Anny byl založen mezi léty 1487 - 1491,⁵² kdy byli na žádost císaře Maxmiliána I. posláni do německy hovořících zemí severně od Alp Františkem z Pauly dva řeholníci – otcové Dionysius Barbier a Francisco Cerdonis. Pozadí celé této mise bylo ovšem poněkud složitější. Maxmilián I. Habsburský se po smrti Marie Burgundské, která mu přinesla věnem burgundská panství v jižním Nizozemí na severní hranici Francie, pokusil rozšířit v této oblasti svou moc tím,

⁵¹ Viz. *NECROLOGIUM /MINIMORUM / SEU/ CATALOGUS/ PIE IN DOMINO DEFUNC/TORUM FRATRUM ORDINIS / SANCTI FRANCISCI DE PAULA / PROVINCIAE / GERMANO BOEMO HUNGARICAE*, MZA BRNO, fond Cerroniho sbírka, sign. Cerr. II. 369 – Catalogus fratrum Minimorum S. Francisci de Paula Pie in Domino Defunctorum iuxta ordinem annorum a Recuperata Provincia Germana), fol. 427

⁵² Klášter sv. Anny v Thalheimu zanikl kolem roku 1537. Posledním korektorem kláštera byl P. Štěpán Holtzer. Syn Wolfganga z Polheimu – Cyriac konvertoval k lutherství a tak v roce 1546 byl do kostela sv. Anny uveden první lutherský kazatel. Budova konventu byla roku 1557 přeměněna na špitál.

že se v zastoupení oženil s Annou Bretaňskou, jedinou dědičkou bretaňského vévodství – v Rennes ho zastupoval právě Wolfgang von Polheim. Taková situace byla pro Francii samozřejmě teritoriálně neúnosná a mladý syn Ludvíka XI. král Karel VIII., zasnoubený v dětství s dcerou Maxmiliána I. Markétou, vpadl vojensky do Bretaně, kde získal podporu místní šlechty pro připojení k Francii a oženil se sám s Annou Bretaňskou. Vypukla válka, která byla po dvou letech bojů ukončena díky nové míse Wolfganga von Polheim, kterého doprovázel Jiří z Harrachu,⁵³ k francouzskému dvoru, kde oba poznali Františka z Pauly. Na Polheima učinil František zřejmě tak velký dojem, že se Wolfgang von Polheim rozhodl založit pod svým hradem první paulánský konvent v rodící se německo-české provincii. Jiří z Harrachu prodělal v Tours roční noviciát se samotným Františkem a stal se jeho prvním řeholníkem a následně korektorem v klášteře sv. Anny v Thalheimu. Markéta byla vrácena Maxmiliánovi I. i s věnem. Tato linie středoevropského založení byla jako tzv. “císařská“ francouzským dvorem a okruhem soustředěným kolem Františka z Pauly plně podporovány.

Díky působení řeholních bratří byli v období několika málo let založeny v rámci německo-české provincie čtyři paulánské kláštery. Jak bylo již výše

⁵³ Tento urozený muž byl synem Leonarda II. z Harrachu, prokurátora Korutanska a rady císaře Maxmiliána I., a Markéty Pernerové z Rauchenschachenu. Vícekrát, jak to uvádějí anály místních kronik, se mu zjevila P. Maria a sv. Anna, které ho vybídlly, aby vstoupil do toho řádu, jehož řeholníci budou nejvíce vynikat svatostí života. Když ještě žil sv. František z Pauly, zvolil si proto řád Nejmenších bratří a byl přijat do konventu v Thalheimu v Horních Rakousích, kde vynikl andělskou nevinností, zbožností a pokáním mezi spolubratřími, které v počtu téměř padesáti přijal sám Zakladatel. Zde skončil svůj život 14. června 1514, tedy sedm let po smrti svatého Patriarchy, a byl pohřben v konventním kostele. Na jeho náhrobním kameni je pod šlechtickým znakem, nad nímž je v mramoru vytesána jeho podoba, jak se modlí před sv. Annou, umístěn následující nápis: „Hic situs est Venerabilis et nobilis Fr. Georgius de Harrach Ordinis fratrum Minimorum huiusce monasterii, qui obiit anno p. Ch. n. MDXIII die S. Ioannis Baptistae Dei“. Tento náhrobní kámen je podnes obdivován v kostele v Thalheimu (dnes farnost) a až do 18. století se v jeho sakristii uchovával obraz, zobrazující ctihodného řeholníka. Viz. P. Gennaro MORETTI, O.M.J., *Nella luce dei santi. Il Ven. Padre Giorgio de Harrach*, In: „Charitas. Bollettino del Terz'ordine dei Minimi di S. Francesco di Paola“, roč. 7, č. 6, prosinec 1932, s. 139-140.

zmíněno, byl prvním z nich konvent sv. Anny v Thalheimu, druhým v pořadí byl konvent sv. apoštola Ondřeje v Kugelweitu⁵⁴ založen 5. dubna 1495,⁵⁵ v roce 1501 (24. června) byl založen konvent Nejsvětější Trojice, sv. Jana Křtitele a Panny Marie u Nové Bystřice. Posledním konventem, který snad vznikl na území Čech, byl konvent v Těnovicích. Velkým problémem je již lokalizace umístění tohoto konventu. Jeho umístění je kladeno většinou do Těnovic u Spáleného poříčí. Zakladatelem tohoto konventu měl být údajně rytíř Jan

⁵⁴ Kuklov u Brlohu na Českokrumlovsku

⁵⁵ Základní listinou Petr a Oldřich z Rožmberka darovali zchátralý kostelík v Kugelweitu zpustošený již za husitských bouří a některé další pozemky bratřím z kongregace sv. Františka z Pauly. Klášter sv. Ondřeje v Kuklově zanikl zřejmě na přelomu třicátých a čtyřicátých let 16. stol. Ještě v roce 1530 prodává Jan z Rožmberka, mistr českého primátu řádu sv. Jana Jeruzalémského tehdejšímu korektorovi kláštera Bernardovi rybník, nazývaný Sandin, nacházející se u vesnice Ličkov. Srv. NA Praha, fond AZK, inv. č. 2762, Spisy Ex Monast. Paulaner. Vetero-Pragae, fol. 1 – 3. Cenné svědectví o stavu Kuklova nám zanechal Důstojný Otec Marcus Suppauer, který Kuklov navštívil v roce 1732 a 1739 ve své knize „Institutio Novitiorum“ – ze které se dochovalo několik opsaných fragmentů, mezi kterými je i tato zpráva: „Ego qui haec scribo, bina vice in hoc loco Kugelweidensi praenses fui, anno videlicet 1732 et 1739 vidique Eclesiam adhuc stantem sed absque tecto et fornice. – A sinistris Ecclesiae spectavi murum devastati Conventus Ecclesiae continuum adhuc octo et decem fenestras in protensum habentem. Ante majorem portam Ecclesiae stat aliud aedificium quadratum in superiori condignatione circa circum fenestras habens sed pariter sine tecto et cooperculo. – Superius Sacristia fuit repositorum, nunc hunc inhabitat Venator Dominii. Non procul ab hoc loco stat Principalis Porta semiovalis ex quadratis lapidibus, qua ad Conventum ingressus erat, in cujus superiori parte annus incisus est 1514. non procul inde magisque retro ad dexteram partem est villa aedificata ex lapidibus diruti Conventus. A dextris Ecclesiae versus montem pariter adhuc visuntur fundamenta murorum.“ (Česky: Já, co to píši, navštívil jsem Kuklov v roce 1732 a 1739 a viděl kostel dosud stojící, ale bez střechy a klenby. – Vlevo od kostela spatřil jsem s kostelem související zeď zpustlého konventu, mající dosud osmnácte oken. Před větší branou kostela stojí jiné čtverhranné stavení, v hořejším patře kolem dokola okna mající, rovněž však beze střechy a krytby. – Nad sakristií byl repositář nyní obývaný panským myslivcem. Nedaleko od toho místa stojí hlavní oválná brána z kvádrů, kterou šel vstup do konventu, na jejíž hořejší části vytesán rok 1514. Nedaleko odtud a více dozadu na pravé straně je zbudována ves z kamenů zbořeného konventu. Vpravo od kostela proti vrchu jsou vidět základy zdi.“)

Hiřovec z Hiřova a konvent měl být založen kolem roku 1520. Konvent zanikl zřejmě již někdy kolem roku 1559. Byl zasvěcen sv. Anně, stejně jako konvent v Thalheimu. Nicolaus Asam ve své kronice německo-české provincie situuje tento konvent do Týna nad Vltavou, když ve své kronice doslova zmiňuje „Closter S. Anna zu Teinowitz an der Moldau“.⁵⁶

Na panství Rožmberků se pauláni dostali díky přátelství Rožmberků s pány z Polheimu a Wartenburku, které bylo zpečetěno i několika svatebními smlouvami mezi oběma rody. Rožmberkové měli také v Římě u kurie své stálé zastoupení (český poutní dům na dnešní Via Corso Vittorio Emanuele). Díky tomu mohli pro založení konventu v Kugelweitu získat přímou podporu kurie a papeže Alexandra VI. Legát Alexandra VI. Orsini dokonce zasahoval u Pražské kapituly, která nechtěla dovolit, aby pauláni sloužili v kuklovském kostele mši svatou.

Krajířové z Krajku usazení na panství Landštejn a Nová Bystřice se seznámili s působením paulánských bratří díky svému přátelskému vztahu s Rožmberky, se kterými udržovali na tehdejší dobu opravdu dobré a přátelské sousedství. To dosvědčují např. smlouvy o vzájemné směně obcí při budování rybníků apod.

Německo-českou provincii zastupoval na generálních kapitulách konaných v Tours v roce 1511 a Toulouse v roce 1514 P. Franciscus Cerdonius. Tento významný řeholník a spoluzakladatel německo-české provincie byl na čtvrté generální kapitule zvolen čtvrtým generálem řádu. Na další páté generální kapitule (1520) zastupoval německo-českou provincii viceprovinciál Sebastianus Wodiz. Generální kapituly v roce 1523 zastupoval provincii provinciál Bernardus Heil. Tato kapitula zvolila novým generálním korektorem P. Martialise de Vicinis. Kronika od Nicolause Asama uvádí, že podnikl obtížnou cestu do Německa, přes Rakousko a Čechy, aby navštívil německo-českou provincii, která se již v této době stala velice ohroženou ze strany kacířů. Na své cestě povzbuzoval řádové bratry v provincii. Po jeho odjezdu z německo-české provincie však došlo

⁵⁶ Viz. *Compendium historicum de origine et restauratione provincia germaniae et Bohemiae FF. minimorum S. Francisci de Paula* (rukopis) Nicolaus Asam. 2. pol. 17. stol. VK v Olomouci, signatura M III 47. Latinsky, 36 ff., 36 x 22 cm.

k nejhoršímu a paulánské konventy byly kacíři zničeny a mniši byli ve valné většině pobiti.⁵⁷ Počátek čtyřicátých let 16. stol. se tak stal černým obdobím v dějinách řádu Nejmenších bratří v německo-české provincii a události v tomto období znamenaly dočasný zánik německo-české provincie.

3.2 Krajiřovské období – první konvent

3.2.1 Oblast Novobystřicka do konce 16. stol. – krátký historický exkurz

Vývoj nejstaršího osídlení Novobystřicka je spjat s rozmachem kolonizačního úsilí probíhajícího v poslední třetině 12. stol. Svého vrcholu dosáhlo toto úsilí ve 13. stol. Poměrně tvrdé přírodní podmínky oblasti dlouho bránili tuto krajinu před stálým osídlením. Toto pomezí území patřilo v této době pod správu rakouských šlechtických rodů sídlících v Raabsu a jejich leníků Zöbingenů. Odtud také vzešel první kolonizační impuls, který přivedl do této poměrně pusté krajiny první vlnu kolonizátorů. V roce 1175 obdaroval Konrád II. z Raabsu johanitské rytíře částí svého majetku – neobdělané půdy na říčce Bystřici. Kolonizace tohoto území musela probíhat vcelku rychlým tempem, neboť již roku 1188 udělil pasovský biskup Theobald Wichardovi z Weikertschlagu (Zöbingu) patronátní právo ke kostelu v osadě Bystřice.⁵⁸

Rod Zöbingenů se stal rozhodujícím činitelem při kolonizaci novobystřicka a přilehlého území. Zöbingenové zde upevňovali svoji moc i výstavbou mohutného románského hradu Landštejna, který měl společně s Bystřicí tvořit správní centrum zdejší oblasti. Ještě v době nedávno minulé se předpokládalo, že Bystřice byla založena poblíž nynějšího města Nová Bystřice. Tato stará Bystřice

⁵⁷ Viz. *Compendium historicum de origine et restauratione provincia germaniae et Bohemiae FF. minimorum S. Francisci de Paula* (rukopis) Nicolaus Asam. 2. pol. 17. stol. VK v Olomouci, signatura M III 47, s. 20.

⁵⁸ Viz. *Historická geografie 17. Příspěvky k dějinám osídlení předhusitských Čech*. Separatum. Ústav československých a světových dějin ČSAV, Praha: 1978, s. 211 – 220.

byla roku 1420 vypálena husitskými vojsky Jana Žižky z Trocnova a teprve poté měla být vystavěna Bystřice zvaná Nová stranou od původní Bystřice. Tento předpoklad se však podařilo vyvrátit archeologickým průzkumem (v posledním desetiletí 20. stol.) v kostele sv. Petra a Pavla v Nové Bystřici, kdy byly pod kostelem nalezeny základy mohutné rotundy, jejíž venkovní průměr měřil přes sedmáct metrů. Svými rozměry se tato rotunda řadí nejen k největším na území České republiky ale i k největším stavbám svého druhu v Evropě. Z toho jasně vyplývá, že centrum bývalé Bystřice musí být totožné jako centrum současného města. Z velikosti církevní stavby – rotundy se dá také usuzovat, že Bystřice nebyla jen pouhým venkovským střediskem, ale že ve své době zřejmě sehrávala roli důležitého kulturně politického centra v oblasti.

Koncem 13. stol. se území novobystřicka dostává do sféry vlivu českého krále Přemysla Otakara II. V roce 1282 se držiteli tohoto území stala jedna z větví Vítkovců konkrétně se jednalo o Sezemu z Landštejna. Nejznámějším představitelem této vítkovské větve je Vilém z Landštejna,⁵⁹ který se za vlády císaře Karla IV. stal císařovým rádcem, moravským hejtmánem a pražským purkrabím. První zmínka o Bystřici jako o městu je v listině z 3. června 1341. Ve druhé polovině 14. stol. vymírá landštejnská větev Vítkovců po meči a celé území přechází pod správu českého krále Václava IV., který Bystřické panství dne 11. prosince 1381 směňuje s Konrádem (Kunrátem) II. Krajířem z Krajku⁶⁰ za jeho panství Lomnici. Krajířové byli rod původem z rakouského Kraňska. S českým prostředím se však brzy sžili a stávají se plně představiteli domácího českého šlechtického stavu. Po smrti Konráda II. Krajíře z Krajku získává nejprve Landštejn a později i panství bystřické jeho syn Lipolt, který se stává za husitských bouří spojencem císaře Zikmunda Lucemburského a zastává úřad hejtmana v Českých Budějovicích. Žižka v odvetné akci dobyl Bystřici, kde zajal

⁵⁹ Zemřel v roce 1356.

⁶⁰ STIBOR, J. *Krajířové z Krajku a jejich rodové souvislosti v genealogickém bádání čtyř staletí*. [online]. ©2001 [cit. 2009-05-25]. Dostupné na <http://www.historie.hranet.cz/heraldika/ghi/ghi1985-2.pdf>, s. 112.

Lipoltovu manželku a dceru a město nechal zbořit a vypálit. Bystřice byla v zápětí znovuvystavena a od této doby nese jméno Nová Bystřice. Lipolt zemřel v roce 1443. Po jeho smrti se stává držitelem bystřického panství jeho synovec Wolfgang Krajíř stoupenec utraquistů a držitel řady panství na Moravě. V roce 1491 Wolfgang Krajíř z Krajku umírá a panství se dělí mezi syny Jiřího a Konráda (Kunráta) III. z Krajku, přičemž syn Jiří dostává do správy Landštejn a Konrád obdržel panství Bystřice. 30. listopadu 1492 však Jiří Krajíř umírá a dědicem Landštejna s osadami přináležejícími se stává jeho bratr Konrád III. z Krajku, který se tak stává i pobočníkem jeho dětí. Konrád III. Krajíř z Krajku se v roce 1501 stává prvním fundátorem paulánského konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Konrád III. Krajíř z Krajku odchází v roce 1513 na pozvání své sestry Johanky na panství Mladá Boleslav a Brandýs nad Labem a panství Nová Bystřice získává syn Jiřího Krajíře Wolfgang Albrecht,⁶¹ který později zastával významné úřady nejvyššího purkrabí Pražského a nejvyššího kancléře království Českého. Významně také zasahoval do tehdejších politických událostí.⁶² Wolfgang Albrecht Krajíř z Krajku zemřel pravděpodobně v roce 1542 nebo 1544. Bystřické panství přechází na jeho syny Jana a Wolfganga Viléma Krajíře z Krajku. Jan umírá v roce 1564 bezdětek. Wolfgang Vilém zastával úřad hejtmana bechyňského kraje a také on zemřel bez dědiců v roce 1572. Tím po meči vymírá bystřická větev rodu Krajířů z Krajku. Bystřické panství je po třech letech pro dluhy prodáno císařskému radovi Janu staršímu z Lobkovic.

3.2.2 Legenda o založení kláštera Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice

Jako v případě řady podobných událostí je i založení kláštera Nejsvětější Trojice provázáno legendou, která však v sobě skrývá i své racionální jádro, jak je

⁶¹ Těž zvaný Wolfgang starší

⁶² Viz. PÁNEK, J. *Stavovská opozice a její zápas s Habsburky 1547 – 77*. 1. vydání. Praha: 1982, s. 26.

ostatně v případě legend běžné. Důstojný Otec Marcus Suppauer ve své knize „Institutio Novitiorum“ z roku 1752 tuto legendu zaznamenal. Nechme tedy legendu o tomto založení promluvit: „... poručil prý sv. František bratřím do Němec poslaným, aby v Čechách klášter na takovém místě vystavěli, kde by tři lípy a tři prameny našli. Již prošli celé jižní Čechy, avšak nikde nezdařilo se jim najít místo takové. Buď našli jen lípy aneb jen prameny. Konečně přišli v krajinu nynějšího Kláštera. Zde našli také tři lípy, avšak pramenů zde nebylo. Poněvadž došli až na hranice země a hranice přestoupiti nechtěli, pokud by přání sv. zakladatele nevyplnili, padli třikráte na tvář svou a prosili Pána Boha vroucně, by jim milostivě místo to sám naznačil, kde by klášter s chrámem založiti měli. Když po třetí povstali, našli tři prameny u pat nohou svých v podobě trojhranu, aneb spíše tři hřebů, kterýmiž Spasitel na kříž přibyt byl. Z této podivné události seznali, že na tomto místě chce Bůh, kterýž jediný jest v přirozenosti a spolu ve třech osobách, ku počtě své chrám míti. Vždyť shodovalo se nyní vše: našli tři lípy i tři prameny pohromadě. Na památku vysazovali Pauláni zdejší vždy na místě starých spukřelých lip mladé na těchže místech, kde původní našli, ano počet jejich ještě rozmnožili.“⁶³

Tolik tedy praví legenda. Skutečné pozadí a důvody, které vedly k založení konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice byly však jiné, i když některé prvky uvedené v legendě, např. zázračný pramen, sehrály v životě konventu nemalou roli. V dalších kapitolách se pokusím ozřejmit procesy, které sehrály při zakládání paulánského konventu u Nové Bystřice důležitou úlohu.

3.2.3 Krajiřovská fundace – institucionální rámec založení konventu

Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice

Pro pochopení institucionálního rámce založení paulánského konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice, je nutné se alespoň v krátkosti seznámit

⁶³ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz. Eine monographie.* Tábor: 1883, s. 12.

s problematikou, týkající se poustevny v Heurafflu (Přední Výtoně), která se v té době nacházela na dominiu pánů z Rožmberka.

Příchod prvních poustevníků do Výtoně je kladen již do roku 1357, kdy se ve zdejší pusté samotě usazují první eremité z řádu sv. Pavla, prvního poustevníka, zvaní též pavlíni.⁶⁴ Nejednalo se zde o založení klasického konventu, ale eremitorii.⁶⁵ V roce 1474 přichází do Výtoně také skupina eremitů vedená Petrem Fáberem z dolnorakouského Pöchlarnu. Tito nově příchozí poustevníci se již řídí dle pravidel Františka z Pauly, které v roce 1474 schválil papež Sixtus IV.⁶⁶ Nejednalo se v právním slova smyslu o řeholi, ale o soubor norem, podle kterých se paulánští poustevníci měli řídit. Na rozdíl od pavlínů se pauláni museli zřici veškerého jídla živočišného původu. Pauláni si budují svou vlastní eremitorii sv. Jana Křtitele severně od stávající poustevny sv. Pavla.⁶⁷

Pavlínské společenství ve Výtoni koncem devadesátých let 15. stol. ale zcela evidentně procházelo vnitřní krizí. Tomu nasvědčuje i listina z 3. září 1490,⁶⁸ kterou ve vyšebrodském klášteře sepsali nespokojenci z řad poustevníků hlásící se k paulánskému hnutí. Pověřují v ní Petra Fábera, aby se stal jejich zvláštním poslem a se souhlasem patronů výtoňských pavlínů, Petra a Oldřicha z Rožmberka, obstaral kdekoliv přísnější řeholi a poustevnické zvyklosti. (Jádrem neshod byl s největší pravděpodobností spor týkající se požívání či nepožívání živočišných produktů a s tím související přísný život v pústu). Petr Fáber se skutečně odebral do Říma, kde za nemalé pomoci ze strany Rožmberků získává

⁶⁴ Viz. BUBEN, M. M. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, II. svazek: Žebravé řády*. 1. vydání. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-140-0, s. 334 – 352.

⁶⁵ Viz. FRÖHLICH, J. *Poustevníci a poustevny na jihu Čech. Přehled a lokalizace poustevny v 11. – 19. stol.* In: JSH, 69–70/2000-2001. [vyd. 2001], s. 143-144.

⁶⁶ Viz. MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8, s. 230.

⁶⁷ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 12 a 13.

⁶⁸ SOA Třeboň – pobočka Český Krumlov, fond Velkostatek Český Krumlov, sign. I 3 K ss 28f

od papeže Inocence VIII. listinou ze dne 27. února 1491 uznání obou pousteven s tím, že každá má žít podle svých pravidel. Protože se poustevna sv. Jana Křtitele nacházela na vlhkém místě, požádali též paulánští poustevníci o to, aby mohli své cely vystavět vedle původní poustevny. I tomuto přání papež Inocenc VIII. vyhovuje a listem ze dne 13. dubna 1491 toto své rozhodnutí oznamuje bechyňskému arcijáhenovi Alexandrovi.⁶⁹ Obě poustevny byly spojeny pod pravidly kongregace Pietra Gambacorty z Pisy.⁷⁰ Tento údaj je velmi důležitý, neboť jeho pravidla inspirovala Františka z Pauly v jeho prvním pokusu o vlastní statuta v roce 1474. Od tohoto okamžiku měly obě poustevny společnou klausuru, dormitář a jediného představeného.

Petr Fáber se tedy vrátil z Říma zřejmě i s pravidly v „regula Fratris Francisci de Paula“, prvotně ovlivněnou poustevnickou zkušeností právě Pietra Gambacorty z Pisy a kterou František z Pauly velmi pravděpodobně zanechal při svém odchodu do Francie v Římě. V jistém slova smyslu již tedy mohli být výtoňští poustevníci kolem Petra Fábera počítáni do kongregace bratra Františka z Pauly. To také vysvětluje, jak je možné, že Petr Fáber mohl roku 1495 – 1496 inkorporovat se souhlasem a za pomoci apoštolského legáta Kuklov k této kongregaci, ačkoliv stále ještě nesložil sliby.

Společné soužití obou poustevnických obcí však opět narazilo po nějakém čase na překážky v podobě rozdílného pojetí života v rámci regulí. Na tyto problémy reaguje skupina kolem Petra Fábera svým definitivním odchodem z Výtoně a usazuje se v poustevně sv. Ondřeje vedle zpuslého hradu Kuklova nedaleko Brlohu. V listině ze dne 5. dubna 1495 přijímají tuto skupinu eremitů kongregace

⁶⁹ SOA Třeboň – pobočka Český Krumlov, fond Paulaner Kloster zu Kugelweid, sign. I 3 K β 28 a

⁷⁰ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 13.

bratra Františka z Pauly pod svou ochranu Petr a Oldřich z Rožmberka, majitelé panství.⁷¹

Vážným probléme se ukázala ta skutečnost, že Fáberova skupina ještě nemá složené sliby. Proto se Petr Fáber rozhoduje k další cestě do Říma, kde pravděpodobně v říjnu 1497 skládá sliby do rukou Františkova vikáře pro Španělsko P. Bernarda Boyla.⁷² Petr Fáber se tedy vrací zpátky do Čech.

Vše se odehrává v letech, kdy dochází k definitivnímu posunu paulánského poustevnictví k cenobitismu, završeného v roce 1501. Petr Fáber, i přes složené sliby, stále nedostává po další téměř tři roky žádné zprávy od Františka z Pauly a jeho kanonicko právní situace se stává takřka neudržitelnou. Rozhoduje se tedy ke své již třetí cestě do Říma někdy na konci roku 1499. V Římě se setkává v nově zbudovaném konventu Nejsvětější Trojice s generálním prokurátorem řádu

⁷¹ Viz. MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007, s. 14.

⁷² Bernard Boyl se narodil v katalánském Zaidínu kolem roku 1444. Roku 1475 byl klerikem léridské diecéze. Roku 1481 byl již poustevníkem na Montserratu a téhož roku přijal kněžské svěcení v Barceloně. Byl sekretářem krále Ferdinanda Aragonského a podstoupil pro něj řadu politických a diplomatických misí. Na jedné z nich se vydal v létech 1486-87 do Francie ke králi Karlovi VIII. a regentce Anně z Beaujeu, aby dosáhl slibu, který učinil před smrtí Ludvík XI., že bude do španělský rukou navráceno odcizené hrabství Rousillon a Cerdagne. Během toho pobytu v Amboise se seznámil osobně s Františkem z Pauly a jeho poustevnickým hnutím. Roku 1490 byl znovu vyslán do Amboise s další diplomatickou misí, při tomto novém setkání požádal Františka, aby ho přijal mezi své bratry (tedy přesně v době, kdy byl Petr Faber zvolen kněžými a bratry výtoňské poustevny sv. Jana Křtitele a sv. Pavla prvního poustevníka, aby se jako jejich delegát se svolením pánů z Rožmberka vydal hledat přísnější řeholi), byl jím na místě formován a složil do jeho rukou sliby a byl jím nato vyslán roku 1492 jako jeho generální vikář do Španělska, aby tam rozšířil jeho kongregaci. Roku 1493 ho papež Alexandr VI. jmenoval bulou *Piis fidelium* apoštolským vikářem v Novém světě a Boyl se 25. září 1493 nalodil na Kolumbovu loď a účastnil se jeho druhé objevné plavby, ze které se vrátil v prosinci 1494. Roku 1495 odešel znovu do Tours, odkud se z Františkova pověření vydal do Říma řešit problémy, týkající se řádu Nejmenších bratří. V následujících letech byl pověřován diplomatickými misemi mezi papežem a španělským králem. Rok jeho úmrtí nám není znám.

P. Dominikem de Seme, který opětovně potvrzuje dne 12. ledna 1500 Boylův akt z roku 1497. Ustanovuje dále českou provincii a jmenuje P. Petra Fábera vikářem řádu v Čechách a přilehlých zemích, se všemi právy přijímat nové kandidáty, jejich sliby a provádět oblačku.⁷³

P. Petr Fáber se z Říma vrací do Čech a to s největší pravděpodobností do Kuklova někdy v 1. pol. roku 1500. Odtud se zřejmě někdy v jarních měsících roku 1501 vydává do Nové Bystřice. Příčiny proč se k tomuto kroku rozhodl nám zřejmě poodhaluje Krajířova zakládací listina, kterou uvádím v plném znění (originál sepsán latinsky).⁷⁴ Listina obsahuje velmi zajímavé a dosud neuvedené souvislosti založení kláštera Nejsvětější Trojice:

„ Ve jménu svaté a nerozdělené Trojice Otce a Syna a Ducha svatého. Amen. Aby lidské skutky pro běh času neupadly v omyl zapomenutí je třeba je svěřit písemnému svědectví. Já tedy, Konrád z Krajku a pán na Bystřici, atd., pro paměť všech přítomných a budoucích, přeji si touto listinou veřejně vyhlásit, neboť shledávám stav svého zdraví více křehkým a pomíjejícím, že chci konat dobro, dokud mám čas, abych v nejistý den zkoušky mohl učinit svou duši jistější, nikoli skrze blud nebo lup, ale moudře, chtěje s jasným vědomím ducha odčinit almužnami své hříchy. Upřímně mně milovaným a zbožným poustevníkům chvályhodné kongregace bratra Františka z Pauly, aby se, jak se zbožně věří, z Božího vnuknutí, beze všeho svobodněji mohli oddávat vzdávání pocty Bohu

⁷³ SOA – pobočka Jindřichův Hradec, fond RA Slavatů, karton 89, spis III K β, fol. 1 - 4, latinsky. Opis listin přiložen jako textová příloha č. I latinsky a č. II. český překlad. Autorovi práce se podařilo objevit tuto vzácnou listinu (notářsky ověřený opis) vloženou do ostatních příloh z tohoto kartonu. Jedná se o objev mimořádného významu. Listina je základním kamenem paulánské přítomnosti v našich zemích. Dosud byla známa jen částečná citace v díle O původu chrámu sv. Salvátora od P. Václava Fortunáta Durycha. Originál byl zřejmě uložen tamtéž ale velice pravděpodobně se do dnešních dnů nedochoval. Kompletní do češtiny přeložená listina viz. příloha č. 3.

⁷⁴ SOA Třeboň - pobočka Jindřichův Hradec, fond RA Slavatů, Kt 89, 261 IV.E.5, pergamen č. 263 in dorso: Fundatio monasterii St. Trinitatis prope Visticz dicti Sannacella a d/omi/no Conrado de Kraik. Opis listiny přiložen jako textová příloha č. III. latinsky.

a prospěšněji vést život poustevnické dokonalosti a přebývat na pustém místě na mých statcích a kteří si zvolili co je křehkého v lidství takovou vytrvalostí až do konce překonávat, tomu nakloněn, že jim musím rád to, co je pro jejich pohodlnou výživu a pokojné přebývání v jejich chvályhodném úmyslu a k prospěšnému rozvoji a také ochraně, zavázán slibem opatřit a ve zbožné a bratrské lásce zjednat, udělit jim to a ukázat lidskou důvěrnost, především lesní místo, ležící v Kondrackém lese u vyvěrajícího pramene mezi říčkou směrem k Bystřici, kteréhožto místa patronátní právo náleží mně, jak se uznává, a také nově zbudované cely, společně s oratoří pod jménem Nejsvětější Trojice, a další tam nově postavené domy, s obvyklými hospodářskými budovami, se souhlasem a vyhlášením nejdůstojnějšího Otce a pána Vigila,⁷⁵ toho času biskupa pasovského a také s laskavým svolením řečené kongregace, kluznu⁷⁶ neboli poustevnu, mnou zřízenou a zbudovanou na pokornou prosbu svrchuřečených poustevníků, zvanou Nejsvětější Trojice ve Zdravé cele, v pasovské diecézi, a také vhodnou část pozemků neboli půdy pro zřízení zahrady a pro jejich další potřeby, kterou tam na budoucí paměť věci na hranicích pozemků kamenná znamení takovým způsobem jasněji vymezují, já, svrchuřečený z Krajku, řečeným poustevníkům k věčnému obývání a užívání jsem zcela daroval a touto listinou daruji a s jistým vědomím a stejně tak přízní nejdražších pánů Leopolda a Jindřicha z Krajku atd. touto listinou daruji a uděluji jim také právo svobodně a dovoleně brát dřevo z mých lesů jak pro stavby, tak také pro jejich otop, nyní a tímto způsobem na budoucí časy, stejně tak jim postupuji a daruji svrchuřečené místo a dům k užívání a pokojnému přebývání řečených poustevníků, beze všeho

⁷⁵ Pasovský biskup Vigil – Wiguleus Fröschl von Marzoll (* 4. dubna 1445 v Marzoll, dnes Bad Reichenhall, + 6. listopadu 1517 v Pasově) – byl 56. pasovským biskupem, kterým se stal 14. ledna 1500. Pocházel z bohaté patricijské rodiny. Vystudoval práva na vídeňské univerzitě a posléze odešel do Říma k papežské kurii. Od roku 1478 působil v Pasově jako kanovník. Od roku 1480 zastával po dobu pěti let úřad generálního vikáře pro Dolní Rakousko a pobýval ve Vídni. V letech 1486 – 1490 zastával tuto funkci pro Horní Rakousko. Novobystřicko v té době patřilo do jurisdikce pasovského biskupství. Více na WWW: http://www.bautz.de/bbkl/f/froeschl_w.shtml

⁷⁶ Clusna

zasahování řeholníků nebo kterýchkoli jiných osob, které by jim v tom chtěly bránit nebo je vyhnat nebo je chtěli nějakým právem po své libosti usurpovat pro své služby nebo vůli, a také jiné dřevo, které mají obdržet řečení poustevníci, i to, které je jim bráno, jim nastálo přiděluji, a /to/ ze svého a nechtěje vždy nic přinášet více, než pokojný a prospívající stav jejich svaté řehole a míním a považuji k tomu nyní za nezbytné v jisté věci žaloby, týkající se narušení pokoje a míru, aby jim byl zajištěn prospěch. Proto, nakolik to závisí na mně, nařizuji aby nikdo z mých poddaných, ani nikdo jiný nesměl na mých statcích nově budovat nebo obývat dům či jakýmkoli způsobem uplatňovat jiné právo na místo vedle místa oněch svrchuřečených nebo jemu nablízku, než jakému jsou podrobena nyní již vystavěné vsi Albeř⁷⁷ a Žižpach,⁷⁸ rozhodnuv /tak/ nyní a projednou. Jestliže by v rozporu s tím k takovému neplatnému a bezprávnému aktu došlo, má být ihned na všech stranách zbořeno cokoli, co by tak mohlo prospět k vzrůstu jejich dokonalosti a podpořit je a to mám v úmyslu vždy provést, nakolik mohu, a budu den ze dne pečlivě dbát o jejich rozmnožení, své a stejně tak budoucí dědice, spoludědice, příbuzné a nástupce a kterékoli věřící napomínám a důvěrně touto listinou vybízím skrze převelikou lásku Ježíše Krista, jenž se nyní uráčil /zde/ přebývat k odpuštění viny nám ubohým a zmítajícím se zde v nemoci hříchu, i /k odpuštění/ mně a spáse, pokoji a věčnému odpočinku duší mých předchůdců tím, že svrchuřečení poustevníci vstupují, jako pod přejistou cestu života, pod schválenou řeholi a statuta, chudí duchem, o nichž náš Spasitel v evangeliu prohlásil, že jsou blažení neboť jejich je království nebeské, aby mohli v řečeném místě a domě klidně a pokojně být a pobývat a aby jim vždy laskavě a s přízní dovolili užívat a těšit se tomu, co jsme jim zbožně udělili, i jinému, aby se stále modlili k Bohu za nás a pokoj, svornost a vzrůst spásy našeho kraje a přinášeli slavný plod jednotlivých dobrých skutků, které Bůh skrze ně, ba i skrze celou jejich poustevnickou kongregaci stále ráčí konat a také /uděluje/ míru překypující a natřesenou, společně s nimi, s tím, abych byl nakonec požehnán ve šťastné vlasti, navěky přijat Ježíšem Kristem, naším Spasitelem, jenž je požehnán na věky

⁷⁷ Obec Albeř se nachází mezi Novou Bystřicí a Klášteřem

⁷⁸ Nynější obec Blato, 2 km severně od Klášteřa

věků, amen. Kteréžto věci a všemu svrchupsanému na víru, pevnost a zjevné svědectví přikázal jsem opatřit tuto listinu přivěšením mé pečeti a pro větší stvrzení a ochranu řečeného jsem přátelsky požádal své řečené vznešené bratry,⁷⁹ to jest pana Leopolda a pana Jindřicha z Krajku atd.: aby k této listině na mou prosbu přivěsili své pečeti. Nadto jsem zvláště přiměl vhodnými prosbami urozené muže, to jest Bohuňka z Řečice a sídlícího v Meyresu s jeho bratrem Václavem z Řečice, Václava Mutišera z Mutišova a Wolfganga Hasela z Ottenu k jejich společnému přivěšení jejich pečeti k této listině se všemi jejich jmény zde svrchu připsanými a jejich pečeti beze vší újmy a škody atd. Dáno v Bystřici čtyřiaadvacátého dne měsíce června, to jest na svátek sv. Jana Křtitele, předchůdce Pána našeho Ježíše Krista atd. léta od vtělení Spasitele našeho Ježíše Krista tisícího pětistého prvního.

Z listiny zcela jasně vyplývá, že na Krajířově pozemku v místě zvaném Konrádův les, poblíž potoka Aschenbach (Aspach), nyní nazývaném Dračice se již nějaké blíže neurčení poustevníci nacházeli, jak o nich je hovořeno v narážce ve výše uvedené Krajířově listině: „... beze všeho zasahování řeholníků nebo kterýchkoliv jiných osob...“ Při bližším pátrání po příslušnosti zde již usedlých poustevníků se na starých mapách můžeme setkat s názvem rybníka A.S.P.E.,⁸⁰ který leží necelý 1 km od současného Kláštera, právě na říčce Dračici. Název A.S.P.E. v sobě skrývá zkratku Abatia Sancti Pauli Eremitae – z toho tedy můžeme usuzovat, že zde přebývali poustevníci sv. Pavla prvního poustevníka, neboli pavlíni stejně, jako tomu bylo i v případě poustevny ve Výtoni. Je možné, že paulánští bratři se o zdejší komunitě těchto poustevníků dozvěděli již ve Výtoni, neboť se dá předpokládat, že obě tyto komunity pavlínů spolu udržovali nějaký vzájemný kontakt. Kdy tito pavlíni na toto místo dorazili není známo.

Paulánští bratři se pravděpodobně rozhodli kontaktovat tuto komunitu a získat je pro kongregaci bratra Františka z Pauly. O kongregaci ostatně mluví i samotný Krajíř ve své zakládací listině. P. Petr Fáber tedy posílá několik svých bratří na

⁷⁹ *meos fratres generosos...* termín „generosus“ označuje pány, narozdíl od „nobilis“, užitého pro rytíře a zemany.

⁸⁰ Nyní znám pod názvem Osika

místo poustevny u Nové Bystřice. P. Petr Fáber v této první skupině asi nebyl. Po příchodu paulánů na místo ale dochází k nějakým rozepřím s pavlíny, kteří si pravděpodobně na jejich počínání stěžovali. I o tom máme v listině zmínku, když můžeme číst: „... míním a považuji k tomu nyní za nezbytné v jisté věci žaloby, týkající se narušení pokoje a míru, aby jim byl zajištěn prospěch.“

Zřejmě tedy tyto rozepře byly příčinou proč se na místo vydal z Kuklova i P. Petr Fáber, aby zde pomohl tyto neshody urovnat. Je zřejmé, že Konrád III. Krajíř z Krajku měl možnost poznat paulány u svých sousedů Petra a Oldřicha z Rožberka, se kterými byl v přátelském vztahu. Jistě musel o působení nově příchozích paulánských poustevníků na svém panství vědět a jejich asketický život, plný pokory a lásky k bližnímu mu jistě imponoval. Zcela jistě zde hrál roli i paulánský přístup k pastoraci, zejména v tomto luteránstvím zasaženém regionu. Aby se cítili paulánští bratři opravdu dobře, zaručil jim Krajíř ve své listině i potřebný klid k rozjímání, když nařídil, že se v okolí nově vznikajícího konventu nesmí nikdo z poddaných usazovat. Zajistil je i po stránce materiální, když jim věnoval některé pozemky, které byly označeny kamennými značkami. Místo dostalo název Sana Cella,⁸¹ kvůli zázračnému prameni, o němž věděli již poustevníci zde usazení před příchodem paulánských bratří.

Zajímavým momentem je také zmínka o oratoři Nejsvětější Trojice. Z toho vyplývá, že kostel zde v době vydání první zakládací listiny zcela jistě nestál. Bratři se nejspíše modlili v původní pavlínské oratoři. Zásvěcení oratoře Nejsvětější Trojice také nebude náhodné, tady se asi projevil vliv P. Petra Fábera, který byl v římském kostele Nejsvětější Trojice jmenován generálním vikářem pro nově ustanovenou německo - českou provincii.

⁸¹ Německy zvaná jako Heilbrunn.

3.2.4 Osobnost Konráda III. Krajíře z Krajku, prvního fundátora

První zakladatel paulánského konventu Konrád (Kunrát) III. Krajíř z Krajku byl bezesporu mimořádnou osobností své doby, a jeho životní osudy by vystačily na další samostatnou práci. Narodil se roku 1470 (jeho otcem byl Wolfgang Krajíř z Krajku a jeho matkou byla Alžběta z Losenštejna). Spolu se svým bratrem Jiřím se stává dědicem Bystřice, Landštejna a Bílkova. Bratr Jiří umírá velmi záhy dne 30. listopadu 1492 a zanechává po sobě několik malých dětí. Konrád se ujímá správy celého panství a stává se od roku 1495, kdy zemřela i Jiřího manželka Apolonie z Puchheimu, poručníkem Jiřího dětí. Počíná si od počátku jako vzorný hospodář. Rozšiřuje rybníční soustavu na novobystřicku⁸² a dále rozmnožuje majetek rodu. V roce 1501 zakládá paulánský klášter Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice a v roce 1507 rozmnožuje jeho fundaci. Hned v následujícím roce 1508 uzavírá směnnou smlouvu s Petrem z Rožmberka, kdy od něho získává za ves Cep i s příslušenstvím, vsi Stříbřec, Lutovou a Chlum. Tento akt znamená první krok nutný pro budování rozsáhlé chlumecké rybníční soustavy a jeho záměr později rozvine jeho synovec Wolfgang Alfred syn Jiřího Krajíře z Krajku.⁸³ Jedná se vlastně o Krajířovskou reakci na tehdejší boom rybníčního hospodářství.

Konrád byl nejen výborným hospodářem ale byl také dobrým politikem. Jeho politický rozhled a dobrý odhad situace v Českém království na počátku 16. stol., zmítaného neustálými třenicemi mezi jednotlivými šlechtickými rody, které byly způsobeny rozdílnými konfesemi, ke kterým se jednotliví pánové přikláněli, jej přivedl do společenství katolických pánů. Toto společenství v roce 1505 zakládá „panskou jednotu“⁸⁴ na obranu proti stále se rozmáhajícímu vlivu zejména jednoty bratrské a ostatních sekt (valdenští apod.). Smlouva byla uzavřena na

⁸² Např. rybník Hůrecký, Dolní Panský rybník apod.

⁸³ Na budování chlumecké rybníkářské soustavy se jako hlavní stavitel podílel vynikající rybníkářský mistr Mikuláš Ruthard z Malešova † 1576.

⁸⁴ Tuto smlouvu mimo Konráda III. Krajíře z Krajku podepsali Petr z Rožmberka, Jindřich z Hradce, Zdeněk Lev z Rožmitálu, Albrecht z Kolovrat, Jan ze Švamberka, Petr ze Šternberka, Jan z Kolovrat na Mašřově, Jan z Kolovrat na Novém Hradě, Jiří z Kolovrat, Ladislav ze Šternberka, Mikuláš z Kolovrat, Jan ze Šternberka, Vilém z Rýzmburka a někteří další.

deset let a mimo jiné se v ní kladl také důraz na zachování stavovských privilegií při volbě krále a zachování zemských práv a svobod. Smlouva je datována 20. února 1505.⁸⁵

Dne 27. prosince 1512 na den sv. Jana Evangelisty předává svým synovcům Wolfgangovi Alfredovi Krajíři z Krajku a Zdeňkovi Krajířovi⁸⁶ v přítomnosti Ctibora z Pařízku, Ondřeje Hejdy z Poříčí, Stanislava Housky ze Zahrádky na Urbanči, Jiřího Bříského z Bříště a Jana Hejdy z Poříčí hrad Landštejn a odevzdává jim klenoty po rodičích. Dále jim Konrád předává 100 kop grošů na opravu hradu a přijímá na sebe a své dědice jejich podíl povinností s konáním bohoslužeb v kostele sv. Petra a Pavla a při kapli svaté Barbory tamtéž v Nové Bystřici.

V roce 1513 dne 23. ledna Wolfgang starší a Zdeněk Krajíř děkují, prostřednictvím Volfa Hazleho z Nové Vsi na Slavětíně svému strýci Konrádovi III. Krajíři z Krajku za jeho poručnictví i za jeho výše zmíněné předání majetku. Konrád Krajíř odchází na přání své sestry Johanky⁸⁷ do Mladé Boleslavi, kde se na její žádost ujímá správy jejího rozsáhlého majetku. I zde se projevuje jako vynikající hospodář a panství vzkvétá. Pod vlivem své sestry se postupně stává ochráncem Jednoty bratrské, byť oficiálně není jejím členem. Věnuje se také politickému životu. Na konci dvacátých let 16. stol. se angažuje ve službách Českého krále Ludvíka Jagellonského, který po svém návratu do Čech shledává stav království za velmi nedobry. V té době dosahují svého vrcholu různé třenice mezi panským a rytířským stavem a prohlubují se náboženské rozpory v celém království. Králova reakce je nekompromisní. Zbavuje funkce Lva z Rožmitálu, jenž je označen za hlavního viníka stavu a povolává do svých služeb luterána Jana z Vartenberka, kterého jmenuje nejvyšším purkrabím, kancléřem jmenuje katolík

⁸⁵ Viz. AČ č. VI., Praha 1872, s. 314.

⁸⁶ Zemřel již před rokem 1540.

⁸⁷ Johanka z Krajku byla dvakrát provdána. 1. maželem byl Jan Tovačovský z Cimburka † 1483, 2. maželem byl od roku 1500 Jan ze Šelmberka, † 1508. Po obou maželech zdědila rozsáhlé panství. Johanka z Krajku byla jednou z prvních vysoce postavených šlechticů otevřeně se hlásící k Jednotě bratrské. Zemřela po roce 1531.

Jindřicha z Hradce a nejvyšším ochráncem je jmenován ochránce Jednoty bratrské Konrád III. Krajíř z Krajku. Složitý vývoj v Českém království tím však není zažehnut a v roce 1525 jsou nejvyšší zemští úředníci odvoláni a do čela zemské správy je opět povolán Lev z Rožmitálu. Dalšímu vyostření zabraňuje smrt úhlavního Rožmitálova nepřítele Jindřicha z Rožmberka a smrt krále Ludvíka v bitvě s tureckými vojsky u Moháče 29. srpna 1526.

Při následující volbě nového českého krále sehrává Konrád z Krajku velmi důležitou roli, neboť je jedním z osmi pánů (z každého stavu bylo osm osob) kteří se účastnili volby. Novým českým králem byl zvolen Ferdinand I. Habsburský, který Krajířovi jeho podporu při své volbě nikdy nezapomněl. Nekončící náboženské spory uvnitř společnosti chtěl Ferdinand I. řešit tím, aby se strana podobojí a ostatní nekatolické církve sjednotili v duchu basilejských kompaktát. Tuto snahu ale narušilo několik událostí. Bylo to především pokračující štěpení ve straně podobojí, ze které se odštěpují tzv. novoutrakvisté. Neméně závažným problémem se stal příchod novokřtěnců (anabaptistů), kteří byli předtím vypovězeni z Německa, do Českých zemí. Ferdinand I. musí na nastalou situaci reagovat a zemský sněm vydává v roce 1534 usnesení ve kterém je nařízeno pronásledování novokřtěnců. Toto nařízení se však obrátilo i proti Jednotě bratrské.⁸⁸

V roce 1530 vstupuje Konrád III. Krajíř z Krajku oficiálně do Jednoty bratrské a stává se jedním z jejích pilířů. V roce 1539 zakládá kostel sv. Havla v Mladé Boleslavi, u kterého byl později zřízen i hřbitov. V roce 1541 nechává pro potřeby Jednoty bratrské vystavět nový kostel sv. Pavla v Brandýse nad Labem a i jinak všemožně Jednotu bratrskou podporoval.

Konrád III. Krajíř z Krajku byl dvakrát ženatý. Jeho první manželkou byla Alžběta z Gleichenu, která pravděpodobně zemřela již před rokem 1513. Druhou manželkou je připomínána již v Mladé Boleslavi Alena ze Šelmberka. Ze svých manželství měl Konrád dva syny Jana a Arnošta a dvě dcery Elišku a Annu. Syna Jana měl s největší pravděpodobností se svojí první manželkou Alžbětou.

⁸⁸ Viz. ZBÍRAL, D. *Vztah a styky moravských novokřtěnců a Jednoty bratrské* [online]. ©2001 [cit. 2009-05-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.david-zbiral.cz/novokrjb.html>>.

Konrád III. Krajíř z Krajku zemřel 10. května 1542 ve svých 72 letech na hradě Hrubém Rohozci a pochován byl v bratrském kostele sv. Havla v Mladé Boleslavi.⁸⁹

3.2.5 Rozmnožení fundace (1507)

Konvent Nejsvětější Trojice se již od svého počátku těšil značné pozornosti obyvatelstva z blízkého i vzdálenějšího okolí. Pastorační činnost paulánských bratří začala nést své ovoce a do kláštera se začala každoročně scházet procesí nejen místních obyvatel ale i ze vzdálenějších míst Moravy. Jejich cílem byla také bezesporu vyhlášená studánka Otce zakladatele, jejíž voda měla prý zázračné účinky. Protože počet řeholníků se neustále zvyšoval, rozhodl se Konrád III. Krajíř z Krajku, že paulánům rozšíří jejich fundaci. O tom nám přináší cenné svědectví listina datovaná 9. května 1507, v neděli po sv. Stanislavovi⁹⁰ ve které se praví: „ Já Kunrát z Krajku a na Bystřici známo činím tímto listem všem vůbec kdež čten nebo čtouce slyšán bude, že jakož nebožtík kněz Petr zákona a bratří Francisci de Paula za pravý ty časy provinciál a Corektor aby mohl přijímati místa budúcím bratřím zákona svrchupsaného v těchto zemích, kdež z vůle Boží zlíbilo se jest jemu místo na gruntech mých dědičných jménem v Kondraci, sem blíž k Bystřici, a tu jest kostel založen a udělán ke cti a chvále svrchované Trojice svaté a Panně Marii a svatému Janu Křtiteli, a k tomu příbytkové jejich, na kteréž oni list řečí latinskú ode mne mají, ten jest dostatečně opatřen pečeti bratří mých a jiných dobrých lidí a nad to sem jim nyní dal, vida že jich přibývá, aby tím lépe živnost mohli míti, nejprve kus lesa poblíž jejich púště, na kterémž oni dřevěný kříž mají, pokud jest jejich od Albeře jdúce po pravé ruce, až k příbytku jejich, v tom jim žádný státi ani překážeti (ne)má. Také

⁸⁹ Údaje o Konrádu III. Krajíři z Krajku použity z připravované knihy o Krajířích, jejíž autorkou je Mgr. Stanislava Nováková, vedoucí pobočky SOA Třeboň v Jindřichově Hradci.

⁹⁰ SOA Třeboň - pobočka Jindřichův Hradec, fond RA Slavatů, Kt 89, 261 IV.E.5, pergamen č. 275. Opis listiny je přiložen jako textová příloha č. IV.

jsem jim dal dva rybníčky v Pranšlakách⁹¹ a čtyři rybníčky v Nejdku,⁹² (které slovu Rubínovští, aby je drželi a měli po budoucí časy a jich užívali, dokud tu zákon jejich trvá, a za to nyní ani potom nebudu povinováni nic více činiti, než toliko to kdybych rozkázal jednu v rok službu činiti za předky a jiné příbuzné své, a když by mne Pán Bůh neuchoval, tehdy každý rok (v) den památný sjití mého s tohoto světa držeti mají vigiljimi a všemi svatejmi jakož já jim toho dobře věřím že mne na modlitbách svých nezapomenú, i protož toho všeho na svědomí, což se svrchu píše, a pro lepší jistotu svú vlastní pečeť a k tomu listu přivěsil jsem a připrosil jsem urozených vládyk Jiříka Hrobského ze Sedlce a na Raděnině a Štěpána z Počepic, že sú své pečeti vedle mé přivěsili na svědomí však sobě i svým erbóm bez škody, jenž jest dán a psán na Bystřici léta od Narození Syna Božího tisícího pětistého sedmého, tu neděli po svatém Stanislavu.“

Z této listiny vyplývá několik důležitých skutečností: Je zde poprvé zmiňována osada Kondrac, o které není v první Krajířově listině z roku 1501 žádná zmínka. Osada byla velice pravděpodobně Konrádem Krajířem založena (nese i jeho jméno) někdy mezi lety 1501 - 1507, aby lidé tam usedlí mohli odvádět desátek klášteru a tím jej pomohli vydržovat. Dalším důvodem k založení této osady byla zcela nepochybně Krajířova snaha o kolonizaci zdejší „půště“, neboli pusté a neobydlené krajiny.

Dále z listiny vyplývá, že P. Petr Fáber je již v době sepsání této listiny po smrti. Místo ani přesný datum jeho úmrtí však není znám.

⁹¹ Pranšláky, něm. Braunschlag – osada byla v roce 1533 vypálena novokřtenci. Později byla na jiném místě obnovena a její současný název zní Mýtinky, cca 2,5 km jihovýchodně od Kláštera. Zmíněné dva rybníčky nesou název Veroniky a dochovaly se do dnešních dnů.

⁹² Neudeck – Nejdek, zaniklá osada při cestě z Hůrek do Dobré Vody, ležící při pravé straně této cesty. Autorovi této práce se podařilo tuto zaniklou osadu lokalizovat. Dodnes jsou některé z uvedených rybníčků funkční. Na místě osady se nachází několik málo základů zdí a zbytky hrází. Některými autory je lokace této osady mylně kladena mezi Hůrky a Kaproun. Zřejmě je zmýlil název, který je v němčině Kaltenbrunn, kdežto Dobrá Voda se nazývala Guttenbrunn. Osada Hůrky v době sepsání této listiny ještě neexistovala. Byla založena až ve 30. letech 17. stol. na popud Adama Pavla Slavaty a byla pojmenována Adamsfreiheit, česky jako Adamov.

Velice významnou skutečností v listině uvedenou je, že již v této době stál kostel a konvent Nejsvětější Trojice. Znamená to, že bývalá oratoř Nejsvětější Trojice, jak ji zmiňuje Krajír ve své první listině, byla nahrazena kostelem, kterému bylo rozšířeno patrociniium na kostel Nejsvětější Trojice, sv. Jana Křtitele a Panny Marie. Toto rozšíření patrociniia může mít v sobě ještě dozvuk vzpomínek na výtoňskou poustevnu, zasvěcenou sv. Janu Křtiteli. Výstavba kostela na místě oratoře tedy musela být dokončena již před květnem 1507. Bližší datum výstavby a vysvěcení kostela není znám.

3.2.6 Období rozmachu a tragického konce - novokřtění na scéně

Hmotně zabezpečení paulánští bratři mohli nyní své síly plně věnovat službě Boží a plnění své řehole. Svým asketickým způsobem života, milosrdenstvím a bratrskou láskou si získávali velikou oblibu. A tak se ke klášteru Nejsvětější Trojice konali slavné poutě, které připadaly na den sv. Řehoře a Nejsvětější Trojice. Lidé přicházeli nejen z blízkého okolí ale i ze vzdálenějších míst, údajně sem docházeli i nekatolíci z Moravy. Velkým lákadlem pro poutníky také byla „záračná studánka“ sv. Františka z Pauly.⁹³ Do ní proudila voda ze tří pramenů, které se nacházejí v podzemí pod kostelem Nejsvětější Trojice. Některá zázračná uzdravení byla popsána i v knize „Institutio Novitiorum“. Stalo se, že slepý žebrák z Dačic byl přiveden ke zdejšímu pramenu a požádal svého druha, aby mu dal ze studánky napít. Když se občerstvil omyl vodou ze studánky i své oči a ke svému překvapení nabyl dříve ztraceného zraku. Další zázračné uzdravení se stalo, když jistý zedník Jiří Tunkel z Jindřichova Hradce, který na stavbě kostela pracoval, později onemocněl a měl silný otok nohou. Vzpomněl si na zázračnou studánku a vydal se na cestu k ní. Po třech dnech dorazil ke studánce a omyl si vodou ze studánky své bolavé nohy a usnul vyčerpáním. Když se probudil zjistil,

⁹³ Viz. obr. č. 15 na s. 150 v této diplomové práci

že se mu otok zcela ztratil a nohy se mu uzdravily. Důvěra lidu k zázračné vodě ze studánky byla tak veliká, že si ji brali sebou i domů.⁹⁴

Na přelomu roku 1512 a 1513 provedl generální korektor řádu Nejmenších bratří P.Germain Lyonnet, O.M. osobní vizitaci jihočeských konventů. Při této příležitosti byla vystavena afiliační listina pro Wolfganga Krajíře z Krajku⁹⁵ a dále afiliační listina pro Anežku, její děti a děti jejích dětí.⁹⁶ Obě listiny generální korektor řádu vlastnoručně podepsal. Z toho vyplývá, že začátkem března 1513, se P.Germain Lyonnet, O.M. – generální korektor řádu Nejmenších bratří zdržoval v konventu Nejsvětější Trojice.

Pastorační úsilí paulánských řeholníků a jeho úspěšnost, bylo trnem v oku vyznavačů luteránství a jiných nekatolických sekt, které na Novobystřicku, Jindřichohradecku a v jeho okolí působily. Zejména zde byla aktivní sekta valdénských, která se sem dostala s obyvatelstvem z německých zemí, kteří sem přicházeli zejména ve 13. století, kdy zde na pozvání tehdejších českých králů kolonizovali neobydlenou krajinu. Byl zde také živý odkaz husitských bouří, ještě zesílený příchodem luteránství, které zde zapustilo své kořeny. Utrakvisté těžce snášeli působení paulánů a všemožně mu bránili. Ani novobystřicku se tak nevyhnul kvas, který tehdy probíhal celou soudobou středoevropskou společností. Nejen v Čechách panovala nejasná a nepřehledná politická a náboženská situace, kterou využila sekta novokřtěnců,⁹⁷ která se sem po svém vypovězení a krutém

⁹⁴ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 14 - 15.

⁹⁵ Opis listiny přiložen jako textová příloha č. V

⁹⁶ Opis listiny přiložen jako textová příloha č. VI

⁹⁷ Sekta novokřtěnců (anabaptistů) vznikla kolem roku 1525 ve švýcarském Curychu. Příslušníci této sekty vyjadřovaly zcela nepokrytě svůj odpor k církevním povinnostem a řádům katolické církve. Základním bodem jejich ideologie bylo odmítání křtu malých dětí a naopak považovali za nutný křest dospělých lidí. Podhoubím pro toto radikální hnutí se stala porážka německé selské války v letech 1525 – 1526, kdy se většinou do novokřtěneckého hnutí hlásili lidé z nižších sociálních vrstev obyvatelstva. Největšího rozmachu toto hnutí dosáhlo v letech 1533 – 1535, kdy pod vedením Jana Mathyse a Jana van Laidena obsadili novokřtěnci německé

pronásledování přesunula z Německa. Ve zdejším, tehdy většinově utrakvistickém prostředí nacházela tato sekta živnou půdu. Nejsilnější novokřtěnecká diaspora vznikla na Moravě pod vedením Balthasara Hubmaiera,⁹⁸ který se v roce 1526 usadil v Mikulově na panství Linharda z Lichtenštejna.⁹⁹

Do jižních Čech proudili novokřtění zejména tyrolského a bavorského původu. Poměrně velká novokřtěnecká diaspora se nacházela v Českém Krumlově. Na Jindřichohradecku se první novokřtění usazují zřejmě již ve třicátých letech 16. stol.¹⁰⁰

Král Ferdinand I. Habsburský o této situaci vedl jednání s českými stavy a dosáhl toho, že již od roku 1528 začala rozsáhlá perzekuce novokřtěnců v Čechách doprovázená prvními popravami kacířů. Tyto perzekuce byli prováděny i na základě tzv. Špýrského ediktu vydaného císařem Karlem V. v roce 1528. Toto nařízení bylo obnoveno i na říšském sněmu v roce 1530.

V roce 1531 byly vypovězeni novokřtění ze západních Čech a posléze byli vypovídáni i z ostatního území Čech. Ve valné většině odcházeli tito novokřtění na jižní Moravu, kde nacházeli u nábožensky tolerantní moravské šlechty útočiště. Při svém pochodu z Čech na Moravu se dopouštěli různých zločinů a mstili se představitelům katolické církve. Vypalovali a plenili kostely a kláštery. 22. července 1533 přepadli novokřtění také klášter Nejsvětější Trojice ve chvíli, kdy se zde právě konala slavnost výročí posvěcení zdejšího kostela. Slavnosti se účastnilo mnoho obyvatel z okolí. Při přepadení bylo údajně na 40 mnichů a mnoho jiných lidí pobito. Mimo konventu vyplenili a vypálili nedaleké vesnice Žišpachy a Braunšlag. Naštěstí neměli tito sektáři dostatek času, aby vyplenili kostel, protože byli pronásledovateli z řad místního obyvatelstva a ozbrojené novobystřické posádky zatlačeni k ústupu a zřejmě se rozprchli směrem na

město Münster, ve kterém nastolili vládu teroru. Více viz. VLNAS, V. *Novokřtění v Münsteru..* 1. vydání. Praha: 2002. ISBN: 80-7106-505-6.

⁹⁸ Balthasar Hubmaier byl v roce 1527 na králův příkaz zajat a o rok později byl ve Vídni upálen.

⁹⁹ Srv. KOVÁŘ, M. *Novokřtění na dominiu pánů z Hradce*. In: *Opera historica 6. Editio Universitatis Bohemiae Meridionalis*. České Budějovice, 1998, s. 388.

¹⁰⁰ Viz. KOVÁŘ, M. *Novokřtění na dominiu pánů z Hradce*. In: *Opera historica 6. Editio Universitatis Bohemiae Meridionalis*. České Budějovice, 1998, s. 394.

Moravu, jejíž historická hranice prochází ve vzdálenosti několika málo kilometrů východně od Kláštera.

Kostel byl opatřen novou střechou a cenné věci, které po řádění sektářů zůstali vzal do úschovy majitel panství Wolfgang starší Krajíř.¹⁰¹ Celá tato záležitost však sebou nese několik závažných otázek. Je s podivem, že tato tragédie není zachycena v žádných listinách. Takovýto masakr by zcela jistě vyvolal značný ohlas i v tehdejší značně otrlé společnosti. Neexistuje (autorovi práce není známa) ani žádná listina, ve které by tehdejší majitel panství Wolfgang starší Krajíř žádal o vydání původců tohoto zločinu. Celý zločin zůstal soudobými pisateli zcela bez povšimnutí a byl předáván z generace na generaci pouze ústní tradicí. Písemně byl zachycen až o několik století později.

Zda-li vedla novokřtěnce k tomuto hrůznému zločinu jen a pouze nenávisť vůči katolické církvi a jeho představitelům není zcela jisté. Možné další vysvětlení se nabízí, pokud se podívám směrem poněkud odlišným. Při svém příchodu na Moravu se novokřtěnci dostávali do styku z tam již působící Jednotou bratrskou. Novokřtěnci zpočátku o Jednotě bratrské prakticky nic nevěděli. Velké pronásledování a kruté zacházení s novokřtěnci ze strany krále a katolické šlechty zřejmě vedlo k tomu, že novokřtěnci, respektive jejich jedna část tzv. gabrielité,¹⁰² začali vyjednávat s reprezentanty Jednoty bratrské o možnosti sloučení obou hnutí. Těchto rozhovorů se neúčastnila druhá část novokřtěnců tzv. filipité,¹⁰³ pro něž křest dětí, tak jak jej chápala a praktikovala Jednota bratrská, považovali za ďáblův vynález. Rozhovory mezi gabrielity a Jednotou skončily nakonec nezdarem, protože se jednajícím stranám nepodařilo dosáhnout dohody v otázkách chápání eucharistie, křtu dětí či chápání spásy. Tato jednání probíhala s velkou pravděpodobností během roku 1528. Ke zlomu a konečnému rozchodu Jednoty bratrské a novokřtěnců (gabrielitů) došlo na jednání v Mladé Boleslavi konaného

¹⁰¹ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 14 - 15.

¹⁰² Svůj název získali po svém zakladateli Gabrielu Ascherhamovi. Narodil se v Norimberku, datum narození není známo a zemřel v roce 1545.

¹⁰³ Filipité získali svůj název po svém zakladateli Philipu Plenerovi.

snad někdy v letních měsících roku 1528. Záznam o tomto jednání se dochoval pouze jeden, datovaný 11. listopadu 1528.¹⁰⁴ Vzhledem k tomu, že tato setkání probíhala v Litomyšli a zejména v Mladé Boleslavi, nemohl a zřejmě na nich ani nechyběl velký ochránce a podporovatel Jednoty bratrské a majitel panství Mladá Boleslav Konrád III. Krajíř z Krajku, první zakladatel a fundátor paulánského konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice! Celý příběh tedy nepostrádá určité pikantnosti. Novokřtění po těchto neúspěšných rozhovorech s Jednotou bratrskou proti ní zaujali nepřátelský postoj a začali všemožně Jednotu bratrskou poškozovat různými obviněními.¹⁰⁵ Jednota bratrská na tyto projevy nepřátelství reagovala velmi chladným postojem k novokřtěneckému hnutí.

Z výše uvedených skutečností se můžeme domnívat, že celá akce vypálení paulánského konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice byla aktem pomsty novokřtěnců na Krajířovském zboží za nezdařená jednání v Mladé Boleslavi zesílená tím, že zakladatelem konventu byl jeden z nejvýznamnějších představitelů Jednoty bratrské Konrád III. Krajíř z Krajku a soudobý vlastník novobystřického panství Konrádův synovec Wolfgang starší patřil k významným katolickým představitelům české šlechty. Zcela nepochybně zde hrála roli i příslušnost paulánů ke katolické církvi a jejich nesmlouvavý boj s utrakvistickými sektami. Je také docela dobře možné, že akci neprovedli novokřtění při svém odchodu z Čech na Moravu, ale mohlo jít o akci loupežného charakteru z moravského území, kde byli novokřtění pod ochranou některých moravských šlechticů.

Konvent po svém vypálení již nebyl obnoven. Důvodů, proč tomu tak bylo je hned několik, všechny však mají stejného jmenovatele a tím jsou finance. Wolfgang starší totiž začal po svém nástupu do čela panství s rozsáhlou výstavbou nových rybníků, zejména na Chlumecku. V jeho službách působil vynikající

¹⁰⁴ Viz. ZEMAN, J.K. *The Anabaptists and the Czech Brethren in Moravia 1526 – 1628. A Study of Origins and Contacts*, Mouton, The Hague – Paris, 1969, s. 217.

¹⁰⁵ Viz. ZBÍRAL, D. *Vztah a styky moravských novokřtěnců a Jednoty bratrské* [online]. ©2001 [cit. 2009-05-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.david-zbiral.cz/novokrjb.html>>.

stavitel rybníčních děl Mikuláš Ruthard z Malešova.¹⁰⁶ Dalším finančně náročným počinem Wolfganga staršího byla přestavba hradu Landštejna na rozsáhlou renesanční rezidenci, která by více reflektovala na potřeby a požadavky doby, a také aby lépe odrážela společenské postavení svého majitele. Tyto akce finančně velmi zatěžovaly Krajířovskou pokladnu. Další velké finanční zdroje byly potřebné na reprezentaci Wolfganga staršího v jeho funkcích nejvyššího purkrabího Pražského a nejvyššího kancléře království Českého. Na obnovu vypáleného a zbořeného konventu tak již nezbývaly žádné finanční prostředky. Aby toho nebylo málo, tak pouhé dva roky po vypálení konventu se v roce 1535 prohnala krajem morová epidemie a v roce 1552 postihla novobystřické panství velká neúroda.

Po smrti Wolfganga staršího se ujímá správy poloviny novobystřického panství jeho syn Jan, který umírá v roce 1565 a druhá polovina panství přechází do rukou jeho bratra Wolfganga Viléma, který umírá v roce 1572. Jelikož oba tito Krajířové zemřeli bez mužských potomků, rod Krajířů na Nové Bystřici vymírá po meči.

3.3 První krizové období - sto let čekání

Po vymření Krajířovského rodu bylo novobystřické panství v roce 1575 prodáno císařskému radovi Janu staršímu z Lobkovic. V roce 1590 přechází novobystřické panství do správy Janova syna Jiřího z Lobkovic, který ale neměl o správu tohoto panství velký zájem a téměř vzápětí jej prodal svému příbuznému Oldřichovi Felixovi z Lobkovic. Od něho získala, po třech letech jeho správy, novobystřické panství Ludmila, vdova po Janu z Lobkovic na Točníku, která se podruhé vdala za Oldřicha Desideria Proskovského. Pro velké dluhy majitelů panství bylo novobystřické panství prodáno císařskému radovi Radslavu Kinskému z Vchynic a Tetova. Radslav Kinský se ukázal jako dobrý hospodář a městu udělil některá privilegia. V roce 1610 postihl novobystřický zámek rozsáhlý požár a část zámku byla zničena. Radslav Kinský nechal zámek

¹⁰⁶ Je možné zde zmínit např. rybník Staňkovský, Hejtman a další.

prakticky od základů znovu vybudovat, takže když novobystřické panství kupovala v roce 1615 (18. července) Lucie Otýlie, bylo panství v dobrém stavu. Tím se dostává novobystřické panství do rukou Slavatů, kde zůstane až do roku 1691, kdy umírá František Leopold Vilém Slavata a jím rod Slavatů vymírá defacto po meči, i když v této době žil ještě jeden mužský potomek slavatovského rodu Karel Felix a s. Theresia O.Carm.,¹⁰⁷ generál řádu, který dal přednost duchovní dráze před zachováním rodu slovy: „Když i rod Slavatů vymře, proto přece svět nezahyne.“¹⁰⁸

Z tohoto období se nám nedochovala prakticky žádná písemná zpráva o klášteře Nejsvětější Trojice, který ležel v troskách. K Nejsvětější Trojici se však přesto dál konaly každoroční poutě, a církevní správu zde měl novobystřický farář. O tom, že kostel stále sloužil svému účelu se nám dochoval jeden zajímavý důkaz. Je jím kostelní zvon, jediný, který přežil až do dnešních dnů a je tak jediným známým artefaktem z původního krajířovského kostela. Tento zvon dal ulít v roce 1598 majitel novobystřického panství Oldřich Desiderius Proskovski se svojí manželkou Ludmilou. Toto je také zaznamenáno na zvonu, který je jediným známým artefaktem, pocházejícím ještě z původního krajířovského kostela. Kostel přežil i hrůzy války a tak se mohla v roce 1626 otevřít nová, mnohem radostnější kapitola v dějinách paulánského konventu Nejsvětější Trojice.

3.4 Slavatovské období – druhý konvent - období největšího rozkvětu

V roce 1626, kdy novobystřické panství dostal Adam Pavel Slavata darem od své matky Lucie Otýlie, začíná druhé dějství v životě konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Toto období, kdy konvent dosáhl svého největšího rozmachu a kdy plnil po několik desítek let i funkci primogeniturního konventu v rámci obnovené německo-české provincie trvalo až do roku 1785, kdy byl konvent na

¹⁰⁷ Vlastním jménem Jan Karel Jáchym Slavata, zemřel v Římě 21. července 1712.

¹⁰⁸ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz. Eine monographie.* Tábor: 1883, s. 37.

základě josefínských reforem zrušen. V tomto období byl vystavěn nejen nový konvent ale později i nový kostel Nejsvětější Trojice, který se dochoval dodnes.

3.4.1 Obnovení německo-české provincie

Církevní řády na začátku třicátých let 17. stol., reagovaly na vývoj politické a náboženské scény ve středoevropském prostoru. Nastupující rekatolizace se stala živnou půdou pro rozvoj řádů, které se měly stát pádnou odpovědí v rámci protireformačního hnutí tak, jak vyplývalo ze závěrečných ustanovení tridentského koncilu. Nejagilnějším propagátorem protireformačního úsilí se stalo bezesporu Tovaryšstvo Ježíšovo neboli jezuitský řád. Svoji výraznou úlohu měl sehrát také řád Nejmenších bratří. Již počátkem 30. let 17. stol. byl P. Richard Sequens, O.M. vyslán generálním korektorem P. Jiljí Camartem do Vídně k císaři Ferdinandu II., aby zde tlumočil restituční nároky paulánského řádu. Ferdinand II. na základě této žádosti přidelil paulánům v roce 1624 chrám sv. Salvátora na Starém Městě pražském. V rychlém sledu pak následovalo založení konventu Andělů strážných ve Vídni, obnovení kláštera Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice (1626), konvent sv. Karla Boromejského v Mnichově, konvent sv. Matouše v Brtnici u Jihlavy, konvent Narození Panny Marie ve Vranově u Brna. Na toto nové rozšiřování paulánského řádu zareagoval papež Urban VIII., když v roce 1628 vydal breve *Militantis Ecclesiae regimini meritis*,¹⁰⁹ kterým opět zřídil německou provincii paulánského řádu v Čechách a na Moravě.¹¹⁰ Později přibývají paulánské kláštery v Ambergu, zasvěcený sv. Josefovi, konvent Čtrnácti svatých pomocníků ve Světcích u Tachova, ve druhé polovině 17. stol. konvent Nanebevzetí Panny Marie v Nové Pace a znovuobnovení konventu sv. Anny

¹⁰⁹ Opus listiny přiložen jako textová příloha č. IX.

¹¹⁰ Viz. MIHOLA, J. *K podílu paulánského řádu na rekatolizaci*. In: ČORNEJOVÁ, I. *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci*. 1. vydání. Praha: Scriptorium, 2003. ISBN 80-86197-49-2.

v Thalheimu. Posledním vzniklým konventem je konvent sv. Františka z Pauly v Šamoríně v tehdejších Horních Uhrách.

K tomuto rozvoji paulánských konventů napomohl značným způsobem zájem předních šlechtických rodů o řádové bratry z tohoto řádu, kteří byli známí svým pastoračním nasazením a misijní činností. Velkou oblibu si řád nadále uchovával v Itálii a Francii a tyto země se stali hlavními dodavateli prvních řádových bratří, kteří znovu zakládali německo-českou provincii. Postupně se však počet řeholníků navyšoval a podíl bratří původem z německo-české provincie začal převažovat nad bratry z Burgundska a ostatních zemí mimo německo-českou provincii. Zájem o činnost paulánů také dokládá i počet jimi založených konventů, který dosáhl počtu dvanácti v rámci německo-české provincie, což byl trojnásobek oproti počtu konventů z předbělohorského období.

Aby protireformace dosáhla úspěchu muselo dojít ke zkvalitnění vztahů mezi světským stavem a duchovenstvem a k jejich vzájemnému respektování. Pauláni se ukázali být v tomto směru jako příkladnými. Jejich spolupráce se zakladateli a fundátory přinášela oběma stranám řádu úspěchů jak ve směru hospodářském, tak i duchovním, kulturním a politickém. Řada fundátorů a ochraňovatelů řádu Nejmenších bratrů se stala terciáři řádu a tím tak demonstrovali svoji sounáležitost s řádem.¹¹¹

Součástí rekatolizačního úsilí bylo také konání poutí na slavná a významná místa. Tímto slavným a významným místem byl také kostel Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice, kde se poutě konaly i v dobách, kdy již první konvent neexistoval. Tyto poutě přečkaly celé téměř stoleté období a byly dále rozvíjeny po založení druhého konventu v roce 1626. Poutní slavnosti byli hojně navštěvovány lidem a představovaly tak cenný zdroj, díky němuž mohla být v národě upevňována nenásilnou a přijatelnou formou vlastenecká sounáležitost, jazyková svébytnost apod. V 17. a 18. stol. také při konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice působilo náboženské bratrstvo zvané Růžencové bratrstvo z Nové Bystřice. Při procesích se členové tohoto bratrstva veřejně sebemrskali a nosili na ramenu velký dřevěný kříž na památku ukřižování Spasitele Ježíše

¹¹¹ Viz. např. František z Pauly hrabě z Fünfkirchen. Srv. textová příloha č. X.

Krista. Poutě k Nejsvětější Trojici se konaly na svátek Nejsvětější Trojice (15.6.), na sv. Řehoře Velikého (3.9.), na sv. Františka z Pauly (2.4.) a na den sv. Floriána (4.5.), jako poděkování při ochraně části města Nová Bystřice za ničivého požáru dne 10. května 1774.

3.4.2 Slavatovská fundace

Dne 1. července 1626¹¹² po bohoslužbách pronesl slavnostní německé kázání kněz Daniel z jesuitské koleje z Jindřichova Hradce a potom za přítomnosti syna majitele panství Františka Slavaty a jeho jménem odevzdal rektor jindřichohradecké jesuitské koleje Jiří Boháč klášter do rukou generálního vikáře řádu Nejmenších bratří P. Františka Richarda, O.M. Slavnostnímu aktu byli přítomni také probošt z rakouské obce Eisgarn P. Jindřich Fastrotzer, novobystřický děkan P. Tomáš Haushan, novobystřický zámecký hejtman Julio Olgiate a jindřichohradecký panský správce Ondřej Ketzelius.¹¹³ O tři měsíce později dne 29. září 1626 vydává Adam Pavel Slavata darovací smlouvu, ve které se zavazuje odvádět klášteru naturálie, aby tak mohl zabezpečit život paulánských řeholníků. Podle této smlouvy měli řeholníci dostávat „15 kop či džberů kaprů, jichž 60 na cent neb džber jde, štik 5 kop šestigrošových, piva z ječmene 75 věder, vína 20 věder nezúčtováno, co o slavnosti Nejsvětější Trojice a sv. Řehoře jako ode dávna bývalo, za poutě dávati povinností jest, žita pražské míry 30 strychů, hotového ječmene téže pražské míry 4 strychy, hrachu pražské míry 5 strychů, olivového oleje 150 liber, svíček lojových 100 liber, 4 špalky soli (z většího druhu), na koření 25 zl., na šat duchovních sukna 5 kusů, z nichž každý 50 loket nechť má, na látku (Zeug) na košile, jakéž jich v řádu se užívá, 2 kusy po 30 loktech, plátna pro refektář 2 kusy, z nichž každý 30 loket pražských nechť má, střevíců 30 párů, pivního octa 2 vědra, dříví, kteréž poddaní vrchnosti do kláštera zdarma voziti mají, dle potřeby duchovních, papíru 2 rysy, per a inkoustu dle

¹¹² Opis Slavatovy zakládací listiny přiložen jako příloha č. VII. latinsky a č. VIII. český překlad.

¹¹³ Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: ČSPS. LVIII (1950), s. 44.

potřeby, holiči, který z města Bystřice ku holení duchovních přijat býti má, zaplacení neb odměnu, cínového nádobí pro refektář, a pro kuchyni měděného, železného a jiného dřevěného dle potřeby, podobně co se týká knih, klášterní knihy a její správy, tolik, čeho čas a možnost žádati bude, má býti postaráno.¹¹⁴

Z výše uvedeného výčtu vyplývá, jak velice štědrým fundátorem byl Adam Pavel Slavata. Do nově zbudovaného konventu byli povoláni paulánští bratři z Burgundska. Adam Pavel Slavata si vymínil jednu podmínku, a to, aby jeden z bratří uměl německy a mohl tak ihned začít s kázáním.¹¹⁵

Adam Pavel Slavata ve svých plánech počítal také s tím, že chtěl paulánským bratřím svěřit i duchovní správu v kostele sv. Petra a Pavla v Nové Bystřici. Proti této myšlence se však ohradil biskup a tak k tomuto kroku nikdy nedošlo.¹¹⁶ Přesto se pauláni podíleli na kázáních v okolních obcích, např. v rakouské obci Reingers či v poutním kostele sv. Ducha ve Slavonicích.

V roce 1629, na generální kapitule konané v Barceloně byla konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice udělena primogenitura v rámci německo-české provincie, která trvala až do opětovného otevření paulánského konventu v Thalheimu v roce 1671.¹¹⁷ V této době, konkrétně v roce 1634 byl korektorem v klášteře Nejsvětější Trojice P. František Jan Guillard, který se později stal generálním korektorem paulánského řádu.¹¹⁸

V listině ze dne 23. prosince 1649 Adam Pavel Slavata slibuje paulánským řeholníkům, že jim mimo naturálií bude ještě ročně přispívat 100 zl. Za toto své gesto byl on i jeho potomstvo přijato do duchovního společenství celého řádu.

Dalším mezníkem v rozvoji konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice se stal rok 1652, kdy dne 25. září vydal Adam Pavel Slavata listinu, ve které daruje zdejšímu konventu pozemky, které opatřuje hraničními kameny s nápisem APGS

¹¹⁴ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 19.

¹¹⁵ Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: ČSPS. LVIII (1950), s. 45.

¹¹⁶ Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: ČSPS. LVIII (1950), s. 45.

¹¹⁷ Viz. MIHOLA, J. *K počátkům paulánského řádu a jeho rozšíření v českých zemích*. In: *Sborník prací Pedagogické fakulty MU v Brně, řada společenských věd, č. 18*. Brno 2001, s. 32.

¹¹⁸ Viz. textová příloha č. XII pod číslem 48.

1652, tzn. Adam Pavel Graf Slavata. Jednalo se o poměrně rozsáhlé pozemky, které zahrnovaly nejen polní ale i lesní části.¹¹⁹ Takto zabezpečený konvent se stává střediskem duchovního a kulturního centra v rámci celého Novobystřicka s přesahem do blízkého i vzdálenějšího okolí.

3.4.3 Osobnost Adama Pavla Slavaty, druhého fundátora

Adam Pavel Slavata se narodil koncem ledna roku 1603. Byl synem Viléma Slavaty a Lucie Otýlie, poslední příslušnice kdysi mocného rodu pánů z Hradce a dědičkou rozsáhlého jindřichohradeckého dominia, které mimo jiné zahrnovalo i panství Nová Bystřice. Toto panství získala Lucie Otýlie koupí 18. července 1615 od Radslava Kinského svobodného pána z Vchynic a Tetova.

V letech 1613 – 1617 společně se svým bratrem Jáchymem Oldřichem Slavatou studoval v jezuitské koleji v Jindřichově Hradci. V období stavovského povstání se odebral za svoji matkou do Pasova.

V první polovině dvacátých let 17. stol. spolu se svým bratrem Jáchymem Oldřichem absolvoval Adam Pavel tzv. kavalírskou cestu do Itálie, kde se účastnil krátkých studií na místních univerzitách. Po svém návratu se Adam Pavel Slavata dostal do Vídně k císařskému dvoru, kde byl uveden do té nejvyšší soudobé společnosti. Ve Vídni se 23. dubna 1626 Adam Pavel Slavata oženil s Marií Markétou, dcerou Jana Oldřicha z Eggenberku.¹²⁰

Adam Pavel se těžko smiřoval se životem u vídeňského dvora, který byl z jeho pohledu plný nesmírně nákladných zábav a pobyt u něho znamenal také vysoké finanční nároky, které Adama Pavla od dvora odpuzovali. Rozhodl se tedy krátce po svém sňatku s Marií Markétou odejít na panství Nová Bystřice, které dostal od

¹¹⁹ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 20.

¹²⁰ Viz. HRDLIČKA, J. *Synové „velkých“ otců. Vídeňský dvůr očima Adama Pavla Slavaty*. In: *Opera historica 10. Editio Universitatis Bohemiae Meridionalis*. České Budějovice: 2003. ISBN 80-7040-627-5, s. 255.

své matky Lucie Otýlie jako svatební dar. Dlužno dodat, že Adam Pavel již před svým odjezdem do Vídně velmi rád na novobystřickém panství pobýval a staral se o jeho chod.

Marii Markétě, uvyklé na život v přepychu dvorského prostředí se v provinční a venkovské Nové Bystřici přestalo líbit a toužila po návratu do Vídně. V jejím úsilí ji podporoval i její otec Jan Oldřich z Eggenberka, který chtěl, aby se mladý pár co nejrychleji vrátil do Vídně a vyvinul proto na Adama Pavla nátlak.¹²¹

První období po uzavření manželství tedy nebylo pro mladý pár ideální a tento nesoulad se projevil vypuknutím manželské krize, která vygradovala do jejich rozvodu dne 19. ledna 1632. Příčin rozpadu manželství bylo několik, asi nejzávažnějším důvodem byl skeptický a až odmítavý názor Adama Pavla ke způsobu dvorského života. Marie Markéta naopak odmítala žít na rodinných statcích Adama Pavla Slavaty, na kterých byl život na hony vzdálený životu ve dvorském prostředí Vídně, na který byla zvyklá.

Adam Pavel Slavata se dobrovolně rozhodl opustit centrum soudobé moci a odchází, již na dobro, na své venkovské novobystřické sídlo, kde se věnuje jeho správě. Od roku 1634 vykonával funkci hejtmana Bechyňského kraje. Přesto Nové Bystřici zůstává věrný až do své smrti dne 2. července 1657, kdy umírá na zámku v Nové Bystřici. Jeho tělo bylo v obrovském průvodu převezeno z Nové Bystřice do rezidenčního slavatovského sídla v Jindřichově Hradci a uloženo do hrobky ve františkánském kostele sv. Kateřiny. Svoje sepětí s Novou Bystřicí, kterou vždycky miloval, demonstroval i tím, že na jeho přání mu bylo po smrti vyjmuta jeho srdce, které bylo mumifikováno, uloženo do dřevěné schrány a pohřbeno do pilíře mezi hlavní lodí a kaplí sv. Barbory v kostele sv. Petra a Pavla v Nové Bystřici.¹²²

¹²¹ Viz. HRDLIČKA, J. *Synové „velkých“ otců. Vídeňský dvůr očima Adama Pavla Slavaty*. In: *Opera historica 10. Editio Universitatis Bohemiae Meridionalis*. České Budějovice: 2003. ISBN 80-7040-627-5, s. 256.

¹²² Viz. obr. č. 17 na s. 152 této diplomové práce

3.4.4 Nový kostel

Po smrti Adama Pavla Slavaty se správy panství ujímá jeho synovec Ferdinand Vilém Slavata, nejstarší syn Adamova bratra Jana Oldřicha Slavaty. Ferdinand Vilém byl od roku 1652 nejvyšším dvorním lenním soudcem, císařským tajným radou a místodržitelem Českého království. Navázal na dílo svého strýce Adama Pavla a za jeho správy novobystřického panství byla v roce 1665 – 1667 dokončena výstavba nového paulánského konventu.¹²³

Po dostavbě konventu se úsilí paulánských řeholníků soustředilo na kostel Nejsvětější Trojice. Původní krajířovský kostel přestal kapacitně již plnit svoji úlohu, když počet poutníků k Nejsvětější Trojici byl tak veliký, že se již do kostela nevešli. Ferdinand Vilém Slavata, který byl paulánům nakloněn stejně, jako jeho strýc Adam Pavel se rozhodl pro výstavbu nového většího kostela. Dne 26. června 1668 byl za přímé účasti Ferdinanda Viléma a celého Slavatovského dvora položen základní kámen nového kostela. Církevní obřady spojené s touto akcí vykonal tehdejší jindřichohradecký probošt Dr. Jakub Kurz.¹²⁴ Ferdinand Vilém Slavata se však dostavby kostela nedožil. Zemřel 2. dubna 1673 v Praze.

Ještě nedlouho před svou smrtí dne 22. září 1672 daroval Ferdinand Vilém Slavata paulánským řeholníkům svolení k bezplatnému užívání některých polí poblíž kláštera. Paulánskému konventu plynuly i příjmy od dalších dobrodinců, kteří za své dary požadovali většinou to, že budou v klášteře pohřbeni anebo budou za ně slouženy zádušní mše. Zde můžeme jmenovat např. Ferdinanda de Mohr zu Lichtenegg, Eucheria Horsta, majitele panství v Piesslingu, Kláru von Schönkirchen, či novobystřického primátora Jeremiáše Maxmiliána Lebalda.¹²⁵

Nástupcem Ferdinanda Viléma Slavaty se stal jeho bratr Jan Jiří Jáchym Slavata, který se rozhodl dokončit výstavbu kostela Nejsvětější Trojice, i když k tomu nebyl vázán žádným slibem. Výstavba nového kostela Nejsvětější Trojice

¹²³ Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: ČSPS. LVIII (1950), s. 45.

¹²⁴ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 21.

¹²⁵ Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: ČSPS. LVIII (1950), s. 45.

trvala jedenáct let až do roku 1679. Na jeho výstavbě se podíleli významní stavitelé a řemeslníci té doby.¹²⁶ Dozor nad stavbou prováděli paulánští bratři sami. Zmiňováni jsou:¹²⁷

Mikuláš Vrim (1673)

Mikuláš Liebang (1674)

Jiří Strnad (1675)

Jakub Gerhard (1677)

Narcis Pessler (1678)

Jáchim Reiser (1677-82)

Na památku svých zakladatelů a investorů stavby byl na průčelí nového kostela Nejsvětější Trojice umístěn pozlacený a velkými písmeny vyvedený nápis tohoto latinského znění:

Hoc Templum in Honorem Sanctissimae Triadis funditus erexit primumque lapidem Fabricae hujus posuit die XXVI mesis Junii Anno MDCLXVIII. Illustrissimus et Excellentissimus Dominus Dominus Ferdinandus Guilielmus R.J. Comes Slavata de Chlum et Cossumberg, Gubernator Novae Domus, Dominus in Nova Domo, Telcz, Neobistritz, Chlumetz, Strazae, Provis. Rubra Lhota, MníchWrzesna et Woborzist, Sac. ac Caes. Regiaeque Majestatis Actualis intimus Consiliarius, Camerarius Supremus Feudorum Judex Majorumque Judiciorum Assesor, regius locum tenens et supremus in Regno Boëmie Haereditarius Pocillator. Non tamen totaliter Perfecit morte praeventus die II. mensis Aprilis

¹²⁶ Zde můžeme uvést např. architekta a stavitele Giovanniho Domenica Orsiniho (Ursini), architekta a stavitele Giovanni Bartolomeo Cometu, či malíře Jana Kristiana Schrödera a Antonio Classena. V neposlední řadě zde působili také někteří další významní regionální umělci, např. Sigmund Lichtenberg z Nové Bystřice. Stavbu řídil palír, později stavitel a mistr zednický Jakub Werner z Jindřichova Hradce.

¹²⁷ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 21.

Anno MDCLXXIII sed perficiendum hocce D. Fratri Suo charissimo ex nulla obligatione sed mera Libera ac pia voluntate reliquit.

Česky:

Tento chrám ku počtě Nejsvětější Trojice ze základu vystavěl a první kámen budovy té položil dne 26. měsíce června léta 1668 Jeho Excelencí vysoce urozený pán pan Ferdinand Vilém Říše Římské hrabě Slavata z Chlumu a Košumberka, vladař domu Hradeckého, Pán na Jindřichově Hradci, Telči, Nové Bystřici, Chlumci, Stráži, správce Červené Lhoty, Mnichu, Vřesné a Vobořiště, posvátné císařské i královské majestátnosti skutečný tajný rada, nejvyšší komoří, manský sudí, většího soudu přisedící, královský místodržitel a nejvyšší v království Českém dědičný číšník. Ne však zcela ukončil (stavbu tuto) však smrtí překvapen dne 2. měsíce dubna léta 1673, avšak ukončení toho panu bratru svému nejmilejšímu ze žádného závazku, nýbrž z pouhé svobodné a zbožné vůle zůstavil.

Velkým darem obdařil nový kostel Nejsvětější Trojice bratr Jana Jiřího Slavaty Karel Felix Slavata, O.Carm., generál řádu, který paulánským bratřím přivezl z Říma ostatky sv. Felixe.¹²⁸ Vzácné ostatky mučedníka si vyprosil na tehdejším papeži Inocenci XI.¹²⁹

¹²⁸ Pozn.autora: Zlatá legenda (Legenda aurea) Jakuba z Varazze připomíná Felixe, praenomine in Pincis, který byl učitelem, a přisuzuje mu také skutky jakéhosi Felixe, biskupa z Noly (episcopus Nolanus) a dává mu bratra jménem Felix. Sacramentarium Gregorianum zná mučedníka, umučeného na římském vrchu Pincio: „XXVIII kal. Februaris (14. ledna) natale sancti Felicis in Pincis", před ním uvádělo Sacramentarium Gelasianum: „In natale sancti Felicis confessoris". Přes různé sakramentáře přešel svátek sv. Felixe in Pincis roku 1474 do Missale romanum s vlastními oremus vyznavače (Os iusti) a následně do Missale romanum Pia V. (Benátky 1570, f. 177) již s oznašením „mučedníka". Usuardovo Martyrologium z doby před řehořovsko-baroniovskou reformou ho označovalo jako učitele a mučedníka, ale Baronius sám ho vyškrtl z Římského misálu (Řím 1584, s. 14-15) s poznámkou „erat Romae celebris solemnitas s. Felicis confessoris, in cuius die natali in eius basilica s. Gregorius papa habuit homiliam 13 in Evang., tedy že v den svátku toho vyznavače kázal v jeho bazilice sám papež sv. Řehoř I. Veliký. V každém případě víme ze Života papeže Hadriána I. (zemřel 795), že v Římě, in Pincis, byl zbudován před osmým stoletím kostel.

Dne 28. října 1682¹³⁰ na svátek sv. Šimona a Judy byli ostatky za přítomnosti tehdejšího korektora paulánských mnichů P. Maxmiliana Maurera O.M, vystaveny. Pravost a neporušenost ostatků potvrdil 10. října 1681 arcibiskup pražský Jan Bedřich hrabě z Valdštejna.

Díky dobrému hospodaření získali pauláni i některé další pozemky a rybníky. Vzhledem k tomu, že řehole řádu zakazuje paulánským bratřím konzumaci živočišných produktů s výjimkou ryb, byli pauláni iniciátory výstavby rybníků na svých pozemcích. Největším z nich se stal rybník, nazývaný po zakladateli řádu Otec, který se nachází v blízkosti konventu Nejsvětější Trojice. Přesné datum, kdy k výstavbě tohoto rybníka došlo není znám. Stalo se tak velmi pravděpodobně někdy v průběhu 17. stol., zřejmě zároveň při výstavbě nového konventu. Další

Legenda aurea uvádí, že byl Felix učitelem, umučeným vlastními pohanskými žáky, a že měl být pohřben „iuxta urbem in loco qui dicitur Pincis“, přičemž zdůrazňuje, že nebyl mučedníkem, ale vyznavačem (Ecclesiam tamen tenere videtur quod non martyr extitit, sed confessor", pohřbení mučedníka na tomto místě by toto odporovalo římskému funerálnímu právu. Musel tam být přenesen odjinud, prvního místa uložení ostatků mimo hradby (stará římská tradice předpokládá, že na místě, kde byl pak zbudován kostel, pouze podstoupil martýrium): římské poutnické itineráře sedmého století připomínají na Via Portuense, v místě ad insaltanos, mučedníka Felixe, kterému papež Julius I. (337-352) věnoval baziliku a papež Damasus tam umístil ve verších jeho epigraf (který byl následně mylně připisován Felixovi z Noly). Sv. Felixovi in Pincis byla prokazována úcta po celý středověk a kostel je v římských seznamech chrámů připomínán až do roku 1547, pak zaniknul a jen jeho věž byla zabudována do paláce maltézských rytířů Villa Malta. Mariano ARMELLINI, Le Chiese di Roma dal secolo IV al XIX, Řím, Edizioni del Pasquino, 1987 (anastatický přetisk původního vydání z roku 1897), s. 343 dodává pouze, že kostelu sv. Felixe in Pincis věnovali bohaté dary papežové Hadrián I. (772-795) a Benedikt III.(855-858) a že k roku 1547 už neměl kněze (non habet servitorem). To tedy znamená, že ostatky byly k dispozici, protože byly při demolici nepochybně zachráněny. Karel Felix Slavata z Chlumu a Košumberka, O. Carm. měl takový původ a postavení, že si je mohl vyžádat a obdržet pro novobystřický chrám.

¹²⁹ Rodným jménem Benedetto Odescalchi (*16. května 1611, Como – +12. srpna 1689, Řím). Papežem byl od roku 1676 až do své smrti v roce 1689.

¹³⁰ V Mrštíkově monografii - *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 27 je nesprávný datum 28. října 1628.

rybník získal klášter dne 24. července 1672 v Žiřpachách darem od Michaela Rothausela.¹³¹

3.4.5 Vymření rodu Slavatů

Jan Jiří Jáchym Slavata umírá bez mužských potomků dne 1. července 1689 ve Velvarech. Zbývají poslední dva mužští potomci z rodu Slavatů, a sice bratři Jana Jiřího Jáchyma Slavaty František Leopold Vilém Slavata, kanovník pasovský a Karel Felix Slavata O.Carm. Aby rod Slavatů nevymřel po meči, dostal František Leopold Vilém Slavata povolení od papeže, že se může oženit, k čemuž skutečně dne 20. května 1690 došlo. Jeho manželkou se stala ovdovělá Klára Apolonie hraběnka z Launoy. Jejich krátké manželství však zůstalo bezdětné a František Leopold Vilém Slavata umírá dne 26. ledna 1691 bez potomků. Tím ve skutečnosti vymírá rod Slavatů po meči, neboť zbývající poslední mužský potomek slavatovského rodu Karel Felix Slavata O.Carm. odmítl vystoupit z řádu karmelitánů.

3.5 Poslavatovské období

Po smrti Františka Leopolda Viléma Slavaty začala dva roky trvající právní pře o rozdělení slavatovského jmění. Na základě smlouvy ze dne 17. listopadu 1693 bylo dědictví rozděleno na pět dílů. Novobystřicko s Chlumeckem obdržel Jan Leopold z Fünfkirchenu, syna Kateřiny Teresie, která byla dcerou Jáchyma Oldřicha Slavaty. Tím nastali pro konvent na nějaký čas horší časy, neboť paulánská nadace nebyla Slavaty vložena do zemských desk a tak se k ní dědicové příliš nehlásili a prohlašovali, že nejsou povinni ji plnit. Pokud tak přece jen učiní,

¹³¹ Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: ČSPS. LVIII (1950), s. 46.

bude to z jejich strany spíše kvůli pietě (dědické úctě) nežli z povinnosti.¹³² Dědicové také nepřijali povinnost udržovat stavbu kostela a konventu „sarta tecta“ – tzn. v dobrém stavu. Pauláni se proti tomuto tvrzení dědiců ohradili a podali stížnost až k samotnému císaři Leopoldovi I., který rozhodl, že stížnost paulánských řeholníků je, co se týče klášterní fundace opodstatněná, ale druhá část stížnosti na povinnost dědiců udržovat dobrý stav kostela a konventu je neopodstatněná. Paulánští řeholníci se tedy rozhodli obrátit s prosbou o pomoc přímo na dědice, kde uspěli u hraběnky Marie Josefy Slavatovny, provdané Černínové z Chudenic, která jim přislíbila dávat každoročně almužnu a prostředky na chod konventu.¹³³

Po nějakém čase došlo ke zlepšení vztahů mezi vrchností a konventem. To dokazuje i to, že dne 11. července 1705 založil hrabě Jan Leopold z Fünfkirchenu nadaci na opravu kostela ve výši 500 zl. Další prostředky plynuly do klášterní pokladny i od státní správy, která paulánům poskytovala celní úlevy při dovážení vína z Rakouska. Podporu dostávali paulánští řeholníci i od schwarzenberské vrchnosti z třeboňského panství apod. Zdrojem finančního příjmu pro paulánský konvent se stala také klášterní lékárna, která byla zdrojem léčiv pro široké okolí. Takto zabezpečená fundace umožňovala spolužití dvanácti paulánským řeholníkům, kteří se zhostili svých povinností velice dobře. Docházeli také na výpomoc do okolních farností, např.: do Chlumu u Třeboně, do kostela sv. Ducha ve Slavonicích, do Reingers apod. O velikonočních slavnostech pak do kostela Nejsvětější Trojice proudil každoročně zástup několika tisíců lidí z blízkého i vzdáleného okolí a paulánští řeholníci měli plné ruce práce ve zповědnicích.¹³⁴

V roce 1710 umírá majitel panství Nová Bystřice Jan Leopold z Fünfkirchenu a ve své dědické závěti přenechal bystřickou část panství svému nezletilému

¹³² Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: ČSPS. LVIII (1950), s. 46

¹³³ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 38 - 40.

¹³⁴ Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: ČSPS. LVIII (1950), s. 46 – 47.

synovi Janu Adamovi, za něhož správu nad panstvím měla do jeho dospělosti držet jeho matka Marie Esther.

V padesátých letech 18. stol. se přes novobystřicko prohnalo několik vojsk a způsobili na zdejším panství značné škody. Po smrti Jana Adama z Fünfkirchen v březnu 1748 panství Nová Bystřice obdržela jeho nezletilá dcera Antonie, která se později vdala za hraběte Karla Ignáce z Clary a Aldringen. Jejich manželství však dlouho nevydrželo a manželé se rozvedli. Antonie se o panství příliš nestarala a trávila zde jen letní čas, zbytek roku trávila ve Vídni. Požár, který vypukl dne 10. května 1774 na náměstí v Nové Bystřici a zničil 68 domů, kostel a zámek byl předzvěstí temné budoucnosti, která se již zanedlouho měla projevit.

3.6 Druhé krizové období – Josefínské reformy

Po smrti své matky Marie Terezie se dostává k samostatné moci její syn císař Josef II., který se do povědomí lidí dostal zejména díky svým reformám. Tyto reformy zasáhly hluboce i církevní instituce a nevyhnuly se ani paulánskému konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Akt z 21. října 178 o zrušení zdejšího paulánského konventu sem dorazil koncem tohoto roku. Komisaři, pověřeni přebíráním majetku, se však do konventu dostavili až 30. září 1788, vedeni sekretářem Leopoldem Kreitterem a úředníkem Františkem Halbigerem. Hned následujícího dne, tzn. 1. října 1788 byla zahájena inventura, která pro Halbigerovo onemocnění trvala až do 21. listopadu 1788. Vynětí posvátných relikvií provedl jindřichohradecký probošt Prokop von Henniger.¹³⁵ Ze jmění

¹³⁵ Viz. KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: *ČSPS*. LVIII (1950), s. 47.

zrušených klášterů a far byl zřízen náboženský fond.¹³⁶ Posledními paulánskými řeholníky, kteří se museli účastnit této smutné akce byli:¹³⁷

P. Othmarus Schnell – korektor konventu

P. Sigismundus Tippolt

P. Hipollytus Schwoboda

P. Thaddaeus Bauminger

P. Dominicus Baltus

P. Cyrillus Tamon

P. Damianus Studeni – apotheci aprob.

Fr. Mathaeus Gundaker

P. Sigismundus Tippolt, O.M. se po ukončení činnosti konventu Nejsvětější Trojice stěhuje do Nové Bystřice, kde se stává na místním děkanství kooperátorem a zůstává na novobystřickém děkanství až do své smrti dne 21. dubna 1805. Starší bratři z konventu Nejsvětější Trojice odešli do novopackého paulánského konventu, který však museli v roce 1789 opustit také. Mladší bratři byli rozmístěni na různých místech jako duchovní správci.¹³⁸

Po stošedesátidvou letech se tedy uzavírá druhé období trvání paulánského konventu Nejsvětější Trojice. Zároveň tak bylo ukončeno období největšího rozmachu tohoto konventu.

¹³⁶ Velmi podrobně podává výčet nadání a vydání majetku klášter ve své monografii Josef Mrštík viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 43 - 47.

¹³⁷ SOA Třeboň – fond BA, kniha 347 - kniha fundací jednotlivých farností českobudějovické diecéze N-Z a fundací řeholních ústavů (1785 – 1937), evidence řeholníků (1782 – 1788), fol. 10-14.

¹³⁸ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883, s. 48.

3.7 Lokálie a fara

V již zrušeném konventu Nejsvětější Trojice byla ustavena lokálie, pod kterou byly přiřazeny obce: Mýtinky (Braunschlag), Blato (Žižpachy, Sichelbach), Klášter II (Konrač), Skalka (Gebharec) a Filipov (Filipsdorf). Pozemky kolem konventu koupila v roce 1790 majitelka novobystřického panství hraběnka Antonie Clary z Aldringen a obratem je prodala šesti zájemcům z nedalekého Adamova (Adamsfreiheit – dnes Hůrky), kteří zde započali z výstavbou obydlí, čímž vlastně založili současnou obec Klášter.¹³⁹ V bývalé klášterní zahradě byl nově zřízen hřbitov, který sloužil svému účelu až do 70. let 20. století.

Prvním lokalistou v nově zřízené lokálii se stal bývalý paulánský řeholník ze zdejšího konventu P. Cyrill Tamon a funkci lokalisty zde zastával do roku 1795. Po jeho odchodu se na místě lokalisty vystřídalo několik duchovních. V roce 1856 byla lokálie výnosem vysokého c. k. ministeria kultu a vyučování ze dne 10. října 1856 č. 15487 a dekretem nejdůstojnějšího ordinariátu ze dne 29. října 1856 povýšena na faru. Prvním zdejším farářem se stal P. Šimon Petersílka, který zde působil již na místě lokalisty.¹⁴⁰

Novobystřické panství v té době změnilo několikrát svého majitele. Nejvýrazněji z nich do života zdejšího bývalého konventu zasáhla hraběnka Teresie z Trautmannsdorfu, která poblíž kláštera založila železárný v nově založené obci Terezínov, která byla přiřazena ke klášterské lokálii, protože v Nové Bystřici nebyl kněz, který by uměl česky. Většina dělníků zaměstnaných v železárnách byli totiž Češi. Klášterní cely se staly ubytovnou pro tyto dělníky a v bývalém refektáři byla zřízena cvokařská dílna. Dále byla v klášteře zřízena škola, která zde fungovala až do roku 1945. Mimoto byla v tzv. Červené chodbě,

¹³⁹ Viz. NOVÁKOVÁ, S. *Poznámka k historii Kláštera u Nové Bystřice (Zpráva lokalisty Františka Linhartu z roku 1833)*. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska sv. 16*, s. 27. Jindřichův Hradec: RAIN, 2004. ISSN 1210-6453. ISBN 80-86227-20-0.

¹⁴⁰ Viz. MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz. Eine monographie*. Tábor: 1883, s. 52 a 53.

kteřá kdysi spojovala konvent a kostel zřizena kontribuční sýpka proti čemuž ostře protestoval tehdejší lokalista P. František Linhart.¹⁴¹

V roce 1909 získává novobystřické panství schopný majitel Leopold Kern pocházející z Vídně, který vlastnil toto panství až do roku 1938, kdy byl rodině Kernů, jakožto židovské rodině, zabaven veškerý majetek.

První větší pohromou ve 20. stol. se pro kostel Nejsvětější Trojice stala I. světová válka, kdy byly sejmuty tři ze čtyř zvonů, které byly roztaveny pro vojenský průmysl. Jak moc scházely místním obyvatelům můžeme číst v dobovém novinovém článku: „Naposledy zazněla kovová srdce našich třech zvonů ve věži starobylého paulánského poutního kostela. Tři kovová srdce rozeslala svou známou sladkou melodií na rozloučenou, mají z nich být dělové hlavně. Mnoho, mnoho let, vysoko nad lidmi na zemi, působily silnou mocí ve dne v noci. Ano, zněly, jak nad našimi dušemi, tak i nad veškerým jměním, Tři tóny – jedna melodie – ale různé ladění (pro různé příležitosti). Dennodenně vysílali k nám časně ranní příjemné andělské pozdravy, v poledne zvaly k plně zasloužené polední pauze a k večeru požehnaly s Ave Maria naše celodenní dílo. Slavnostně a radostně nám vyzváněly při našich hlavních svátcích, doprovázely naše drahé zesnulé na poslední cestě k věčnému odpočinku. Velký zvon volal úzkostně o pomoc, když měl udeřit hrozící požár a toto vše musíme už dlouho kvůli světové válce oželeť.“¹⁴² Ve čtyřicátých letech 20. stol. byly pořádány sbírky od dobrodinců a věřících aby mohl být pořízen nový zvon.¹⁴³ Toto úsilí však překazila další světová válka.

¹⁴¹ Viz. NOVÁKOVÁ, S. *Poznámka k historii Kláštera u Nové Bystřice (Zpráva lokalisty Františka Linharta z roku 1833)*. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska sv.16*, s. 28 a 29. Jindřichův Hradec: RAIN, 2004. ISSN 1210-6453. ISBN 80-86227-20-0.

¹⁴² Viz. *Neubistritzer Zeitung* č.18, vydán v neděli 2.5.1937.

¹⁴³ Viz. např. v *Neubistritzer Zeitung* č. 33 ze dne 15.8.1937, č. 52 ze dne 26.12.1937, č. 33 ze dne 30.1.1938, č. 14 ze dne 3.4.1938, č. 29 ze dne 17.7.1938.

3.8 Tragédie konventu završena

Budova konventu, již tak poničená předchozími obyvateli ze železářny a využívaná pro hospodářské účely dále chátrala. Již 6. února 1938 bylo upozorňováno na špatný stav střešní krytiny na kostele Nejsvětější Trojice. Po skončení II. světové války byl stav budovy konventu havarijní. Na schůzích MNV Klášter bylo opětovně v usneseních žádáno o povolení demolice budovy konventu a využití získaného stavebního materiálu pro výstavbu nové školy na místě konventu.¹⁴⁴

14. května 1958 Státní památkový ústav vydává souhlasné stanovisko s demolicí objektu konventu s tím, že bude provedeno zaměření, vyfotografování a nedojde k ohrožení kostela Nejsvětější Trojice. Zároveň žádá, aby příslušné úřady zažádaly o vyjmutí objektu konventu z památkové ochrany.¹⁴⁵ K vlastní demolici budovy konventu došlo ve druhé polovině května v roce 1959. Vlastní akci demolice provedli vojáci a svazáci z Nové Bystřice. Autorovi práce se podařilo od pamětníků této akce zjistit, že kámen a ostatní stavební suť byla rozvážena do úvozů cest mezi políčky v okolí Kláštera, aby mohlo dojít ke scelování těchto políček do obrovských celků. Ostatní využitelný stavební materiál byl namnoze rozkraden. K výstavbě výše uvedené školy nikdy nedošlo. Aktem demolice konventu definitivně skončila historie paulánského kláštera Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Byl to také začátek zápasu za záchranu kostela Nejsvětější Trojice v Klášteře.

¹⁴⁴ Viz. SOA Třeboň - pobočka SOkA Jindřichův Hradec, fond MNV Klášter 1945 – 1970. Sign. FS/1024.

¹⁴⁵ Viz. SOA Třeboň - pobočka SOkA Jindřichův Hradec, fond MNV Klášter 1945 – 1970. Sign. FS/1024.

4. STAVEBNĚ – ARCHITEKTONICKÁ ČÁST

Bývalý paulánský klášter u Nové Bystřice patří z hlediska architektonického i stavebního k jedněm z nejcennějších ranně barokních staveb jihočeského regionu a snese i srovnání s jinými ranně barokními stavbami v Čechách. Jak vypadal původní konvent a kostelík z roku 1501 není známo. Z povrchových částí se do dnešních dnů nezachovalo vůbec nic. Pouze sklepní části pod bývalým konventem mají mít dle zpráv autorů z 19. století charakter klenutých pozdně renesančních sklepů. V současné době jsou ovšem tyto prostory nepřístupné a nelze tedy objektivně ověřit tyto zprávy.

Kostel Nejsvětější Trojice z roku 1668 – 1679 je ve své slohové dispozici nádhernou ranně barokní stavbou. Půdorys kostela má tvar obdélníka a svojí jižní stranou kdysi přiléhal ke konventu. Střední vyšší část kostela je zakrytá sedlovou střechou. Boční nižší strany jsou kryty pulpitovými střechami, které jsou od sebe odděleny prohnutými vzpěrami nad hlavními pilíři střední části, a které ve vnitřní dispozici kostela oddělují od sebe jednotlivé boční kaple kostela. Bohatá a nádherná je štukatérská výzdoba vnitřku lodi. Hlavní oltář je opravdu imponantní svými rozměry - výška oltáře je 22,2 m a šířka je v dolní části 11,1 m.

V sakristii bylo donedávna umístěno naprosto jedinečné a unikátní řezbářské dílo tzv. „strom života“. Jedná se o zcela mimořádné dílo vysoké kulturní a umělecké hodnoty, jehož vznik je datován do poslední čtvrtiny 17. stol. Pochází zřejmě z dílny jihoněmeckých mistrovských řezbářských dílen v okolí Mnichova či Augsburgu. Toto dílo prošlo v nedávné době náročnou restaurátorskou obnovou a je jako exponát výstavní expozice „Sláva barokní Čechie“ umístěno v Národní galerii v Praze.¹⁴⁶

¹⁴⁶ Viz. *Barokní Praha - barokní Čechie 1620-1740. Sborník příspěvků z vědecké konference o fenoménu baroka v Čechách*. Praha, Anežský klášter a Clam-Gallasův palác, 24. - 27. září 2001. Praha: Archiv hlavního města Prahy a SCRIPTORIUM, 2004, s. 552 – 555, s. 563 - 571. ISBN 80-86852-06-7 (Archív hl. m. Prahy). ISBN 80-86197-59-X (Scriptorium) a dále viz. VLNAS, V. a kol. *Sláva barokní Čechie*. Národní galerie Praha: Paseka, 2001, s. 321 - 323. ISBN 80-7035-263-9.

ZÁVĚR

Cílem autora této diplomové práce bylo objasnit vznik paulánského konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice a tomuto aktu dát institucionální rámec. Další cílovou snahou autora bylo postihnout a objasnit příčiny zániku tohoto konventu v roce 1533. Dále také popsat okolnosti druhého založení konventu a jeho definitivní konec jako důsledek josefínských reforem v roce 1785 a nesmyslné rozhodnutí o demolici konventu v roce 1959.

Na základě studia a výkladu získaných faktů můžeme konstatovat, že se podařilo do značné míry objasnit problematiku vzniku a historického vývoje konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Nicméně je důležité dodat, že ještě hlubšímu poznání tohoto procesu brání zjevný nedostatek archivních materiálů, historických i archeologických údajů. Zcela nepochybně by do celé problematiky historie tohoto konventu promluvil archeologický průzkum, který by byl proveden v místech, kde stával tento konvent a v jeho blízkém okolí.

Jako svůj hlavní přínos do výše uvedené problematiky vidí autor práce v nalezení několika významných a dosud nepublikovaných listin, které umožnili autorovi práce podhalit institucionální rámec vstupu paulánského řádu do Čech na konci 15. stol. a s tím související podhalení problematiky založení prvních paulánských konventů v Čechách, zejména s důrazem na konvent Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice.

Existence paulánského kláštera Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice procházela různými fázemi svého života. První Krajířovské období trvalo jen tři desetiletí a přesto si paulánští řeholníci získali u zdejších obyvatel svým příkladným životem v askezi a postu respekt a úctu. Konvent se stal místem duchovní obrody a vyhledávaným poutním střediskem. A tak ani zničení konventu novokřtělci v roce 1533 nemohlo slávu tohoto místa v lidských myslích vymazat. Poutě se i nadále konaly a množství účastníků se lidu živilo naději na znovuvzkříšení paulánského kláštera. K tomu skutečně došlo v roce 1626 a paulánští řeholníci prokázali, že jsou duchovními na svých místech. Jejich působení se neomezovalo jen na oblast novobystřicka, i když zdejší oblast byla centrem jejich činnosti, ale

byli činní i ve vzdálenějším okolí, což jim přineslo uznání nejen od prostých lidí ale i od majitelů panství a panských rodů. Jejich působení bylo také velmi kladně hodnoceno i na základě probíhající rekatolizace obyvatelstva po potlačení stavovského povstání. Jejich působení nebylo jen v duchovní sféře ale byli i vyhlášenými léčiteli a klášterní lékárna byla otevřena všem lidem, kteří potřebovali pomoc.

Autor práce se snažil zpracovat pouze problematiku paulánského konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Větší rozsah práce ani nebyl jeho záměrem a zcela stranou zůstalo hledisko architektonicko-stavební a kunsthistorické, které by si zasluhovalo mnohem hlubšího zpracování, vzhledem k významu této kulturní památky.

Je také nutné dodat, že pro pochopení činnosti paulánského řádu v Čechách by bylo vhodné zpracovat ostatní zbývající paulánské konventy v Čechách. Pokud tato diplomová práce přispěje do diskuse o problematice působení paulánského řádu v Čechách nebyla autorova snaha marná.

Seznam použité literatury :

777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky. Kartografie Praha, Soukup and David,, s.r.o. 2002. ISBN 80-7011-708-7, s. 106.

Barokní Praha - barokní Čechie 1620-1740. Sborník příspěvků z vědecké konference o fenoménu baroka v Čechách. Praha, Anežský klášter a Clam-Gallasův palác, 24. - 27. září 2001. Praha: Archiv hlavního města Prahy a SCRIPTORIUM, 2004, s. 552 – 555, s. 563 - 571. ISBN 80-86852-06-7 (Archív hl. m. Prahy). ISBN 80-86197-59-X (Scriptorium).

BÖHM, A. M. Urkunden und Regesten zur Geschichte der Eremiten – Congregationen in Böhmen im XIV. und XVI. Jahrhunderte. Aus dem Schlossarchive zu Kromau. Notizenblatt. Beilage zum Archiv für Kunde österreichischer Geschichtsquellen. Wien, 1852.

BRAMBACH, J. *Borgiové*. 1. vydání. Praha: Ikar, 2000. ISBN 80-7202-629-1.

BUBEN, M. M. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, II. svazek: Žebravé řády*. 1. vydání. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-140-0.

CASTIGLIONE, A. *Světec zázraků a lásky – Život sv. Františka z Pauly*. 2. vydání. A.M.I.M.S.: Vranova n. D. – Přímětice – Bítov, 2006.

Compendium historicum de origine et restauratione provincia germaniae et Bohemiae FF. minimorum S. Francisci de Paula (rukopis) Nicolaus Asam. 2. pol. 17. stol. Vědecká knihovna v Olomouci, signatura M III 47. Jazyk latina, 36 ff., 36 x 22 cm.

ČORNEJ, P.; BARTLOVÁ, M. *Velké dějiny země koruny České. Svazek VI. 1437 – 1526*. Praha a Litomyšl: Paseka, 2007. 1. vydání. ISBN 978-80-7185-873-7.

ČORNEJOVÁ, I. *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci*. 1. vydání. Praha: Scriptorium, 2003. ISBN 80-86197-49-2.

ČORNEJOVÁ, I.; KAŠE, J.; MIKULEC, J.; VLNAS, V. *Velké dějiny zemí koruny České. Svazek VIII. 1618 – 1683*. Praha a Litomyšl: Paseka, 2008. ISBN 978-80-7185-947-5.

DOMEČKA, L. *Osídlení krajiny Jindřichohradecké a Novobystřické*. Jindřichův Hradec, 1902.

Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků. 1. vydání. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0969-8.

ESTEP, W.R. *Příběh křtěnců – Radikálové evropské reformace*. 1. vydání. Praha: Evangelické nakladatelství, 1991.

FRÖHLICH, J. *Poustevníci a poustevny na jihu Čech. Přehled a lokalizace poustev v 11. – 19. stol.* In: JSH, 69–70/2000-2001. [vyd. 2001], s. 143-144.

HADAM, H. *Neubistritz - Geschichte der Stadt und der ehemaligen Herrschaft*. Stuttgart, 1981.

HALADA, J. *Lexikon české šlechty (erby, osobnosti, sídla a zajímavosti)*. 1. vydání. Praha: Akropolis, 1992. ISBN 80-901020-3-4.

HANZAL, J. *Pobělohorská rekatolizace v Jižních Čechách*. In: *Jihočeský sborník historický 1979/XLVIII/3*. Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 1979, s. 181 – 189.

HRDLIČKA, J. *Synové „velkých“ otců. Vídeňský dvůr očima Adama Pavla Slavaty*. In: *Opera historica 10. Editio Universitatis Bohemiae Meridionalis*. České Budějovice: 2003. ISBN 80-7040-627-5, s. 249 – 269.

JIRÁSKO, L. *Církevní řády a kongregace v zemích českých*. Praha: Fénix, 1991. ISBN 80-85245-11-6, s. 41 – 43.

JIRÁSKO, L. *Vývoj česko – rakouské hranice na Novobystřicku*. In: *Jihočeský sborník historický č. 16*. České Budějovice, 1977, s. 10 – 25.

KADLEC, J. *Pauláni v Jižních Čechách*. In: *Časopis společnosti přátel starožitností (ČSPS). LVIII (1950)*, s. 43 – 48.

KOLLMANN, F. *Geschichte der Herren von Neubistritz der Stadt Neubistritz v rukopise*, s. 133 – 138.

KOLLMANN, F. *Chronik von Neubistritz*. Sonderbruck aus der „Neubistritzer Zeitung“. Druck Hans Bornemann, Znaim: 1935.

KOVÁŘ, M. *Novokřtění na dominiu pánů z Hradce*. In: *Opera historica 6. Editio Universitatis Bohemiae Meridionalis*. České Budějovice: 1998, s. 387 - 398. ISBN 80-7040-267-9.

LACHE, J.F. *Beiträge zur Heimatkunde des deutschen Besiedlungsgebietes de Bezirkes Neuhas. Hest 1. – Kloster. Geschichte und Beschreibung*. Prachatitz: Ed.Tilp, 1920.

LACINA, O. *Průvodce po stopách paulánů v klášteře Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice*. 1. vydání. Semily: Glos, 2000. ISBN 80-86256-10-3.

LANG, H. *Das Neubistritzer Bergland*. Schwäbisch Gmünd, 1983.

MIHOLA, J. *Archivní materiály k dějinám německo-české provincie paulánského řádu v 16.-18. století*. In: *Církevní archivy a fondy v České republice*. Brno : Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4316-9, s. 46-50.

MIHOLA, J. *Disertační práce – FRATRES MINIMI, německo-česká provincie řádu paulánů v 16. – 18. stol. (s hlavním zřetelem k dějinám moravských konventů)*. MU - FF, historický ústav v Brně. Brno: 2007.

MIHOLA, J. *K počátkům paulánského řádu a jeho rozšíření v českých zemích*. In: *Sborník prací Pedagogické fakulty MU v Brně, řada společenských věd, č. 18*. Brno 2001, s. 25-36.

MIHOLA, J. *K podílu paulánského řádu na rekatolizaci českých zemí*. In: *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci. Sborník příspěvků z pracovního semináře konaného ve Vranově u Brna ve dnech 4.-5.6.2003*. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Ústav dějin UK - Archiv UK 2003, s. 76-87.

MIHOLA, J. *Pauláni v Brtnici*. In: *Sborník prací Pedagogické fakulty MU v Brně, řada společenských věd, č. 19*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita 2003, s. 41-52.

MIHOLA, J. *Paulánská komunita na Vranově u Brna a její zrušení v roce 1784*. In: *Sborník prací Pedagogické fakulty MU, řada společenských věd*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2076-8, s. 66-79. 1999.

MIHOLA, J. *Paulánský řád a prostor pro jeho působení v českých zemích v 16. a 17. století*. In: *Sborník prací Pedagogické fakulty MU v Brně, řada společenských věd č. 20*. 1. vydání. Brno, Masarykova univerzita 2004, s. 3-11.

MIKULEC, J. *Barokní náboženská bratrstva v Čechách*. Praha: 2000. ISBN 80-7106-422-X.

MOROSINI, J.F., O.M. *Pokání v řádu nejmenších bratří*. Řím: 2004.

MOROSINI, J.F., O.M. *Spiritualita nejmenších bratří sv. Františka z Paoly 3 – Itinerář modlitby ve škole sv. Františka z Paoly*. Účelové vydání pro potřebu řádu. Vranov u Brna: 1993.

MOROSINI, G.F. *Sv. František z Pauly. Život a spiritualita*. Vranov u Brna: 2007. ISBN 978-80-86953-14-4.

MOROSINI, G.F. *Svatý František z Pauly. Život, osobnost a dílo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-185-8.

MRŠTÍK, J. *Das Paulanerkloster der allerheiligsten Dreifaltigkeit bei Neubistritz*. Eine monographie. Tábor: 1883.

NĚMEC, J. *Rozvoj duchovních řádů v českých zemích*. Řím 1988, s. 51.

NOVÁK, J. *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Jindřicho-Hradeckém*. Praha: 1901, s. 306 – 314.

NOVÁKOVÁ, S. *Poznámka k historii Kláštera u Nové Bystřice (Zpráva lokalisty Františka Linharta z roku 1833)*. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska sv.16*, s. 26-32. Jindřichův Hradec: RAIN, 2004. ISSN 1210-6453. ISBN 80-86227-20-0.

PELIKÁN, J. *Dělení zboží Krajířů z Krajku v r. 1487*. In: *Časopis společnosti přátel starožitností českých č. XXVI.*, 1928, s. 133 – 142.

PETERSÍLKA, Š. *Ursprung und Erbauung des Paulaner Klosters sammt der Kirche der Allerheiligsten Dreifaltigkeit zu Neufistritz, gemeinhin Kloster genannt*. Neuhaus: 1852.

PODLAHA, A. *Dějiny arcidiecéze pražské od konce století XVII. do počátku století XIX*. Praha: 1917.

POLC, J. V. *České diecéze po třicetileté válce*. Studie (Řím), č. 130-131 (1990).

RENDINA, C. *Příběhy papežů – Dějiny a tajemství*. 1. vydání. Praha: Volvo Globator, 2005. ISBN 80-7207-574-8.

SEDLÁČEK, A. *Hrady, zámky a tvrze země České – díl čtvrtý*. 3. nezměněné vydání. Praha: Argo spol. s.r.o, 1995, s. 162. ISBN 80-85794-30-6.

SEDLÁČEK, A. *Místopisný slovník historický království českého*. 2. vydání – v Argu první. Praha: Argo, 1998. Původní vydání 1909. ISBN 80-7203-099-X.

SOMMER, J. G. *Das Königreich Böhmen – Taborer Kreis. Teil X*. Prag: 1842, s. 223 – 230.

SOMMER, J. G. *Das Königreich Böhmen, statistisch – topographisch dargestellt. Zehnter Band. Taborer Kreis*. Prag, 1842, s. 229 – Kloster.

Spiritualita nejmenších bratří sv. Františka z Pauly 4 – Život svatého Františka z Pauly napsaný jedním anonymním učedníkem jeho současníkem (1502). Účelové vydání pro potřebu řádu. Vranov u Brna, 1994.

STIBOR, J. *Krajířové z Krajku a jejich rodové souvislosti v genealogickém bádání čtyř staletí*. [online]. ©2001 [cit. 2009-05-25]. Dostupné na <http://www.historie.hranet.cz/heraldika/ghi/ghi1985-2.pdf>

SVÁTEK, J. *Organizace řeholních institucí v českých zemích a péče o jejich archívy*. In: *Sborník archivních prací 20*. Praha, 1970.

TEPLÝ, F. *Dějiny města Jindřichova Hradce, část všeobecná. Dílu I. – svazek 1, Od nejstarší doby až do vymření rodu pánů z Hradce.* Nákladem obce Hradecké. J.Hradec: A.Landfrasa Syna, 1927.

TEPLÝ, F. *Dějiny města Jindřichova Hradce, část všeobecná. Díl I. – svazek 3.* Nákladem obce Hradecké. J.Hradec: A.Landfrasa Syna, 1935.

TEPLÝ, F. *Dějiny města Jindřichova Hradce, část všeobecná. Dílu I. – svazek 4.* Nákladem obce Hradecké. J.Hradec: A.Landfrasa Syna, 1936.

TISCHER, F. *Kláster Paulánský.* In: *Ohlasy od Nežárky*, r. 1873, č. 45 n.

TRAJER, J. *Historisch- statistische Beschreibung der Diöcese Budweis.* Budweis: 1862.

Umělecké památky Čech K/O. Československá akademie věd - Ústav teorie a dějin umění. Academi Praha 1978. 1. vydání. s.57-58.

VACEK, F. *Poměry církevní v Jižních Čechách za války 30-t leté.* Sborník historický IV. 1881, s. 1 – 6; 58 – 93; 142 – 149; 215 – 222; 257 – 264.

VEČEŘOVÁ, P. *Navštivte... Kláštery v Čechách, na Moravě, ve Slezsku.* 1. vydání. Praha: Olympia, 2005, s. 87 – 89.

VLČEK, P.; NAŇKOVÁ, V; ZAHRADNÍK, P.; VÍTOVSKÝ, J.; HILMER, J.; a další. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách.* 1. vydání. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0969-8.

VLČEK, P.; SOMMER, P.; FOLTÝN, D. *Encyklopedie českých klášterů.* 1. vydání. Praha: Libri, 1997, s. 386 – 388. ISBN 80-85983-17-6.

VLNAS, V. *Novokřtělci v Münsteru*. 1. vydání. Praha: 2002. ISBN 80-7106-505-6.

VLNAS, V. a kol. *Sláva barokní Čechie*. Národní galerie Praha: Paseka, 2001, s. 321 - 323. ISBN 80-7035-263-9.

WINTER, Z. *Život církevní v Čechách. Kulturně-historický obraz z XV. A XVI. století*. Svazek první. Praha: Nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1895.

ZBÍRAL, D. *Vztah a styky moravských novokřtělci a Jednoty bratrské* [online]. ©2001 [cit. 2009-05-25]. Dostupné na WWW: <<http://www.david-zbiral.cz/novokrjb.htm>>.

ZEMAN, J.K. *The Anabaptists and the Czech Brethren in Moravia 1526 – 1628. A Study of Origins and Contacts*, Mouton, The Hague – Paris, 1969

ZÍBRT, Č. *Bibliografie České historie. Díl první*. Praha: Nákladem České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1900, s. 419 – viz heslo 13096 Krajíř z Krajku.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČ – archivní časopis

AZK – archiv zaniklých klášterů

BA – biskupský archiv

ČSAV – Československá akademie věd

ČSPS – časopis společnosti přátel starožitností

MU – FF – Masarykova univerzita v Brně - filozofická fakulta

MZA – Moravský zemský archiv v Brně

NA – národní archiv

RA – rodinný archiv

SOA – státní oblastní archiv

SOkA – státní okresní archiv

VK – vědecká knihovna

TEXTOVÉ A OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

1. Textové přílohy

Příloha č. I

Notářský akt Petra Prossiho, duchovního châlonské diecéze a papežského a císařského notáře, zaznamenávající prohlášení kněze Petra (Fabera) v římském konventu Nejsvětější Trojice před generálním prokurátorem řádu Nejmenších bratří, P. Dominikem de Seme, o darování kostela sv. Ondřeje v Kuglvajtu pány z Rožmberka a přivtělení kostela a konventu k řádu Nejmenších bratří papežským legátem Orsinim, o slibech Petra (Fabera), složených (asi roku 1497) v Římě do rukou P. Bernarda Boyla, O.M., vikáře Španělska, a potvrzení starších Boylových rozhodnutí a dispozic P. Dominikem de Seme, zastupujícím generála řádu, Františka z Pauly, a jmenování Petra (Fabera) vikářem řádu v České provincii a přilehlých zemích.

Státní oblastní archiv, pobočka Jindřichův Hradec, Rodinný archiv Slavatů, karton 89, spis III K β, fol. 1 - 4, latinsky.

1500, 1. ledna, Řím, paulánský konvent Nejsvětější Trojice

In nomine Domini Amen. Omnib/us/ et singulis praesens publicum instrumentum, iustum senem inspecturi, lecturi, visuri pariter, et audituri. Anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo, indictione tertia, die vero duodecima mensis januarii, Pontificatus S/antissimi in Chr/ist/o Patris, et domini nostri, domini Alexandri divina providentia ~~Dei~~ Papae Sexti anno octavo, in mei notarii publici, et fratris Dominici de Seme domus S/antissimae Trinitatis in Urbe Correctoris Generalis re/s/ testiumq/ue/ infra scriptorum ad hoc specialiter vocatorum et

rogatorum praesentia, personaliter constitutus/ religiosus Frater Petrus de Bohemia de domo montis S. Andreae Apostoli, asserens, quod dicta domus S. Andreae in nemoribus illustri/m/ Baronum de Rosis Regni Bohemiae sita Pragensis Diocesis sit quondam per dictos Barones, propria sponte promoti, Ven/erabili/ Ordini F. Fr/atr/um Minimoru/m/ donata et per legatum Ursinium tunc in eisdem partib/ us/ existentem dicto ordini cum omnib/ us/ jurib/ us/ et pertinentiis suis incorporata nemo/rensis/ per Pontificem Alexandrum modernum dicta incorporatio, et ut dicti ordinis F. Fr/atr/es ipsam pro tempore inhabitantes, gauderent, et uterent/ur/ libere et licite omnib/ us/ et singulis indulgentiis, privilegiis, exemptionib/ us/, concessionib/ us/, im/m/unitatib/ us/, gratiis et ~~indulgentiis~~ indultis spiritualib/ us/, et temporalib/ us/, quib/ us/ dictus ordo et sui Professores utuntur, et gaudent, ac uti et gaudere poterunt quomodolibet in futuru/m/ concessio confirmata, et quod ipse frater Petrus facta sua professione in Urbe per fratrem Boyllum, Hispaniae Vicarium tum in quibusdam causis ibidem Patris Francisci de Paula dicti ordinis Generalis Com/m/issariu/m/, fuerit usq/ue/ ad requisitionem ac rati habitionem dicti Patris Generalis ad investitionem professionem, et directionem aliorumq/ue/ dictae domus designatus, nollet tamen una cum suis jam quasi post triennium, et plures legationes ac litteras super hujus modi hinc inde absq/ue/ responso ad Patrem Generalem dimissas, dictam requisitionem seu rati habitionem ultra differre. Supplicant igit/ur/ humiliter et ~~sitionem seu rati habitionem~~ devote dicto fratri Dominico tanquam Patris Generalis in Urbe vicario, et totius ordinis procuratori praedigno, ut de paterna benignitate sua dignaret/ur/ praefatus incorporationem, concessione/m/, confirmationem, investitionem, professionem, et directionem habere, et tenere loco Patris Generalis ratas et gratas, requisitionemq/ue/ ac rati habitionem suo assensu quantum in eo esset, supplere, et ratificare, de gratia et favore speciali: ad quae dictus Fr/ater/ Dominicus tanquam Patris Generalis in hac parte vicegerens benevole respondit attenta humili supplicatione dicti f/rat/ris Petri, ac sua suorum/que/ consociorum seu confratrum simplici et pura subjectione, quib/ us/ se et sua dicto ordini adeo humiliter et devote nunc, et pro tunc offerunt, submittunt, ad omnia et singula supra dicta opto eis salutem et benedictionem, et Spirit/ us/

S/ancti/ consolationem, et tenore presentiu/m/ omnia, quae dict/us/ Fr/atri/ Boyllumi iussit et designavit, autoritate et voluntate Patris nostri Generalis, qua in hac parte fungor, affirmo et corroboro. Et nihilominus saluti atq/ue/ prosperitati praedictorum F. F/rat/rum ac aliorum pro tempore apud eos degentiu/m/ providere volens, concedo dicto F/rat/ri Petro singularem de ipsius legalitate gerens fiducia/m/, facultatem vicariatus in dicta Provincia Boëmiae, et in aliis circumjacentib/us/ terris, ut secundum apostolicam concessionem, et Patris nostri beneplacitum pro incremento cultus divini, ac ordinis nostri loca et F. F/rat/res eadem, si qua Deus dederit inhabitantes, quoties opus fuerit, charitative visitet adaugeat, atq/ue/ conservet, ac juxta ipsorum regularia instituta instruat et reformet, et correctionem indigentia corrigat, et emendet, dictiq/ue/ ordinis nostri morib/us/, statutis, usib/us/ et consuetudinib/us/ diligenter recensitis, omnia et singula auctoritate officii sui inibi manuteneat et observari faciat; statuatur quoq/ue/ et disponat, ordinet, moderet, et exequatur, qua in praemissis, et circa ea necessaria, honesta, et religiosa et utilia fore conspexerit, seu quomodolibet oportuna, prout secundum DEUM, ac felicem et salubrem statum dicti ordinis et Provinciae, et in eis pro tempore divinis beneplacitis vacantiu/m/ noverit in Domino expedire. In quorum omniu/m/ et singulorum fidem robur et testimonium praemissorum praefatus Fr/rater/ Petrus constitut/us/ praesentes litteras, sive praesens publicum facultatis seu vicariatus instrumentu/m/ signo et nomine mei notarii subscripti solitis et consuetis signari, manibus/que/ F. F/rat/rum dictae domus S/anctae/ Trinitatis de Urbe subscribi, ac sigilli dicti F/rat/ris Dominici, quo ad hujus modi utitur, petiit appensione muniri. Datum et actum Romae in monasterio S/anctae/ Trinitatis sub anno, indicitone, die, mense, et pontificatus quib/us/ supra praesentib/us/ ibidem honorabilis viris, dominis Joannis Bernardi et Claudio Inems Matisconensis dioecesis et Cabilenensis dioecesis, Fratribus/que/ dictae domus infra scriptis testibus ad praemissa vocatis specialiter, atq/ue/ rogatis.

Ego Fr/ater/ Joannes Gomen praesens fui

Efo Fr/ater/ Francisc/us/ Consentinensis praesens fui

Ego Fr/ater/ Joannes Vorcellensis dioecesis prasens fui

L.S. Ita est Fr/ater/ Dominic/us/ Generalis Corrector
qui supra

L.S. Ego Petrus Prossi eccl/esiasticus/ Cabilenensis dioecesis apostolica et imperiali auctoritatibus notarius, quia praemissis omnib/us/ et singulis, dum sic ut praemittitur, dicerent/ur/, agerent/ur/, et forent, una cum praenominatis testib/us/ praesens interfui, eaq/ue/ omnia et singula sic fieri vidi, et audivi, ac in nota/m/ sumpsi, ex qua hoc praesens publicum facultatis seu vicariatus instrumentum exinde conferi, subscripsi, publicavi, et in hanc publicam formam redegi, signoq/ue/ et nomine meo solitis consuetis una cum praedicti F/rat/ris Dominici, quo in talib/us/ utit/ur/, sigilli appensione signavi, in fidem, robur, et ~~testamentu/m/~~ testimoniu/m/ omniu/m/ et singuloru/m/ praemissoru/m/ rogatus.

Příloha č. II

Notářský akt Petra Prossiho, duchovního châlonské diecéze a papežského a císařského notáře, zaznamenávající prohlášení kněze Petra (Fabera) v římském konventu Nejsvětější Trojice před generálním prokurátorem řádu Nejmenších bratří, P. Dominikem de Seme, o darování kostela sv. Ondřeje v Kuglvajtu pány z Rožmberka a přivtělení kostela a konventu k řádu Nejmenších bratří papežským legátem Orsinim, o slibech Petra (Fabera), složených (asi roku 1497) v Římě do rukou P. Bernarda Boyla, O.M., vikáře Španělska, a potvrzení starších Boylových rozhodnutí a dispozic P. Dominikem de Seme, zastupujícím generála řádu, Františka z Pauly, a jmenování Petra (Fabera) vikářem řádu v České provincii a přilehlých zemích.

Státní oblastní archiv, pobočka Jindřichův Hradec, Rodinný archiv Slavatů, karton 89, spis III K β, fol. 1 - 4, latinsky.

1500, 1. ledna, Řím, paulánský konvent Nejsvětější Trojice

Ve jménu Páně Amen. Všem a jednomu každému tento veřejný notářský akt, kdo bude mít před očima spravedlivého starce, číst ho, a stejně tak vidět a slyšet. Roku od Narození Páně tisícího pětistého, indikce třetí, dne vpravdě dvanáctého měsíce ledna, pontifikátu přesvatého v Kristu Otce a našeho pána, pana Alexandra, z Boží prozřetelnosti papeže šestého¹⁴⁷ roku osmého, v přítomnosti mne, veřejného notáře, a bratra Dominika de Seme, generálního korektora domu Nejsvětější Trojice v Římě, svrchupsaných svědků této věci, k tomu povolanych

¹⁴⁷ Rodrigo de Borja y Borja se narodil 1. ledna 1431 v Játivě u španělské Valencie. Jeho strýc z matčiny strany Alfonso de Borja (* Játiva 31.12. 1378) byl 8. dubna 1455 zvolen papežem a přijal jméno Kalixt III., zemřel 6. srpna 1458 - v únoru 1456 ho jmenoval kardinálem jáhnem. Od roku 1457 zastával úřad vicekancléře Svaté Církve římské, 11. srpna 1492 byl zvolen papežem a přijal jméno Alexandr VI., zemřel 18. srpna 1503.

a přizvaných, osobně předstoupil zbožný bratr Petr z Čech, z domu Hory sv. Ondřeje Apoštola, prohlašuje, že řečený dům sv. Ondřeje, ležící na statcích přejasných pánů z Rožmberka v království Českém v Pražské diecézi, byl dříve řečenými pány, pohnutými vlastní svobodnou vůlí, dán ctihodnému řádu Nejmenších bratří a přivtělen k řečenému řádu legátem Orsinim, který tehdy byl v oněch krajích, se všemi právy a lesním příslušenstvím, skrze současného papeže Alexandra /bylo provedeno/ řečené přivtělení, a to tak, aby se bratří řečeného řádu, kteří ho nyní obývají, těšili a svobodně a dovoleně užívali všech a jednotlivých odpustků, privilegií, exempcí, povolení, imunit, milostí a indultů duchovních a časných, kterých užívá řečený řád a ti, kdo složili jeho sliby, a těší se jim, a budou je také moci užívat a těšit se jim jakýmkoli způsobem v budoucnosti na základě potvrzeného udělení, a že onen bratr Petr složil v Římě své sliby do rukou bratra Boyla, vikáře Španělska, tu na tom místě komisaře Otce Františka z Pauly, generála řečeného řádu, v jakýchkoli záležitostech, a byl ustaven až do vůle a potvrzení řečeného Otce generála k obláčke, slibům a vedení ostatních řečeného domu, nechce však společně se svými po již téměř uplynulém třiletí po více poselstvích a listech v této věci, zaslaných odtamtud k Otci generálovi, které zůstaly bez odpovědi, řečenou vůli a potvrzení dále odkládat. Proto tedy pokorně a zbožně prosí řečeného bratra Dominika, jako vikáře Otce generála v Římě, a nejdůstojnějšího prokurátora celého řádu, aby se uráčil ve své dobrotě převzít řečené přivtělení, povolení, potvrzení, obláčku, profesi slibů a vedení na místě Otce generála jako právoplatné a vítané, a zastoupit ze zvláštní milosti a přízně tuto vůli a potvrzení svým souhlasem, nakolik je to na něm: na což řečený bratr Dominik jako zástupce Otce generála na onom místě laskavě odpověděl po vyslechnutí pokorné prosby řečeného bratra Petra a po prostém a čistém podřízení jeho a jeho druhů, jímž sebe a všechno své řečenému řádu tak velice pokorně a zbožně nyní a již tehdy nabízejí, podřizují, ve všem a v jednotlivé, co bylo svrchu řečeno, jim přejí spásu a požehnání, a útěchu Ducha svatého, a mocí tohoto listu všechno, co řečený bratr Boyl nařídil a stanovil, autoritou a z vůle našeho Otce generála, kterou na tomto místě zastávám, potvrzují a stvrzují. A protože se chci neméně postarat o spásu a blaho řečených

bratří a dalších, kteří nyní s nimi přebývají, uděluji řečenému bratru Petrovi na základě zvláštní důvěry, kterou vyvozují z legálnosti jeho postupu, vikářskou moc v řečené České provincii, a v jiných v okolí ležících zemích, aby tam na základě apoštolského povolení a se svolením našeho Otce, pro vzrůst Božího kultu a našeho řádu, s láskou navštěvoval a rozmnožoval počet míst a bratří, kteří je, jak dá Bůh, budou obývat, kdykoli k tomu bude příležitost, a také je zachoval, a podle jejich řeholních pravidel poučoval a reformoval, a napravoval při potřebě nápravy a napomínal s pečlivým užitím mravů, statut, způsobů a zvyklostí našeho řečeného řádu, všechno a jednotlivé tam řídil autoritou svého úřadu a dával zachovávat; stejně tak ustanovoval a rozhodoval, nařizoval, vedl a prováděl, co bylo svrchu řečeno a dohlížel na ony nezbytné, počestné a zbožné a prospěšné věci, či jakýmkoli způsobem vhodné tak, aby je v Pánu prováděl podle Boha a ke šťastnému a zdravému stavu řečeného řádu a provincie, a v ní nyní přebývající Boží přízně. Pro věrohodnost, moc a na svědectví to všeho i jednotlivého svrchu řečeného požádal řečený jmenovaný bratr Petr, aby tento list neboli tento veřejný akt udělení moci neboli vikářství byl označen obvyklým a zavedeným znamením mne podepsaného notáře, a podepsán rukama bratří řečeného domu Nejsvětější Trojice v Římě, a aby k němu byla přivěšena pečeť řečeného bratra Dominika, která se k tomu užívá. Dáno a vykonáno v Římě v konventu Nejsvětější Trojice roku, indikce, dne, měsíce a léta papežského úřadu jak je uvedeno svrchu, za přítomnosti ctihodných mužů, pánů Jana Bernardiho a Klaudia Inemse z mâconské a châlonské diecéze, svrchupsaných bratří řečeného domu, zvláště přizvaných a povolanych tomu na svědectví.

Já bratr Jan Gomen jsem byl přítomen.

Já bratr František z Cosenzy jsem byl přítomen.

Já bratr Jan z dieceze Vercelli jsem byl přítomen.

(Místo pečeti) Je tomu tak. Bratr Dominik, generální korektor
zde svrchu

(Místo pečeti) Já Petr Prossi, duchovní châlonské diecéze, z apoštolské a císařské autority notář, potvrzují, že všechno i jednotlivé, tak jak je to svrchu uvedeno, bylo řečeno, vykonáno a provedeno, byl jsem při tom se svrchu uvedeným svědky, a všechno to jsem viděl a slyšel konat a zapsal jsem to v poznámkách, na jejichž základě jsem tento veřejný akt udělení moci neboli vikářství zhotovil, podepsal a vydal a redigoval v této veřejné formě a na požádání podepsal svým běžným a obvyklým znamením a jménem, jakých se při takových příležitostech užívá, a dal společně s bratrem Dominikem přitisknout svou pečeť pro věrohodnost, moc a na svědectví všeho i jednotlivého, co je svrchu uvedeno.

Pozn. Tento text vychází z opisu, chovaného v jindřichohradeckém archivu. Originální notářský akt na pergamenu s přitisknutými pečeti byl chován v archivu pražského konventu u Sv. Salvátora, jak uvádí P. Václav Fortunát Durych, O.M. ve své díle *De originibus templi Salvatoris et monasterii Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula Veteris Pragae Specimen historicum*, Praha, Typis Fitzky & Hladkyanorum, 1771, s. 27-28: „Extant enim authenticae membranaceae in nostro Archivo Pragensi litterae, datae anno millesimo quingentesimo, die duodecima mensis Ianuarii a Notario Apostolico & Imperiali Petro Grossi Ecclesiastico Cabilenensis Dioecesis exaratae, in Domo nostra SS. Trinitatis in Vrbe. In hoc Instrumento praemissa consueta formula ista legimus: „personaliter constitutus Fr. Petrus de Boemia de domo montis S. Andreae Apostoli asseruit, quod dicta domus S. Andreae in nemoribus Illustrium Baronum de Rosis in Regno Boemiae sita, Pragensis Dioecesis, sit quondam per dictos barones, propria sponte permotos, Venerabili ordini Fratrum Minimorum donata, & per Legatum Vrsinium tunc in iisdem partibus existentem, dicto Ordini cum omnibus iuribus & pertinentiis suis incorporata“ collata quoque est iisdem litteris F. Petro potestas Vicariatus in dicta Provincia Boemiae & in aliis circa iacentibus terris“. V této souvislosti vyvstává otázka po osudu dokumentů z prvního období existence české paulánské provincie, protože všechny zanikly buď na počátku třicátých let nebo nejpozději do druhé poloviny čtyřicátých let (nejistá zmínka o

konventu sv. Ondřeje v Kuglvajtu) šestnáctého století, stejně jako hornorakouský Thalheim. Přítomnost tohoto originálního notářského aktu z roku 1500 v archivu pražského konventu Sv. Salvátora, obnoveného po bitvě na Bílé Hoře, dokazuje, že přinejmenším nejdůležitější listiny velkého právního významu byly zachráněny v zahraničí. Pro obnovenou Českou provincii mělo zásadní význam konstatování, jímž Durych své *De originibus templi Salvatoris* otevírá (s. 5): „Nondum S.P. Franciscus de Paula supremum diem expleverat, cum Fratres nostri sedes legitime sibi in Bohemia concessas, non minore fiducia, atque nos, longae posteritati relinquere sperantes, securi habitarunt“ - „Dříve než svatý Otec František došel svého posledního dne, naši bratři, kterým se legitimně dostalo v Čechách sídel, v nich bezpečně přebývali s nemenší nadějí, než jakou máme my, doufajíce že je zanechají dlouhé řadě budoucích“. Naděje tohoto našeho velikého spolubratra, spoluzakladatele slavistiky, byla bolestně zklamána právě v den jeho svátku, 28. září 1785, kdy byl zrušen konvent Sv. Salvátora, jehož byl posledním korektorem. Mějme tyto příklady neotřesitelné důvěry v Boží Prozřetelnost, víry, lásky a naděje před očima i nyní, v době historicky již třetího kladení základů přítomnosti Nejmenších bratří sv. Františka z Pauly v našich zemích.

Příloha č. III

Konrád Krajíř z Krajku zakládá se souhlasem svých bratří Leopolda a Jindřicha a pasovského biskupa Vigilia konvent Nejsvětější Trojice, řečený Sana cella, u Nové Bystřice a dává poustevníkům bratra Františka z Pauly pozemky a les k jejich obživě.

Nová Bystřice, 24. června 1501, na svátek sv. Jana Křtitele

Státní oblastní archiv Třeboň, pobočka Jindřichův Hradec, Rodinný archiv Slavatů, Kt 89 261 IV.E.5, pergamen č. 263

in dorso: Fundatio monasterii St. Trinitatis prope Vistricz dicti Sannacella a d/omi/no Conrado de Kraik

In nomine Sanctae et individue Trinitatis Patris et filii et spiritus sancti. Amen. Humane actiones ne per decursum temporis in errorem oblivionis veniant: opus habent litterarum testimonio consignari. ego igitur Conradus de Kreyg et dominus in Visteuz etc. ad memoriam universorum presentium et futurorum presentibus cupio publice devenire quorum condicionis mee statum plurimum advertens fragilem et caducum dum tempus habeo operari volo bonum: ut indistricti die examinis: animam valeam meam reddere cerciorem: non per errorem aut surrepcionem: sed sagaciter: et lucida animi ratione elemosinis pecata mea redimere cupiens. sincere michi dilectis: denotisque heremitis laudabilis congregacionis fratris Francisci de Paula: qui divino ut pie creditur instinctu: sine quo liberius: divinis vacare possint obsequiis: vitamque compendiosius attingere heremitice perfeccionis in deserto loco intra nemora mea habitare: et humana sunt fragilitas altissimo obsequo tam perseverancia usque in finem sibi elegerunt. Adeo inclinatus: ut ea que pro ipsorum sunt comoda sustencione et tranquilla habitacione: eorumque votive prosperitatis successu libenter in suo laudabili proposito: atque assercione debeo consovere: et pia ac fraterna caritate prosequi.

Eisque impartire ac humanitatem familiarem exhibere: preterea locum silvestrum situm in Chunradtzwald iuxta scaturientem fontem intra rivulum Aspach a parte Vistricz intuente cuius loci ius patronatus ad me spectare dinoscitur ac novas constructas cellas unacum oratorio sub vocabulo Sanctissime Trinitatis: aliisque ibidem nove constructe domus: consuetis officinis: de consensu et sonore reverendissimi patris et domini Wigilei tunc episcopi pataviensis ac de condigna licencia prefate congregacionis per me erectam et constructam ad humilemque instanciam prefatorum heremitarum Clusna sive heremitorium Sanctissime Trinitatis in Sana cella pataviensis diocesis appellendam: atque decentem ..ferenciam fundi seu terre pro orti ad aptacione: et aliis ipsorum necessitatibus: quem ad modum lapidea signalia marginibus terre: ad futuraque rei memoria ibidem infra: clarius huiusmodi representant. Ego prefatus de Kreyg dictis heremitis ad perpetue inhabitandus et utendum prorsus donam ac per presentes dono. Et de certa sciencia: pariter et favore carissimorum dominorum Leopoldi et Heinrici de Kreyg etc. per presentes dono et confero facultatem quoque lignorum tam pro edificiis: quam eciam ipsorum focaribus de meis silvis pro nunc: et ad modo futuris temporibus: libere et licite auferendis: eisdem pariter concedo et elargior: predictumque locum et domum pro usu et pacifica habitacione dictorum heremitarum absque omni impetitione religiosorum: sive aliorum quorum cumque eos impedire aut remove: vel eosdem quovis iure pro libito serviciorum suorum ac voluntate usurpare volencium ac alia ut prefertur per dictos heremitas tenenda ligna quoque auferenda ipsis perpetue assigno et a proprio et nichil omnius statum sancte religionis ipsorum tranquillum et prosperum semper affertans ad ea intende aduc necessarium reputo ex quibus materia gravaminis sub mota quietis et pacis ipsis comodum procuretur. Ideo quantum in me est inhibeo ne aliquis meorum subditorum: nec quis piam alius: domum seuquemius locum in meis bonis de novo edificare aut inhabitare iuxta locum ipsorum prefatum aut eidem propinquius: quam nunc constructe ville Albaren¹⁴⁸ et Sichelpachsitus¹⁴⁹ patescunt: quomodolibet presumat decernens nunc et pro tunc. Si secus actum

¹⁴⁸ Albeř u Nové Bystřice

¹⁴⁹ Žižpachy (něm. Sichelbach), nyní Blato

fuerit irritum et inane et mox demoliendus ex omni parte omnia quoque que ad ipsorum perfeccionis incrementum ac subsidium conferre possint: semper pro posse meo promovere intendo: et diligenti opere in dies curabo ad augere meos itaque futuros heredes coheredes consanguineas et successores ac alios quoscumque cristifideles fraterne cogito ac fiducialiter exhortor per presentes quantus amore Salvatoris Domini Nostri Jesu Christi: qui aliquando ad indultum pro nobis miseris et peccati morbo hic laborantibus defectum incolere dignatus est ac mee: meorumque predecessorum animarum salutem pacem et requiem perpetuam supradictos heremitas tanquam tutissimo calle sub approbatis Regula et Regimine incipientes pauperes spiritu: quos Salvator noster in Ewangelio beatos esse affirmavit: quam ipsorum est regnum celorum in prefatis loco et domo tranquille et pacifice stare et inhabitare ipsisque a nobis pie elargitis ut prefertur ac alias uti et gaudere semper graciose et favorose permittant ut pro nobis et nostre regionis pace concordia et salute incrementoque iugiter deum exorantes: bonorum singulorum operum: que deus per ipsos: ymo per totam ipsorum heremiticam congregacionem continuo dignabitur operari gloriosum fructum: ac mensuram operum effluentem simul et coagitatam una cum ipsis: simul benedictus in felicitatem tandem patria eternaliter recepturus per Jhesum Christum Salvatorem Nostrum qui est benedictus in secula seculorum amen. In cuius rei et omni premissorum fidem robur et evidens testimonium presentes litteras: mei sigilli iussi appensione communiri pro mayori tamen predictorum affirmatione ac cautela: predictos meos fratres generosos videlicet dominum Leopoldum et dominum Henricum de Kreyg etc. deprecatus sum amicabiliter: ut presentibus litteris: meam ad instanciam eorum sigilla coappenderent. In super etiam precibus condignis allexi nobiles viros videlicet Wohunkonem de Retschitz¹⁵⁰ et in Meyress morantem: cum fratre suo Wenceslao de Retschitz Wenceslaum Mutischer de Mutischen: et Wolfgangum Hasel de Otten: pro eorum sigillorum coappensione istis litteris: omnibus illis suis nominibus hic super expressis ac eorum sigillis sine omni damno et nocumento etc. Datum Vistricz vigesima quarta die mensis Junii hoc est in festo sancti Johannis Waptiste precursoris Domini Nostri Jhesu Christi etc.

¹⁵⁰ Bohuněk z Řečice

anno ab incarnatione Salvatoris nostri Jhesu Christi millesimo quingentesimo primo.

Příloha č. IV

Konrád Krajíř z Krajku daruje jím založenému konventu Nejsvětější Trojice, řečenému Sana cella, u Nové Bystřice les a dva rybníky u vsi Pranšláky a čtyři rybníky v Nejdku, protože se zvětšil počet poustevníků řádu Nejmenších bratří.

Nová Bystřice, 9. května 1507, v neděli po sv. Stanislavovi

Státní oblastní archiv Třeboň, pobočka Jindřichův Hradec, Rodinný archiv Slavatů, Kt 89 261 IV.E.5, pergamen č. 275

Já Kunrát z Krajku a na Bystřici známo činím tímto listem všem vůbec kdež čten nebo čtouce slyšán bude, že jakož nebožtík kněz Petr zákona a bratří Francisci de Paula za pravý ty časy provinciál a Corektor aby mohl přijímati místa budúcím bratřím zákona svrchupsaného v těchto zemích, kdež z vůle Boží zlíbilo se jest jemu místo na gruntech mých dědičných jménem v Kondraci, sem blíž k Bystřici, a tu jest kostel založen a udělán ke cti a chvále svrchované Trojice svaté a Panně Marii a svatému Janu Křtiteli, a k tomu příbytkové jejich, na kteréž oni list řečí latinskú ode mne mají, ten jest dostatečně opatřen pečetmi bratří mých a jiných dobrých lidí a nad to sem jim nyní dal, vida že jich přibývá, aby tím lépe živnost mohli míti, nejprve kus lesa poblíž jejich púště, na kterémž oni dřevěný kříž mají, pokud jest jejich od Albeře jdúce po pravé ruce, až k příbytku jejich, v tom jim žádný státi ani překážeti (ne)má. Také jsem jim dal dva rybníčky v Pranšlakách a čtyři rybníčky v Nejdku, (které) slovú Kubínovští, aby je drželi a měli po budúcí časy a jich užívali, dokud tu zákon jejich trvá, a za to nyní ani potom nebudú povinováni nic více činiti, než toliko to kdybych rozkázal jednu v rok službu činiti za předky a jiné příbuzné své, a když by mne Pán Bůh neuchoval, tehdy každý rok (v) den památný sjití mého s tohoto světa držeti mají vigiljiami a všemi svatejmi jakož já jim toho dobře věřím že mne na modlitbách svých nezapomenú, i protož toho všeho na svědomí, což se svrchu píše, a pro lepší jistotu svú vlastní pečeť a k tomu listu přivěsil jsem a připrosil jsem urozených vládyk Jiříka Hrobského ze

sedlce a na Raděnině a Štěpána z Počepic, že sú své pečeti vedle mé přivěsili na svědomí však sobě i svým erbóm bez škody, jenž jest dán a psán na Bystřici léta od Narození Syna Božího tisícího pětistého sedmého, tu neděli po svatém Stanislavu.

Příloha č. V

Opis afiliační listiny pro Wolfganga Krajíře z Krajku, vydané P. Germainem Lyonnetem, O.M., generálním korektorem řádu Nejmenších bratří.

Státní ústřední archiv Praha (dep. Praha 6-Dejvice), fond Archivy zrušených klášterů za Josefa II., sig. AZK 68, Kopiář konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice, papírový rukopis, lat., 19,8 x 30,3 c., psán mezi léty 1626 - (1780), nestránkovaný, fol. 11r-12v.

1513, asi 1. března, konvent Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice

CONFRATERNITAS ORDINIS MINIMORVM PRO NOBILI ET GENEROSO D/OMI/NO WOLFGANGO DE GREÏG Anno M.D.XIII. N° 354 D. N° 4. IN DVLCISSIMI JESV RVBICVNdis vulneribus sibi dilectissimo nobiliq/ue/ et admodum generoso baroni ac domino Wolfgango de KreÏg nostri Minimoru/m/ Ordinis tutori fidelissimo Frater Germanus Lyonnet memorati Ordinis generalis corrector divinis semper obedire praeceptis pro salute. Benignus ille et fervens devotionis affectus, quem ad nostrum memoratu/m/ Ordinem iam a multis annis vestram generositatem/m/ gessisse cognovimus: zelus etiam intimus quem de sua salutem vestram generosam dominationem habere non dubitamus nos incitat ac inducit, ut q/u/am tanquam pauperes nihil habentes eidem vestrae generosae dominationis pro suis beneficiis in temporalibus satisfacere non valemus saltem in spiritualibus paria facere studeamus. Hanc ob causa generose et admodum magnifice domine praeffate: nos supranominati plurimus confisi et de v/est/rae fidei integritate ac vitae puritate veraciter informati (SIC!) v/est/ra/m/ generosam dominationem/m/ in nostram confraternitatem/m/ gratanter admittimus eidem doéminationi vestrae admodum generosae dantes et concedentes plenam facultatem/m/ et auctoritatem/m/ gratiis per privilegia Apostolica fidelibus nostri Ordinis praefati tutoribus/us/ concessis gaudendi: quorum/m/ utiq/ue/ privilegio/rum/ aliqua sunt quae sequunt/ur/ quod scilicet, si nostri memorati Ordinis honorem,

fructus, et augmentu/m/ fidelit/er/ ac secundum Deum vestra generositas praefata procuraverit, semel in vita ac semel in morte omniu/m/ suoru/m/ peccatoru/m/ remissionem/m/ obtinere potest. Quinquies etiam oratione/m/ Dominicam et toties salutatione/m/ Angelicam recitando indulgentias stationu/m/ Urbis Romae ac si ecclesias eiusdem Urbis pro stationibus deputatas personaliter visitares eadem vestra dominatio generosa lucrari et acquirere potest, altare praeterea portatile habere, et super ipsum ante circa tamen divinam lucem missam celebrari facere eorundem privilegioru/m/ vigore licite potest eadem v/est/ra dominatio generosa. Insuper ut v/est/ra saepius memorata generositas in praesenti saeculo gratiae caelestis incrementu/m/, et in futuro salutis aeternae brauium consequi mereatur ipsam vestram generosam dominationem, omnium suffragiorum totius nostri Ordinis, orationum videlicet, missarum, jeuniorum, praedicationum, disciplinarum, obedientiarum, vigiliarum, peregrinationum et aliorum quorumcunq/ue/ bonorum spiritualium per nostri memorati Ordinis universos fratres tam in Italia, Gallia, Hispania, Granata, quam ubilibet conventuu/m/ nostrorum cum Dei gratia perficiendoru/m/ specialem participem seu confratre/m/ facimus, et creamus ordinantes quod cum v/est/ra praefata dominatio suae vitae cursum feliciter in Domino compleverit ipse obitus vester (quem Deus ad bonoru/m/ operum exercitium in longum prolongare dignetur)¹⁵¹ nostris denunciatur fratribus, ut ipsi pro vestra generosa dominatione tanquam pro fidelissimo nostri Ordinis tutore speciales et devotas faciant orationes. In cuius rei testimonium praesentes per consocium nostrum in earum calce subsignatum sic fieri mandavimus nostriq/ue/ magno sigillo ac manuali signo communiri volumus. Datum in nostro conventu de Sancta Trinitate prope oppidum Vhistriz in Bohemia hac die mensis martii prima anno vero D/omi/ni millesimo quingentesimo decimo tertio.

¹⁵¹ Závorka je obsažena v textu opisu.

Lyonnet (m/anu/ p/ro/pr/ia)¹⁵²
ge/nera/lis

de praenominati re/veren/di Patris

mandato

J. Talomonis¹⁵³ (notářská značka)

¹⁵² Písař, který zhotovil opis, se pokusil věrně napodobit Lyonnetův vlastnoruční podpis, měl tedy jistě před očima originál dokumentu, stejně tak věrně napodobil notářskou značku jeho kolegy, kterou známe z afiliačního aktu pro pány z Rožmberka, vydaného v Českém Krumlově 13. listopadu 1512 (srov. Státní oblastní archiv Třeboň. Fond Cizí rody, I. Listiny, číslo kartonu 43, inv. č. 333)

¹⁵³ P. Germain Lyonnet, O.M. ho v textu označuje jako *consocius*, byl tedy paulánským řeholníkem a tzv. kolegou generála řádu; je to však jiná osoba než *consocius* ... Michaelis, který sepsal afiliační akt pro Anežku z Krajku.

Příloha č. VI

Opis afiliační listiny pro Anežku, vdovu po zesnulém Konrádovi Krajířovi z Krajku, a její děti obojího pohlaví i děti jejich dětí, které se narodí, vydané P. Germainem Lyonnetem, O.M., generálním korektorem řádu Nejmenších bratří.

Státní ústřední archiv Praha (dep. Praha 6-Dejvice), fond Archivy zrušených klášterů za Josefa II., sig. AZK 68, Kopiář konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice, papírový rukopis, lat., 19,8 x 30,3 c., psán mezi léty 1626 - (1780), nestránkovaný, fol. 13v-14r.

1513, asi 1. března, konvent Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice

IN PISSIMI JESV RVBEIS VVLNERIbus sibi dilectissimae honestaeq/ue/ ac ad /SIC!/ admondum devotae viduae ac dominae, dominae Agneti ac admodu/m/ eius honestae coniugi, cum ipsius utriusq/ue/ sexus liberis procreatis, et cum Dei gratia procreandis Frater Germanus Lyonnet¹⁵⁴ Ordinis

¹⁵⁴ První generál řádu Nejmenších bratří, zakladatel František z Pauly, zemřel ve francouzském konventu v Plessis-lès Tours na Velký pátek 2. dubna 1507. Jeho nástupcem a druhým generálem řádu byl na první římské generální kapitule zvolen 28.12. 1507 tehdejší korektor římského konventu Nejsvětější Trojice (S. Trinità ai Monti) P. François Binet, O.M. Třetím generálem řádu byl zvolen na generální kapitule v Tours 29.5. 1511 P. Germain Lyonnet, O.M., ale pro zhoršující se zdravotní stav se dal provizorně nahradit před ukončením mandátu znovu Binetem a krátce nato zemřel - P. Bineta potvrdil v úřadě papež Lev X. apoštolským listem z 5. října 1513. Dlouhá a obtížná cesta na vizitaci jihočeských konventů tedy nesporně přispěla k vyčerpání P. Lyonnet. P. Binet byl poté znovu, již podruhé řádně zvolen generálem řádu na první generální kapitule v Toulouse, konané v tamním konventu sv. Rocha. Po něm byl zvolen na druhé římské generální kapitule v konventu Nejsvětější Trojice 22.5. 1517 P. François Cerdonis, O.M., který ještě za života Františka z Pauly společně s P. Denisem Barbierem navštívil oba jihočeské konventy a konvent thalheimský, aby pomohl první provinciálovi České provincie, P. Petru Faberovi, O.M. (tebto úřad zastával v letech 1500 – asi 1507). Cerdonis však také po necelých třech měsících zemřel a v úřadu ho nahradil

Minimorum Generalis Servus et Corrector bonis perfrui perpetuis vice salutis charitativus devotionis affectus quem ad nostrum praefatum sincere geritis Ordinem merito requirit et expostulat, ut qui vestrae charitati condignas in temporalibus non possumus rependere vices, in spiritualibus saltem quantum nobis auctore Deo suppetit et nostra valet facultas aliquid vobis compensemus. Hinc est nobis praefati dilectissimi quonia nos supermemorati de morum vestrorum probitate vitae, et zeli rectitudine plurimum confisi et affatim informati vos et quemlibet vestrum in nostra confraternitate grater admittimus vobis sponte dantes et concedentes plena facultatem gratis per privilegia Apostolica tutoribus et tutricibus nostri memorati Ordinis concessis gaudendi nec non speciale facultate et auctoritate in cunctis nostrorum fratrum benefactis videlicet orationibus et missis, jeuniis, disciplinis, contemplationibus ac obedientiis caeterisque quibuscunque suffragiis et bonis tam circa quam ultra montes et in Austria Bohemia Granata ac Hispaniis et ubilibet nostri Ordinis locorum imperpetuum per Dei gratiam peragendis specialissime participandi. Ordinamus insuper quod vitae vestrae felici cursu completo obitus vester quem Deus in longum sua clementi bonitate prolongare dignetur ad maioris meriti augmentum nostris vonis propinquioribus denunciatur fratribus ut ipsi pro vobis tanquam pro praecipuis benefactoribus nostris speciales faciant orationum commemorationes ut huiusmodi bonorum et suffragiorum adiuti praesidio et in praesenti saeculo gratiae coelestis incrementum et in futuro salutis aeternae brauium consequi mereamini. Quod vobis praestare et largiri dignetur piissimus Jesus Amen. In huius autem associationis seu tuitionis nostrae fidem, robur et testimonium praesentes per consocium et coauditorem nostrum in eadem calce subsignatum sic fieri mandavimus nostrisque sigillo ac manuali signo communiri volumus.

provinciál Tourské provincie, P. Michel Lecomte, O.M., provizorně potvrzený v úřadě papežem Lvem X. 1.8. 1517. Na první pařížské generální kapitule v konventu P. Marie Milostí byl, již potřetí, řádně zvolen generálem řádu 11.5. 1520 P. François Binet, O.M., který vykonával svůj úřad až do roku 1523.

Datu/m/ et concessu/m/ in nostro Noc/ven/tu Sanctae Trinitatis Anno D/omi/ni
millesimo quingentesimo decimo tertio hac die

Lyonnet (m/anu/ p/ro/pr/ia/)
G/e/ner/alis

De praefati Re/verendi/ P/atris/

speciali mandato

... Michaelis¹⁵⁵ (m/anu/

p/ro/pr/ia/)

Pozn. Vše nasvědčuje tomu, že P. Germain Lyonnet strávil v České provincii se svými dvěma kolegy plně čtyři měsíce, tedy celou zimu, nejméně mezi 13. listopadem 1512 a 1. březnem 1513, během níž se osobně seznámil s urozenými fundátory a protektory a vedl s nimi jednání a velmi pravděpodobně navštívil i thalheimský konvent. S sebou si přivezl i notářsky ověřený opis papežského potvrzení své volby generálním korektorem řádu Nejmenších bratří z 28. dubna 1512 a jak nás informuje text afiliace Wolfganga Krajíře z Krajku i velkou pečeť generála řádu, aby mohl vydávat oficiální dokumenty. Je proto velmi pravděpodobné, že jednal i s pasovským biskupstvím a s Pražskou kapitulou. Do České provincie byl záhy po jeho návštěvě doručen opis vidimovaného transsumptu Rafaela Riaria, biskupa ostijského, kardinála komořího titulu sv. Jiří z 5. srpna 1513, v němž byl inzerován text breve papeže Lva X. *Illius qui semper in sanctis suis mirabile est* ze 7. července 1513, jímž papež vyšel vstříc žádosti P. Germaina Lyonnetta a nařídil, aby Františkovi z Pauly byly prokazovány pocty, náležející blahoslaveným (Nejmenší bratří mohou každoročně - není-li liturgické překážky - slavit v den 2. dubna jeho svátek a připomínat ho v liturgii hodinek a při mši svaté podle vzoru vyznavačů, mohou

¹⁵⁵ Tento *consocius* a tedy tzv. kolega a koadjutor je jiná osoba, než *consocius* J. Talomonis, který sepsal afiliační akt pro Wolfganga Krajíře z Krajku ze stejného dne, generál řádu byl tedy do České provincie provázen dvěma kolegy.

také dát namalovat jeho obrazy a vystavit je ve svých konventech veřejné účtě věřících, aniž by museli žádat o souhlas místní ordináře). Dlouhý pobyt generála řádu v České provincii tedy připravoval, i prostřednictvím afiliací šlechtických protektorů a tedy jejich přímého spojení s řádem, vyhlášení úcty ke svatému Zakladateli, spojené s udílením odpustků a poutěmi, což se mimo jiné projevilo v monumentální podobě novobystřického chrámu Nejsvětější Trojice.

Příloha č. VII

Adam Pavel Slavata z Chlumu a Košumberka, pán na Nové Bystřici opětovně zakládá konvent Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice a dává nadaci paulánským řeholníkům k jejich obživě. Připojen dodatek k fundaci z roku 1649.

Dáno v Bystřické residenci na svátek sv. Michaela Archanděla (29. září) léta 1626.

Státní oblastní archiv, pobočka Jindřichův Hradec, sbírka pergamenů. Sov. též č. 261, sign. IV. E 5, karton 89, fol. 103 – 106, zde latinský opis listiny + připojený dodatek k fundaci z roku 1649.

Ad gloriam Indiuisae Trinitatis Omnipotentis Dei / Patris et Filii et Spiritus Sancti. Ad honorem gloriosae / Dei Genitricis, et praesertim sancti Patriarchae Francisci / de Paula cultum: ad salutem animae meae: ad memoriam / piae et Catholicae posteritatis: ad solatium et emolumentum / tum temporale et spirituale subditorum mihi a diuina / bonitate commissorum.

Nos Adamus Paulus Slavata Comes de Chlum et Kossum/berg, d/omi/n/u/s in Neobistritz S/acrae/ C/aesareae/ M/aiestatis/ Imperialis Con/siliarius ac Camerarius memoriae commendo tenore / praesentium, significans, quibus expedit vniuersis, / quod pro habita in Deum Opt/imum/ Max/imum/ pietate fauore sin/gulari erga Religiosos Ordinis Minimorum S. Francisci / de Paula, necnon sanctae Fidei Catholicae augmentum / et subditorum meorum in spiritualibus consolatione, eccle/siam in honorem SS. Trinitatis ab antiquis in Dominio / meo Bistricensi erectam cum monasterio adiuncto, non / longe a Residentia mea bistricensi, quondam iniuria / temporum deuastato, et iam ex parte ad habitandum / iisdem per me /usq/ue/ dum illis aliter respectiue [2] cum ratione infra scriptae foundationis non prouideatur/ accomodato, et immediate ad

Collaturam meam de Jure Pa/tronatus pertinentem, praefato Ordini Religiosorum dandam / et conferendam duxi, imo do et confero, eo jure, quod mihi, / haeredibus et successoribus meis in eadem ecclesia, mo/nasterio ac Dominio Bistricensi competit, tenendam, possi/dendam, pariter et habitandum, harum mearum litterarum / vigore et testimonio mediante; nominaliter uero R/evere/n/diss/imo// P/atri/ F/ratri/ Francisco Richardo Ordinis eiusdem, per Germaniam / et Bohemiam pro tempore Vicario Generali, hac tamen / solemniter expressa conditione, ut dictus R/everendus/ P/ater/ Fran/ciscus Richardus, una cum suis successoribus teneatur / ut obligati sint, pro incremento et maiori Sanctae Eccle/siae emolumento, nec non fructu fidelium, quam primum / sex personas eiusdem Ordinis Religiosas, inter has ad / minimum unam ad concionandum pro populo ac Ca/thedra Germanico Idiomate aptam, similiter pro admi/nistrandis Sacramentis ac animarum cura idoneam ei/dem templo prouidere. Vt autem praedictis Religiosis de / vitae sustentatione aliisq/ue/ necessitatibus bene sit pro/uisum; pro singulari erga praedictos Patres R/evere/ndos de/uotione et charitate tenore praesentium promitto, ac ordino iisdem ex praefato Dominio meo Bistricensi / singulis annis (: incipiendo a dato huius Funfationis :) / carpionum Schock aut mensuras quindecim (: quorum / sexaginta mensuram ingrediantur :). Luciorum iuxta [3] vsitatum loci visirium pro sex grossis, Schock quinq/ue/. / Cereuisiae hordeaceae urnas septuaginta quinq/ue/: vini vi/ginti (: non computando quod in festis SS. Trinitatis et sancti / Gregorii ab antiquo pro peregrinantibus dare tenemur :). / Siliginis (: quae in mola nostra gratis moli debet :) mensu/ras Pragenses triginta. Hordei parati mensuras quoq/ue/ Pra/genses ~~quin~~ quatuor. Pisorum mensuras Pragenses quinq/ue/. / Olei oliuarum 150 lb. Candelarum de saero libras centum. / Salis cusas vulgo maiores quatuor. / Pro aromatibus flo/renos viginti quinq/ue/. Pro uestimentis autem religioso/rum panni quinq/ue/ partes, quarum quaelibet sit triginta / vlnarum. Calceorum paria triginta. Pro materia / vero indusiorum in religione eorum vsitata partes duas. / Aceti cereüisarii urnas duas, et lignorum, quae a subditis / meis in monasterium uehi debent, pro necessitate re/ligiosorum. Papÿri duo ris. Calamorum ac atramenti / iuxta necessitatem. Pro chirurgo, qui ex ciuitate Bi/stricensi ad tonsuras religiosis

parandas assumetur, / solutionem. Vtensilia ex stanno pro refectorio, pro cu/lina ex cupro, ferro aliisq/ue/ ligni materiis pro necessari/tate. Similiter quoad libros, monasterii fabricam, cuiusq/ue/ / reparationem in quantum tempora et possibilitas patie/tur, prouisionem. In quibus omnibus, de articulo in / articulum /: Reseruata tamen mihi successoribusq/ue/ meis / vltiori dispositione huius Foundationis :/ prouidere tenore [4] praesentium me obligo, cumq/ue/ domini mei praefati Neo/bistriz possessoribus futuris catholicis omnibus gratiis / priuilegiis et fauoribus huius sacri Ordinis frui, gaudere / non aliter ac reliqui totius Ordinis Fundatores in gratia / Dei Omnipotentis fruuntur, gaudent ac utuntur in/tendo. In cuius melius robur ac fidem hasce meas subscripsi, et sigillo proprio communiri curauit. Datae in nostra Bistricensi residentia in festo sancti Michaelis Archangeli Anno M.DC.XXVI.

Adamus Paulus comes Slauata

Fundator

Reuerendissimus vero Pater Balthazar d'Auila Generalis / eiusdem Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula nobis re/presentauit duas clausulas in contractu seu fundatione / inueniri, quae dictum nostrum contractum seu fundationem / successoribus nostris possent ambiguum reddere, et forsitan oppug/nationum, litium seu difficultatum quarundam occasionem et / ansam praebere. Videlicet /: primam clausulam :/ vsq/ue/ dum/ illis aliter respectiue cum ratione infra scriptae funda/tionis non prouideatur :/ Secundam uero /: Reseruata ta/men mihi successoribusq/ue/ meis vltiori dispositione / huius fundationis :/ nos volentes huiusmodi oppug[5]nationes, lites, seu difficultates praecauere et impedire, / nostrum dictum contractum renouantes, et in reliquis fauo/rabilibus R/evere/n/dis Patribus Minimis Ordinis S. Francisci / de Paula approbantes, declaramus his praesentibus / quod per illas duas particulas seu clausulas supra dictas / nihil aliud intendebamus nec intendimus, praeterquam / quod in animo habebamus praedictis R/evere/n/dis Patribus Min/inimis Ord/inis/ S. Francisci de Paula conuentus nostri ad SS. / Trinitatem /: pro satisfactione primae clausulae :/ eandem eccle/siam et

conuentum SS. Trinitatis tradere , vt de facto per fun/dationem nostram tradidimus, et de nouo tradimus. Pro / secundae uero clausulae interpretatione et explicatione iden/tidem nos declaramus, quod iisdem R/evere/n/dis Patribus Minimis / conuentus nostri ad SS. Trinitatem prope Neobistricium / dare intenderimus ecclesiam parochialem in ciuitate Bi/stricensi nostrae residentiae sitam, et immediate ad colla/turam nostram de jure patronatus spectantem, cum om/nibus suis pertinentiis et jure patronatus /: seruata tamen autoritate ordinarii loci :/ prout adhuc Deo / fauente tradendi animum beneuolum habemus. Factae / huic nostra declarationi insuper ut propensioem / animum nostrum iisdem religiosi Patribus ulterius osten/damus, pro meliore sustentatione illorum in conuentu ad SS. Trinitatem Patrum Minimorum degentium, praeter / iam in primaeva fundatione oblata, centum florenos / addimus pro subuentione illorum. Haec declaramus, / [6] statuimus, renouamus et confirmamus. Et ut haec nostra / fundatio, renouatio, declaratio et extensio ualida / efficax, irreuocabilis, et in omnes huius fallacis, auari et / liuidi mundi futuros casus irretractabilis, atq/ue/ ita per/petua sit, haeredes ac successores nostros in uirtute ha/rum obligamus, et obligatos esse volumus, ne aliter adeant, usurpent possideant ut dicta bona seu dominium Bistri/cense, nisi salua semper hac nostra fundatione et re/nouatione, quam in omnibus et singulis punctis, sine ulla limitatione, ambigua interpretatione uel cunctatio/ne perpetuis futuris temporibus adimplere tenebuntur. / Nec ulli permissum sit, praedictas duas clausulas aliter / quam iam a nobis factum, interpretari, aud quidquam / disponere nisi quae ad augmentum fundationis spectant, / et R/evere/n/di Patres Minimi saepe dicti conuentus SWS. Trini/tatis consentiant. Vicissim autem praefatus R/evere/nd/i/s/si/m/u/s / Pater Balthasar d’Auila totius dicti Ordinis Mi/nimorum Generalis Corrector in vicem debitae / gratitudinis. Omnium charismatum et operum meritorio/rum, uidelicet sacrificiorum, communionum, orationum, / lectionum, praedicationum, vigiliarum, jeiuniorum, abstinen/tiarum, disciplinarum, obedientiarum, peregrinationum, laborum, reliquorumq/ue/ bonorum spiritualium, quae mise/ricors Deus per religiosos sui Ordinis fieri dignabitur, / autoritate qua hac in parte fungitur, plenarie et specia/liter nos participes facit, et in Catalogum

Fundatorum recipit / [7] omnibus gratiis, priuilegiis et fauoribus, aliis eiusdem Or/dinis Fundatoribus concessis gaudere et frui permittit, / et post obitum nostrum, titulum et priuilegia Fundatoris / in nostro saepius dicto Bistricensi dominio legitimo suc/cessori in perpetuum concedit. Vltra uero quotidiana / sacra, quae pro Fundatoribus , et aliis benefactoribus Ordinis celebrari solent, promittit, quod quandocunq/ue/ /: Deo sic uo/lente :/ nos e uiuis discedere contigerit, perpetuum anni/uersarium, recitatis mortuorum vigiliis, et sacro missae / sacrificio decantato, celebrabitur: quae omnia in proximo / totius Ordinis Generali Capitulo confirmabuntur. In hius rei memoriam, fidem at contestationem, vterq/ue/ / praesentibus nostris respectiue sigillis munitis sub/scripsimus. Actum in residentia nostra Neobistri/censi, vigesima tertia decembris Anno 1649./

Adamus Paulus comes Slauata

Fundator

Fr. Balthasar d' Auila G/e/n/era/lis Min/imorum/

Příloha č. VIII

Adam Pavel Slavata z Chlumu a Košumberka, pán na Nové Bystřici opětovně zakládá konvent Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice a dává nadaci paulánským řeholníkům k jejich obživě. Připojen dodatek k fundaci z roku 1649.

Dáno v Bystřické residenci na svátek sv. Michaela Archanděla (29. září) léta 1626.

Státní oblastní archiv, pobočka Jindřichův Hradec, sbírka pergamenů. Sov. též č. 261, sign. IV. E 5, karton 89, fol. 103 – 106, zde latinský opis listiny + připojený dodatek k fundaci z roku 1649.

Ke slávě nerozdělené Trojice všemohoucího Boha Otce a Syna a Ducha svatého. Ke slávě slavné Bohorodičky, a zvláště úctě svatého Patriarchy Františka z Pauly, ke spáse mé duše, na paměť zbožného a katolického potomstva: k povznesení a prospěchu, jak časnému, tak duchovnímu poddaných, mně Boží dobrotou svěřených.

My¹⁵⁶ Adam Pavel Slavata, hrabě z Chlumu a Košumberka, pán na Nové Bystřici, císařský rada a komoří posvátného císařského Veličenstva, svěřuji paměti touto listinou, dávaje na vědomí všem, k nimž se dostane, že chovaje zbožnou úctu k nejlepšímu a svrchovanému Bohu a ze zvláštní přízně vůči řeholníkům řádu Nejmenších bratří sv. Františka z Pauly, a pro vzrůst svaté katolické víry a útěchu mých poddaných v duchovních věcech, jsem rozhodnul, aby kostel ke cti Nejsvětější Trojice, zbudovaný s přilehlým klášterem od dávných dob na mém bystřickém panství, nedaleko od mé bystřické rezidence, kdysi nepřízní doby pobořeným a nyní mnou jim již zčásti k přebývání upraveným, dokud nebude rozhodnuto jinak, respektive [s. 2] na základě svrchuřečeného založení, a bezprostředně k mému podání náležející na základě patronátního

¹⁵⁶ *Nos...* Fundátor užívá majestátní plurál, zatímco v následujícím textu hovoří v první osobě jednotného čísla.

práva, řečenému řádu řeholníků byl dán a svěřen a dávám jej a svěřuji oním právem, které mně, mým dědicům a nástupcům v onom kostele, klášteře a na bystřickém panství náleží, k držení, vlastnění a stejně tak k obývání mocí této mé listiny a prostřednictvím svědectví, jmenovitě vpravdě nejdůstojnějšímu Otcí, bratru François Richardovi z řečeného řádu, toho času generálnímu vikáři pro Německo a Čechy, s onou však výslovně vyjádřenou podmínkou, aby řečený důstojný Otec François Richard, byl společně se svými nástupci povinen, jak jsou zavázáni, opatřit onomu chrámu pro vzrůst a větší prospěch svaté Církve, stejně jako plody věřících, co nejdříve šest řeholních osob onoho řádu, mezi nimi přinejmenším jednu schopnou kázat lidu a z kazatelny v německém jazyce a stejně tak vhodnou k vysluhování svátostí a péči o duše. Aby také bylo dobře postaráno o živobytí řečených řeholníků a jiné potřeby, ze zvláštní zbožné úcty a lásky k řečeným důstojným Otcům mocí této listiny slibuji a nařizuji aby jim z mého řečeného bystřického panství každého roku, počínaje od data tohoto založení bylo dáváno patnáct kop neboli měr kaprů, kterých se počítá šedesát na míru, štik podle [s. 3] zvyklostí místa nahlížených za šest grošů, pět kop, chmelového piva pětasedmdesát věder, vína dvacet /věder/, nepočítaje v to to, co jsme povinni dát od dávných dob na svátky Nejsvětější Trojice a sv. Jiřího pro poutníky, žita, které má být zdarma semleto v našem mlýně, třicet pražských měřic, sklizeného ječmene pět čtyři pražské měřice, pět pražských měřic hrachu/ 150 liber olivového oleje, sto liber voskových svéc, čtyři větší homole soli, na kadidlo pětadvacet zlatých. Také na oděvy řeholníků pět postavů sukna, z nichž každý má mít třicet loktů, třicet párů bot. Na látku hábitů, užívaných v jejich řeholi, pak dva postavy, pivního octa dvě vědra, a dřeva, jež mají dovézt do kláštera moji poddaní, podle potřeby řeholníků, papíru dvě složky, kalamářů a inkoustu podle potřeby, také obstarání ranhojiče, který se najímá z města Bystřice, aby upravoval tonsury řeholníkům. Nádobí z cínu pro refektář, pro kuchyni z mědi, železa a jiného dřevěného podle potřeby. Stejně tak pokud jde o knihy, stavební huť kláštera a zajištění jeho opravy, nakolik to dovoluje doba a možnosti. K zajištění toho všeho se článek od článku, vyhradiv sobě a mým nástupcům další rozhodnutí o tomto založení, mocí této listiny zavazuji neboť mám v úmyslu, aby

budoucí katoličtí držitelé mého řečeného novobystřického panství užívali a těšili v milosti všemohoucího Boha se všem milostem, privilegiím a přízním tohoto posvátného řádu nejinak než zbylí Zakladatelé celého řádu. Čemuž na lepší pevnost a věru jsem tuto svou listinu podepsal a dal opatřit svou vlastní pečetí. Dáno v naší bystřické residenci na svátek sv. Michaela Archanděla léta 1626.

Adam Pavel hrabě Slavata

Zakladatel

Vpravdě nejdůstojnější Otec Baltazar z Ávily, generál onoho řádu Nejmenších bratří, nás upozornil, že našel ve smlouvě neboli fundaci dvě klauzule, které by mohly naši smlouvu neboli založení učinit pro naše nástupce dvojznačnou a možná poskytnout příležitost k nějakým odporům, svárům nebo obtížím, totiž první klauzuli: dokud nebude rozhodnuto jinak, respektive na základě svrchuřečeného založení, a druhou: vyhradiv sobě a mým nástupcům další rozhodnutí o tomto založení, chtějíce tímto způsobem odporu, sváry nebo obtíže předejít a zabránit jim, obnovující naši řečenou smlouvu, a schvalující ji ve zbylých věcech, příznivých důstojným Otcům Nejmenším bratřím řádu sv. Františka z Pauly, prohlašujeme touto listinou, že jsme oněmi dvěma svrchuřečenými částechkami neboli klauzulemi nerozuměli a nerozumíme nic jiného, než především to, co jsme měli na mysli, řečeným důstojným Otcům Nejmenším bratřím řádu sv. Františka z Pauly našeho konventu u Nejsvětější Trojice k zadostiučinění první klauzule onen kostel a konvent Nejsvětější Trojice předat, jak jsme je fakticky naším založením předali a znovu předáváme. Dále k výkladu a vysvětlení druhé klauzule prohlašujeme, že těmže důstojným Otcům Nejmenším bratřím našeho konventu u Nejsvětější Trojice nablízku Nové Bystřice jsme měli v úmyslu dát farní kostel, ležící v městě Bystřici, kde sídlíme, a bezprostředně náležející na základě patronátního práva našemu podání, se vším, co k němu náleží a patronátním právem, avšak při zachování autority místního ordináře, aby tak, až vydáme ducha Bohu, nám byl příznivě nakloněn. Poté, co jsme učinili toto prohlášení, navíc, abychom dále ukázali že je náš duch ještě více

nakloněn oněm řeholním Otcům, pro lepší výživu těch, kteří přebývají v konventu Nejsvětější Trojice Otců Nejmenších bratří, krom toho, co je již dáváno v prvotním založení, přidáváme sto zlatých na jejich podporu. Toto prohlašujeme, [s. 6] ustanovujeme, obnovujeme a potvrzujeme a aby toto naše založení, obnovení, prohlášení a rozšíření bylo platné, účinné, neměnné a ve všech budoucích případech tohoto šalebného, lakomého a nevraživého světa neodvolatelné a také věčné, naše dědice a nástupce mocí této listiny zavazujeme a chceme aby byli povinni, aby se jinak neujímali, neusurpovali a nedrželi řečené statky neboli Bystřické panství, než vždy při zachování tohoto našeho založení a obnovení, které jsou povinni plnit ve všech a jednotlivých bodech, bez jakéhokoli omezení, dvojznačného výkladu nebo váhání na věčné budoucí časy. Necht' nikomu není ani dovoleno řečené dvě klauzule jinak, než jak jsme jsme již učinili, vykládat nebo jakkoli upravovat, než jen aby hleděly k rozmnožení založení a jak s tím budou souhlasit důstojní Otcové Nejmenší bratří z často řečeného konventu Nejsvětější Trojice. Na druhé straně svrchuřečený nejdůstojnější Otec Baltazar z Ávily, generální korektor celého řádu Nejmenších bratří, nás z náležitě vděčnosti, z autority jíž v něm působí, činí plně a zvláště účastnými na všech charismatech a záslužných skutcích, to jest obětech, přijímáních, modlitbách, čteních, kázáních, bděních, půstech, odříkání, /kajících/ bičováních /důtkami/, obediencích, poutích, pracech, a zbylých duchovních dobrech, která se milosrdný Bůh uráčí konat skrze řeholníky jeho řádu, a přijímá nás do Katalogu zakladatelů [s. 7] a dovoluje nám těšit se všem milostem, privilegiím a přízním, uděleným jiným Zakladatelům řádu, a užívat je, a uděluje po naší smrti navěky titul a privilegia Zakladatele v našem často řečeném bystřickém panství legitimnímu nástupci. Dále krom každodenních obřadů, které je ve zvyku celebrovat za Zakladatele a jiné dobrodince řádu, slibuje, že až nám případně z Boží vůle opustit svět živých, bude za nás slaveno trvalé výročí recitováním žalmů za mrtvé na vigílii a sloužením zpívané mše svaté, což bude vše potvrzeno na nejbližší generální kapitule celého řádu. Na paměť této věci, víru a potvrzení obou těchto našich listin, opatřených pečetěmi, jsme se oba podepsali. Dáno v naší novobystřické rezidenci třiadvactátého prosince roku 1649./

Adam Pavel hrabě Slavata

Zakladatel

Br. Baltazar z Ávily generál Nejmenších bratří

Příloha č. IX

Breve papeže Urbana VIII. (1623-1644) Militantis Ecclesiae regimini meritis z 28. června 1628, obnovujícího Německou provincii řádu Nejmenších bratří sv. Františka z Pauly.

Státní ústřední archiv Praha (dep. Praha 6-Dejvice), fond Archivy zrušených klášterů za Josefa II., sig. AZK 68, Kopiář konventu Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice, papírový rukopis, lat., 19,8 x 30,3 cm, psán mezi léty 1626 - (1780), nestránkován, fol. 26v-27v.

1628, 29. června, Řím, S. Maria Maggiore

1629, 14. ledna, Nová Bystřice (opis, pořízený podle originálu breve br. Gabrielem Liefroy podepsali provinciál P. Antonino a Sancto Blasio, novobystřický korektor P. Jan Lanorius¹⁵⁷ a bratří místní paulánské komunity P. Marek le Doulx, Karel De Nigris, P. Adam Verner¹⁵⁸, Br. Klaudius Lanorius¹⁵⁹, Br. Gabriel Liefroy a Br. Jan Mosmiller.

¹⁵⁷ Podle Nekrologia provincie pocházel z Burgundské provincie a zemřel 23. srpna 1636 ve francouzském Besançonu (Vesontio, Vesuntio, Visontio, Bizantia, Bisontium, Bisunzium, Besantio, Vesonticorum, Vesontiensium od. Crisopolinorum civitas, Besantio), do dějin provincie se vepsal tak významně, že ho Nekrologium výjimečně uvedlo, ačkoli zemřel mimo ni.

¹⁵⁸ P. Václav Fortunát Durych, O.M. ve své díle *De originibus templi Salvatoris et monasterii Fratrum Minorum S. Francisci de Paula Veteris Pragae Specimen historicum*, Praha, Typis Fitzky & Hladkyanorum, 1771, přináší za str. 50 jeho portrétní rytinu s charakteristikou „Fides per dilectionem operans“ a komentářem, v němž se uvádí, že za saského vpádu roku 1631 navzdory heretikům statečně hlásal víru v pražském chrámu sv. Salvátora a posléze i v jezuitském chrámu a věrně vysluhoval svátosti nemocným katolíkům.

¹⁵⁹ Claude Lanorius z Burgundské provincie zemřel jako kněz 30. listopadu 1676 ve francouzském Dole, dep. Jura (Dola Sequanorum, Dolum), do dějin provincie se vepsal tak významně, že ho Nekrologium výjimečně uvedlo, ačkoli zemřel mimo ni.

**COPIA ERECTIONIS PRO/VINCI/AE GERMANICAE ab VRBANO VIII
facta 28. Junii Anno 1628 (I. N°. 9).**

VRBANVS P/A/P/A/ VIII. Ad perpetuam rei memoriam Militantis Ecclesiae Regimini meritis licet imparibus per abundantiam divinae gratiae praepositi inter gravissimas multiplesq/ue/ Ap/osto/licae Servitutis curas in eam peculiari studio iugiter incubimus ut qui abiectis vanitatibus huic temporali vitae renuntiarunt, charitatemq/ue/ sectantes, et spiritualis aemulantes divini numinis obsequiis se manciparunt sub provide constituto regimine felicioribus indies (SIC!) proficiant incrementis. Cum itaq/ue/ sicut dilecti filii fratres Ordinis Minimoru/m/ S. Frnaciwsci de Paula Germaniae nobis nuper exponi dfeccerunt, ipsi, postquam grassante dudum in Germaniae partibus haeresi ex illis expulsi, eorumq/ue/ ecclesiae, et domus regulares quae Provinciam Germaniae constituebant ab haereticis partim destructae partim vero occupatae fuerunt in easdem Germaniae partes benedicente D/omi/no redierint et in iisdem quatuor ad praesentes domos regulares habeant, earumdemq/ue/ domoru/m/ fratres magna cum christifideliu/m/ aedificatione, et spirituali consolatione assiduis Verbi Dei praedicationibus sacramentorum ecclesiasticorum administrationi, aliisq/ue/ piis exercitiis iugiter vacent, nos prospero et felici dictoru/m/ fratru/m/ regimini atq/ue/ gubernio, quantu/m/ cum Domino possumus opportune consulere, illosq/ue/ specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisq/ue/ ecclesiasticis sententiis, censuris et poennis a jure vel ab jomine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existerent ad effectum/ praesentium dumtaxat consequendum haru/m/ serie absolventes et absolutos fore censentes supplicationibus eoru/m/ nomine nobis per hoc humiliter porrectionis inclinati de ven/nerabilium/ fr/at/rum n/ost/rorum S/anctae/ T/omanae/ E/cclesiae/ Cardinalium negotiis regularium praepositorum consilio domos regulares fratru/m/ praefatoru/m/ in Provinciam Germaniae cum omnibus et singulis privilegiis et praerogativis, quibus aliae eiusdem Ordinis Provinciae fruuntur et gaudent Ap/osto/lica auctoritate tenore praesentium quatenus opus sit ex integro

erigimus et instituimus decernentes praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere ac fore suosq/ue/ plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisq/ue/ fratribus in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicq/ue/ quoscunq/ue/ iudices ordinarios et delegatos et causam Palatii Ap/osto/lici auditores iudicari etdefiniri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Ap/osto/licis ac dicti ordinis et juramento confirmatione Ap/osto/lica vel quavis alia firmitate roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoq/ue/ indultis et litteris Ap/osto/kicis in contrarium praemissoru/m/ quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis illoru/m/ tenore praesentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris jac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus caeterisq/ue/ contrariis quibuscunq/ue/. Dat/um/ Romae apud S/anc/ta/m/ Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die XXVIII. Junii. MDCXXVIII. Pontificatus N/ost/ri Anno quinto.

M.A. Maraldus

Praesens copia extracta fuit a suo proprio originali per me Fr/atrem/ Gabrielem Liefroy clericum et concordat de verbo ad verbum et hoc factum de mandato R/everendi/ P/atris/ Antonini de S/anc/to Blasio Pro/vinci/alis et ideo ipse R/everendus/ P/ater/ Pro/vinci/alis subscripsit et omnes etiam fratres Conventus Bistricensis subscripserunt die 14. Jan/uarii/ Ann/o/ 1629.

Fr/ater/ Antoninus a S/anc/to Blasio Corr/ector/ Pro/vincia/lis indignus (m/anu/ p/pro/pr/ia)

Fr/ater/ Joannes Lanorius Corr/ector/

Fr/ater/ Marcus le Doulx sacerdos

Fr/ater/ Carolus de Nigris sacerdos

Fr/ater/ Adamus Vernerus sacerdos

Fr/ater/ Claudius Lanorius

Fr/ater/ Gabriel Liefroy

Fr/ater/ Joannes Mosmiller

Pozn. Přítomnost provinciála znamená, že 14. ledna 1629 provedl i vizitaci novobystřického konventu Nejsvětější Trojice. Adam Pavel, hrabě Slavata z Chlumu a Košumberka ho založil 29. září 1626 a povolal do něj francouzské paulány z Burgundské provincie, kteří tvořili páteř nových komunit obnovované provincie. V místní komunitě jsou to dva kněží (Jean Lanorius, korektor a Marc Le Doulx, a dva bratři laici, Claude Lanorius a Gabriel Lieffroy. Dalším z kněží je Ital Carlo De Nigris. Protože bylo podmínkou, aby alespoň jeden z kněží byl schopen kázat v němčině, je zde i P. Adam Verner a bratr laik Johann Mosmiller.

Příloha č. X

Acta Capitulum generalium Ordinis Minimorum R.mi P. Ioseph Mariae Di Lauro Correctoris Generalis auctoritate edita, díl II. an anno 1703 usque ad annum 1896, Romae, apud Curiam generalitiam S. Andrea delle Fratte, 1916, č. 36, s. 186.

Capitulum Generale LIV

Florentiae secundo, celebratum in Conventu Sancti Ioseph anno Domini 1764

č. 36

Franciscus Comes de Finfkirchen acclamatur insignis benefactor Provinciae Germaniae. Die 9 iunii RR. Patres Provincialis, et Commissus Germaniae exposuerunt Patribus Illustriss. Ac Excellentis, D.D. Franciscum de Paula S. Romani Imperii Comitem de Finfkirchen Sacrae Caesareae Regiae Apostolicae Maiestatis Consiliarium actualem intimum, etc. Etc. Innumera, eaque prorsus singularia conventui Fistricensi contulisse beneficia, et in dies repetita liberalissime conferre, ob quae in eorum proxime praeterito Capitulo Provinciali eiusdem conventus singularis, et eximius benefactor, et protector fuit acclamatus: perinde petunt hoc a praesenti Generali Capitulo confirmari; quod quidem ad perpetuam memoriam, et grati animi causa erga Exc Domnum libentissime decreverunt Patres.

9. června 1764 na 54. generální kapitule, slavené ve Florencii, v konventu sv. Josefa, kapitulní Otcové na podnět provinciála a kolegy německé /česko-německo-uherské/ provincie, kteří přednesli návrh tamní provinční kapituly schválili, aby byl Františkovi z Pauly, hraběti Fünfkirchen, tajnému císařskému radovi, pro bezpočetná beneficia, která daroval Novobystřickému konventu, udělen titul mimořádného a vynikajícího dobrodince a protektora německé provincie.

Příloha č. XI

MORAVSKÝ ZEMSKÝ ARCHIV BRNO, fond Cerroniho sbírka, sign.
Cerr. II. 369

NECROLOGIUM / MINIMORUM / SEU / CATALOGUS / PIE IN
DOMINO DEFUNCTORUM FRATRUM ORDINIS / SANCTI
FRANCISCI DE PAULA / PROVINCIAE / GERMANO BOEMO
HUNGARICAE

papírový rukopis 18. stol., svázaný v deskách, celkem číslovaných 441 fol.

Katalog Nejmenších bratří sv. Františka z Pauly, zbožně zesnulých v Pánu podle
pořadí let v obnovené německé provincii

(Catalogus fratrum Minimorum S. Francisci de Paula
Pie in Domino Defunctorum iuxta ordinem annorum
a Recuperata Provincia Germana)

Novobystřický konvent Nejsvětější Trojice:

Nrus	Obitus	Locus	Dies et Mensis	Annus	Fol.
2.	br. František z Lotrinska, oblát	Fistritzii	24. srpna.	1628	
44.	Ctihodný Otec Jan Senser z Bavorska	Fistritzii	19. prosince	1642	
131.	br. Jiří Pentzl z Bavorska	Fistritzii	23. listopadu	1664	
135.	Veledůstojný Otec Václav Weis z Čech	Fistritzii	28. prosince.	1665	
137.	Ctihodný Otec Jindřich Ockenfues z Čech	Fistritzii	21. ledna	1666	

150.	Veledůstojný a ctihodný Otec Cyril Oppilarius z Moravy.	Fistritzii	19. března	1670	
168.	br. Maurice Jolie ze Švýcarska od Bernu (Rauracus)	Fistritzii	3. května	1677	
191.	br. Baltazar Buchmayer z Bavorska	Fistritzii	8. května	1680	
199.	Ctihodný Otec Jakub Albertus z Moravy	Fistritzii	1. srpna.	1680	
206.	Ctihodný Otec Václav Raum z Čech	Fistritzii	1. května	1682	
224.	Důst. Otec František Berger z Bavorska	Fistritzii	4. září.	1686	
236.	Důst. Otec Štěpán Pfeiffer z Frank	Fistritzii	20. září.	1689	
238.	Důst. Otec Jiljí Werschauer z Bavorska.	Fistritzii	27. září.	1690	
255.	Důst. Otec Achác Edler z Bavorska	Fistritzii	9. května	1694	
280.	Br. Jan Scheidl z Rakous	Fistritzii	24.června	1702	
285.	Ctihodný Otec Norbert Kotzner z Čech	Fistritzii	11. srpna.	1703	
321.	br. Josef Tonnag z Bavorska	Fistritzii	24. září.	1709	
341.	Důst. Otec Martin Schneltzer z Moravy.	Fistritzii	12. června	1713	
365.	Důst. Otec. Josef Kayser z Rakous	Fistritzii	4. března	1717	
387.	Ctihodný Otec Narcis Huffnagl z Porýní.	Fistritzii	29. června	1721	
433.	Br. Jiří Hoch z Čech, klerik	Fistritzii	21. prosince	1729	
442.	Ctihodný Otec Diviš Daulk z Moravy	Fistritzii	30. ledna	1731	
465.	Ctihodný Otec Jakub Ammon z	Fistritzii	12. června	1734	

	Moravy				
470.	Ctihodný Otec Alexandr Beneš z Moravy.	Fistritzii	13. dubna	1735	
496.	Ctihodný Otec Karel Vogl z Bavorska	Fistritzii	5. srpna.	1739	
510.	Ctihodný Otec Raimund Gallaf z Čech	Fistritzii	18 června	1741	
519.	Ctihodný Otec Julius Schön z Rakous	Fistritzii	8. července	1742	
543.	Ctihodný Otec Florián Fiala z Moravy	Fistritzii	4. dubna	1747	
576.	Ctihodný Otec Bernardin Weinzierl z Čech.	Fistritzii	1. března	1751	
585.	Důst. Otec František Brull z Čech	Fistritzii	15. května	1752	
594.	Ctihodný Otec Adam Curanti z Rakous	Fistritzii	25. ledna.	1753	
619.	Důst. Otec Filip Pinkelmann z Čech	Fistritzii	30. května	1757	427
623.	Důst. Otec Marek Suppauer z Čech	Fistritzii	23. ledna.	1758	
648.	Důst. Otec Jan Borovský z Moravy	Pirnitzii	20. dubna	1760	
678.	Důst. Otec Severín Osom z Čech	Fistritzii	24. června	1766	
688.	br. Pantaleon Steer z Chebu	Fistritzii	24. prosince.	1767	
716.	Důst. Otec Kazimír Weichmann z Čech	Fistritzii	23. června	1772	
762.	Ctihodný Otec Kornelius Čapek z Čech	Fistritzii	8. března	1780	
785.	Důst. Otec Richard Stökner z Rakous	Fistritzii	18. srpna.	1784	
795.	Ctihodný Otec Otto Schnell z Čech	Fistritzii	15. května	1786	

799.	Důst. Otec Metoděj Österreicher z Moravy.	Fistrizii	18. ledna	1787	
------	---	-----------	-----------	------	--

Katalog Nejmenších bratří sv. Františka z Pauly, zbožně zesnulých v Pánu podle měsíců úmrtí v novobystřickém konventu Nejsvětější Trojice.

leden

- 18. ledna (1787) Důstojný Otec Metoděj Österreicher z Moravy
- 21. ledna (1666) Ctihodný Otec Jindřich Ockenfues z Čech
- 23. ledna (1758) Důstojný Otec Marek Suppauer z Čech
- 25. ledna (1753) Ctihodný Otec Adam Curanti z Rakous
- 30. ledna (1731) Ctihodný Otec Diviš Daulk z Moravy

březen

- 1. března (1751) Ctihodný Otec Bernardin Weinzierl z Čech.
- 4. března (1717) Důstojný Otec. Josef Kayser z Rakous
- 8. března (1780) Ctihodný Otec Kornelius Čapek z Čech
- 19. března (1670) Veledůstojný a ctihodný Otec Cyril Oppilarius z Moravy.

duben

- 3. dubna (1747) Ctihodný Otec Florián Fiala z Moravy
- 13. dubna (1735) Ctihodný Otec Alexandr Beneš z Moravy
- 20. dubna (1760) Důstojný Otec Jan Borovský z Moravy

květen

- 1. května (1682) Ctihodný Otec Václav Raum z Čech
- 3. května (1677) br. Maurice Jolie ze Švýcarska od Bernu (Rauracus)
- 8. května (1680) br. Baltazar Buchlmayer z Bavorska
- 8. května (1694) Důstojný Otec Achác Edler z Bavorska

- 15. května (1752) Důstojný Otec František Brull z Čech
- 15. května (1786) Ctihodný Otec. Otto Schnell z Čech
- 30. května (1757) Důstojný Otec Filip Pinkelmann z Čech

červen

- 12. června (1713) Důstojný Otec Martin Schneltzer z Moravy.
- 12. června (1734) Ctihodný Otec Jakub Ammon z Moravy
- 18. června (1741) Ctihodný Otec Raimund Gallaf z Čech
- 23. června (1772) Důstojný Otec Kazimír Weichmann z Čech
- 24. června (1702) Br. Jan Scheidl z Rakous
- 24. června (1766) Důstojný Otec Severín Osom z Čech
- 29. června (1721) Ctihodný Otec Narcis Huffnagl z Porýní.

červenec

- 8. července (1742) Ctihodný Otec Julius Schön z Rakous

srpen

- 1. srpna (1680) Ctihodný Otec Jakub Albertus z Moravy
- 4. srpna (1739) Ctihodný Otec Karel Vogl z Bavorska
- 11. srpna (1703) Ctihodný Otec Norbert Kotzner z Čech
- 18. srpna (1784) Důstojný Otec Richard Stökner z Rakous
- 24. srpna (1628) br. František z Lotrinska, oblát

září

- 4. září (1686) Důstojný Otec František Berger z Bavorska
- 20. září (1689) Důstojný Otec Štěpán Pfeiffer z Frank
- 24. září (1709) br. Josef Tonnag z Bavorska
- 27. září (1690) Důstojný Otec Jiljí Werschauer z Bavorska

listopad

- 23. listopadu (1664) br. Jiří Pentzl z Bavorska

prosinec

19. prosince (1642) Ctihodný Otec Jan Senser z Bavorska

21. prosince (1729) br. Jiří Hoch z Čech, klerik

24. prosince (1767) br. Pantaleon Steer z Chebu

28. prosince (1665) Veleďústojný Otec Václav Weis z Čech

Příloha č. XII

Generální korektoři řádu Nejmenších bratří sv. Františka z Pauly

1. Sv. František z Pauly

* 27.3. 1416 Paola - + Velký pátek 2.4. 1507 Tours.

2. P. François BINET, byl korektorem římského konventu SS.ma Trinità, zvolen na I. generální kapitule v Římě 28. 12. 1507.

3. P. Germain LYONNET, z Tourské provincie, zvolen na kapitule v Tours 29. 5. 1511, zemřel před ukončením mandátu, dal se nahradit svým předchůdcem, P. François Binetem, kterého potvrdil papež Lev X. apoštolským listem z 5. října 1513.

4. P. François BINET, zvolen na I. gen. kapitule v konventu sv. Rocha v Toulouse 13.5.1514.

5. P. François CERDONIS, Francouz z tourské provincie, zvolen na II. Římské generální kapitule 22.5.1517, zakrátko zemřel, nahradil ho P. Michel LECOMTE, provinciál Tourské provincie, jehož potvrdil v úřadu papež Lev X. 1.8. 1517.

6. P. Michel LECOMTE, 1517-1520.

7. P. François BINET, zvolen potřetí na generální kapitule v Paříži v Konventu P. Marie Milostí 11.5. 1520.

8. P. Martial DES VOISINS, z Toulouské provincie, zvolen na III. Římské generální kapitule 10.5. 1523.

9. P. Jean SUTORIS, z Pařížské provincie, zvolen na generální kapitule v konventu P. Marie Vítězné v Málaze 9.5. 1526.

10. P. Desiderius de la MOTTE, z Pařížské provincie, zvolen generální kapitulou v Grenoblu 6.5. 1529.

11. P. François BELLEMERE, z Pařížské provincie, zvolen na I. gen. kap. v konventu Ježíše a Marie v Janově r. 1532. Protože nemohl předsedat následující generální kapitule, svěřil své poslání P. Gaspare del FOSSO, provinciálovi z Paoly.

12. P. Gaspare RICCIULLI del FOSSO, z kalábrijského Rogliana, zvolen na I. generální kapitule v Paole 1.5. 1535.

13. P. Bernard del FABRO, z Toulouské provincie, zvolený na gen. kap. v konventu sv. Benedikta v Bologni 23.5.1538.

14. P. Gaspare RICCIULLI del FOSSO, znovu zvolen v nepřítomnosti na gen. kap. v konventu sv. Šebestiána ve Valencii 23.5. 1541; papežem Pavlem III. jmenován biskupem ve Scale, Juliem III. přeložen na biskupský stolec v Calvi a Teanu. Nakonec pak na žádost španělského krále Filipa II. jmenován arcibiskupem v Reggio di Calabria.

15. P. Marcello PALMIERI, z kalábrijského Montalta, zvolen ve II. generální kapitule v Bologni 1544.

16. P. Simon GUICHARD, z Pařížské provincie, nazývaný „kladivo heretiků“, zvolen na generální kapitule ve Fréjus 17.5. 1547.

17. P. Jean MALRAS, z Toulouské provincie, byl rádcem francouzského krále Jindřicha II. Zvolen na II. generální kapitule ve Valencii 12.5. 1550.

Vyslán králem k papeži Juliovi III. s delikátním diplomatickým posláním, pretože z tohoto dôvodu nemohl predsedat generálnej kapitule, jmenoval svým Vikárom P. Jeana SUTORIS, Pařížského provinciála.

18. P. Hugue de la CHAUX, z Toulouské provincie, zvolen na II. Janovské generálnej kapitule 1553.

19. P. Girolamo ARNONO, zvolen na II. generálnej kap. ve Fréjus 11.5. 1556.

20. P. Jean de BEAUREGARD, z Pařížské provincie, zvolen na III. generálnej kapitule v Janově 1.5. 1559.

21. P. Jean JUDAS, z Pařížské provincie, zvolen v nepřítomnosti na III. generálnej kapitule ve Valencii 4.5. 1562.

22. P. Giovanni z Fiumefredda, zvolen na III. generálnej kapitule ve Fréjus roku 1565 a potvrzen papežem Piem V.

23. P. Marcello PALMIERI, znovu zvolen generálním korektorem na IV. Římské generálnej kapitule 23.5. 1568.

24. P. Gaspare PASSARELLO z Monopoli, zvolen na IV. generálnej kapitule ve Valence 20.5. 1571.

25. P. Valentino VESPOLI z Massy, z Neapolské provincie, zvolen na IV. Janovské generálnej kapitule 21.5. 1574.

26. P. Joseph LE TELLIER, z Pařížské provincie, zvolen I. Avignonskou generálnej kapitulou - kapitula trvala vzhľadom k morovej epidemii v Itálii plný rok, takže se ujal úřadu teprve 23.6. 1578.

27. P. Alfonso VILLEMAYOR, z Andaluzské provincie, zvolen I. generální kapitulou v konventu sv. Františka z Pauly v Barceloně posledního dubna 1581.

28. P. Stefano CARNEVALI z obce Francica, zvolen na V. Janovské generální kapitule 5.5. 1584.

29. P. Gregorio CARBONELLI z Paoly, zvolen na V. Římské generální kapitule 14.5. 1587. Po ukončení tříletého funkčního období byl znovu potvrzen roku 1590 papežem Sixtem V., aby mohl provést visitaci všech řádových konventů a poté byl papežem Pavlem V. jmenován biskupem Neocesarejským.

30. P. Isidoro SAMBLASIO z Cosenzy, zvolen na V. Valencijské generální kapitule 6.6. 1593.

31. P. Pedro de MENA, z Kastilské provincie, zvolen na VI. Janovské generální kapitule 1596.

32. P. Jérôme DURAND, z Provenské provincie, zvolen na II. Avignonské generální kapitule roku 1599.

33. P. Pierre HEBERT, z Pařížské provincie, zvolen na II. Barcelonské generální kapitule 26.5. 1602.

34. P. Stéphane AUGIER, působil jako provinciální vikář v Benátkách, zvolen na VII. Janovské generální kapitule 29.5. 1605; od této elekcce byl úřad generálního korektora prodloužen Motu proprio papeže Pavla V. „Cum sicut accepimus“ na 6 let - P. Augier však zemřel na visitaci ve Španělsku po tříletém období a nahradil ho:

35. P. Matías CHICCO, z Kastilské provincie, jmenovaný generálním korektorem Valladolidskou intermediární kapitulou 4.11.1608.

36. P. Didacus ARIAS z Varsarelu, z Granadské provincie, zvolen na I. Marseillské generální kapitule 22.5. 1611.

37. P. Francesco CEREO z Maily, Toskánský provinciál, zvolen na VI. Římské generální kapitule 14.5. 1617. Roku 1621 jmenován papežem Pavlem V. biskupem v Lavellu - na základě povolení papeže i jeho nástupce Řehoře XV. pokračoval až do roku 1623 ve výkonu úřadu generálního korektora.

38. P. Gilles CAMART, Tourský provinciál, zvolen na VII. Římské generální kapitule 4.6. 1623; zemřel v Paole, když visitoval Provincii sv. Františka.

39. P. Simon BACHELIER, zvolen Janovskou intermediární kapitulou 29.3. 1625; znovu zvolen na III. Barcelonské generální kapitule roku 1629 - protože však vznikl spor o platnost volby, papež Urban VIII. ji zrušil.

40. P. Francesco PRESTE da Longobardi, z kalábrijské Provincie sv. Františka, jmenován papežem Urbanem VIII. 22.3. 1630, zemřel v Římě v konventu S. Francesco di Paola ai Monti 30.8. 1643.

41. P. Francesco z Celica, z kalábrijské Provincie sv. Františka, zvolen na II. Marseillské generální kapitule roku 1635. Zemřel po dvou létech na visitaci v Syrakúsách.

42. P. Raffaele PIZZURNO z Janova, zvolen II. Janovskou Intermediární kapitulou roku 1637; krátce poté byl však papežem Urbanem VIII. jmenován biskupem a papež za něj jmenoval nového generálního korektora.

43. P. Giovanni Battista RONCA z Piacenzy, Lombardský provinciál, jmenovaný papežem Urbanem VIII. generálním korektorem - roku 1639, byl potvrzen v úřadě na další tříletí 1.12. 1642.

44. P. Lorenzo da Spezzano, zvolen IV. Generální intermediární kapitulou v Římě roku 1643; zemřel při vizitaci ve Španělsku v Málaze 29.12. 1645.

45. P. Tomás MUGŇOZ-SPINOSSA, z Granadské provincie, zvolen VIII. Janovskou generální kapitulou roku 1646; dispensován od úřadu papežem Innocencem X.

46. P. Baldassar d'AVILA, Flanderský provinciál, jmenován papežem Innocencem generálním korektorem dekretem z 13.4. 1649; na další tříletí potvrzen dekretem z 23.12. 1651.

47. P. Claude d'ORCHAMPS, z Burgunského hrabství, zvolen VIII. Římskou generální kapitulou v konventu S. Andrea delle Fratte roku 1655; zemřel na visitaci v Madridu 6.6. 1657.

48. P. Jean GUILLARD, z Burgunské provincie, Palermský provinciál, jmenován generálním korektorem papežem Alexandrem VII. breve z 19.8. 1658.

49. P. Francisco RAVAZZO, Granadský provinciál, zvolen IV. Barcelonskou generální kapitulou roku 1661.

50. P. Sébastien QUINQUET, zvolen III. Marseillskou generální kapitulou roku 1667.

51. P. Pietro CORTI z Cosenzy, provinciál z Paoly, zvolen IX. Janovskou generální kapitulou roku 1673.

- 52. P. Alonso Lorenzo de PEDRAZZA**, z Granadské provincie, zvolen I. Milánskou generální kapitulou roku 1679.
- 53. P. Antoine PERIER**, třikrát byl Lyónským provinciálem, zvolen IV. Marseillskou generální kapitulou roku 1685.
- 54. P. Bernardino PLASTENA z Fuscaldá**, jmenován generálním korektorem apoštolským breve papeže Alexandra VIII. z 29.8. 1690.
- 55. P. Bernardo SERPONTE**, opakovaně byl Milánským provinciálem, zvolen III. Janovskou intermediární kapitulou roku 1694.
- 56. P. José GASCH**, z Valencijské provincie, zvolen na VI. Valencijské generální kapitule roku 1697.
- 57. P. Zachariáš ROSLET**, ze Champagneské provincie, zvolen V. Marseillskou generální kapitulou 27.5. 1703, jeho generalát byl prodloužen o rok.
- 58. P. Siro Giuseppe VICO**, Savojský provinciál, zvolen X. Janovskou generální kapitulou 7.6. 1710.
- 59. P. Miguel STELA**, z Valencijské provincie, zvolen VII. Valencijskou generální kapitulou 1.6. 1716; roku 1721 jmenován biskupem v Jaca a k dokončení šestiletého funkčního období ho nahradil generální vikář P. Diego d'ABREU, předtím Sevillský provinciál.
- 60. P. Bertrand MONSINAT**, z Gaskoňské provincie, předtím generální prokurátor řádu, jmenován generálním korektorem 19.5. 1722 breve „Apostolicae servitutis“ papeže Innocence XIII.

61. P. Francesco ZAVARRONI, z kalábrijské Provincie sv. Františka, zvolen 16.5. 1728 generální kapitulou v Pesaru, byl profesorem v Cololegiu Urbanu de Propaganda Fide a konzultorem Posvátné kongregace Indexu, kvalifikátorem sv. Inkvizice i generálním prokurátorem řádu.

62. P. Franco SIRERA, z Valencijské provincie, zvolen 13.6. 1734 VI. Marseillskou generální kapitulou.

63. P. Robert BOULÈ, z Pařížské provincie, zvolen 5.6. 1740 I. generální kapitulou ve Florencii.

64. P. Lorenzo PINELLI, z Neapolské provincie, jmenován generálním korektorem 22.4. 1746 breve „Ex commissae nobis“ papeže Benedikta XIV.

65. P. Juan PRIETO, Španěl ze Sevillské provincie, zvolen 21.5. 1752 V. Barcelonskou generální kapitulou.

66. P. Pierre de VAUX, ze Champagneské provincie, zvolen 14.5. 1758 I. Lyonskou generální kapitulou.

67. P. Giuseppe Francesco MARINI, z Boloňské provincie, zvolen 10.6. 1764 II. generální kapitulou ve Florencii, po třech měsících však zemřel.

68. P. Clemente CIRIMINNA, z Palermské provincie, zvolen II. Římskou intermediární generální kapitulou 29.9. 1765; před ukončením tříletého funkčního období zemřel.

69. P. Ludovico PIGHI, z Benátské provincie, jmenován 8.5. 1768 generálním vikářem na I. generální intermediární kapitule v Pise.

70. P. Pedro SEGURA, Aragonské provincie, zvolen 3.6. 1770 na VI. Barcelonské generální kapitule.

71. P. Jean François GENGEMME, z Pařížské provincie, zvolen 26.5. 1776 na VII. Marseillské generální kapitule.

72. P. Bruno CUZZOLINI, z kalábrijské Provincie sv. Františka, zvolen 19.5. 1782 na I. Neapolské generální kapitule.

73. P. Vicente CASTRILLO, z Valencijské provincie, zvolen 11.5. 1788 na VII. Barcelonské generální kapitule.

74. P. Serafino dall'ERA (1794-1806), z Janovské provincie, jmenován generálním korektorem 3.6. 1794 breve „Cum sicut accepimus“ papeže Pia VI. Papež Pius VII. ho potvrdil v úřadě generálního korektora 3.10. 1800 breve „Vix dum Venetiis“ a vyhradil si, že sám určí vzhledem k těžkým otřesům doby délku trvání jeho generálního korektorátu.

75. P. Bartolomeo TOMBOLINI, jmenován Piem VI. 1806.

76. P. Giacomo ILARI, zvolen generální kapitulou v Římě 1817.

77. P. Benedetto FORTINI, zvolen generální kapitulou v Římě 1823.

78. P. Michele MELOGRANA z Tropey, zvolen generální kapitulou v Římě 1824.

79. P. Bernardo MARSICANI, zvolen generální kapitulou v Římě 1829.

80. P. Luigi, hrabě di MONTE GRANARIO, jmenován papežem 22.3. 1836.

- 81. P. Gaspare MONTENERO**, zvolen generální kapitulou v Římě 1841.
- 82. P. Bernardo M. KNECHT**, jmenován papežem Piem IX. 1847-1853.
- 83. P. Serafino TORQUATO**, zvolen generální kapitulou v Římě 1857-1869.
- 84. P. Raffaele RICCA**, jmenován Piem IX. 1869.
- 85. P. Pietro RAMPELLO**, zvolen generální kapitulou v Římě 1884.
- 86. P. Gaspare DELLEPIANE**, zvolen generální kapitulou v Římě 1890-1896.
- 87. P. Bernardo MAIOLO**, zvolen generální kapitulou v Římě 1902.
- 88. P. Luigi ROSSI**, jmenován Posvátnou kongregací pro řeholníky 5.12. 1906.
- 89. P. Alfonso PORPORA**, zvolen generální kapitulou v Římě 1909.
- 90. P. Giuseppe DI LAURO**, jmenován Posvátnou kongregací pro řeholníky 1911.
- 91. P. Giuseppe M. ROBERTI**, zvolen generální kapitulou v Římě 1918.
- 92. P. Pietro LALLI**, zvolen generální kapitulou v Římě 1924.
- 93. P. Giacomo TAGLIAFERRO**, generální korektor 1940-1946.
- 94. P. Francesco M. SAVARESE**, generální korektor 1946-1964.

95. P. Andrea M. LIA, generální korektor 1964-1976.

96. P. Antonio CASTIGLIONE, 1976-1988.

97. P. Alessandro M. GALUZZI, 1988-1994.

98. P. Giuseppe FIORINI-MOROSINI, 1994-2006.

99. P. Francesco MARINELLI, 2006 - dosud

Současný provinciál Janovské provincie, pod kterou spadá i jediný paulánský konvent v České republice ve Vranově u Brna : **P. Alvise Simonelli, O.M.**

2. Obrazové přílohy – seznam:

- Obr. č . 1 - Mapa diplomatického pozadí zrodu řádu na přelomu 15. a 16. stol.
- Obr. č. 2 - Zakládací listina Konráda III. Krajíře z Krajku z roku 1501
- Obr. č. 3 - Krajířova listina z roku 1507 - rozšíření fundace Nejsvětější Trojice
- Obr. č . 4 - Listina Adama Pavla Slavaty z roku 1652 - znovuzaložení konventu
- Obr. č. 5 - Pečeť Konráda Krajíře z Krajku na zakládací listině z roku 1501
- Obr. č. 6 - Pečeť jednoho z Konrádových bratří na zakládací listině z roku 1501
- Obr. č . 7 - Pečeť Adama Pavla Slavaty na obnovovací listině z roku 1652
- Obr. č. 8 - Pečeť korektora konventu Nejsvětější Trojice na listině z roku 1652
- Obr. č. 9 - Hlavní oltář v kostele Nejsvětější Trojice v Klášteře u Nové Bystřice
- Obr. č . 10 - Detail nádherné štukatérské výzdoby v Nejsvětější Trojici
- Obr. č. 11 - Detail nádherné štukatérské výzdoby v Nejsvětější Trojici
- Obr. č. 12 - Boční oltář sv. Františka z Pauly v Nejsvětější Trojici
- Obr. č . 13 - CHARITAS - hlavní řádové heslo - detail z okna Nejsvětější Trojice
- Obr. č. 14 - Slavatovský znak na průčelí nad hlavním vchodem do kostela
- Obr. č. 15 - Studánka sv. Fr. z Pauly u Nejsv. Trojice se záračným pramenem
- Obr. č. 16 - Zvonice kostela Nejsvětější Trojice v Klášteře u Nové Bystřice
- Obr. č . 17 - Mumifikované srdce Adama Pavla Slavaty uložené v kostele
sv. Petra a Pavla v Nové Bystřici
- Obr. č. 18 - Paula - rodiště sv. Františka z Pauly - pohled na starou a novou
baziliku
- Obr. č. 19 - I. řehole paulánského řádu - originál buly Meritis religiosae vitae
papeže Alexandra VI. z roku 1493 - uložena v Tours

Obr. č. 2

Obr. č. 3

Obr. č. 5

Obr. č. 6

Obr. č. 7

Obr. č. 8

Obr. č. 9

Obr. č. 10

Obr. č. 11

Obr. č. 12

Obr. č. 13

Obr. č. 14

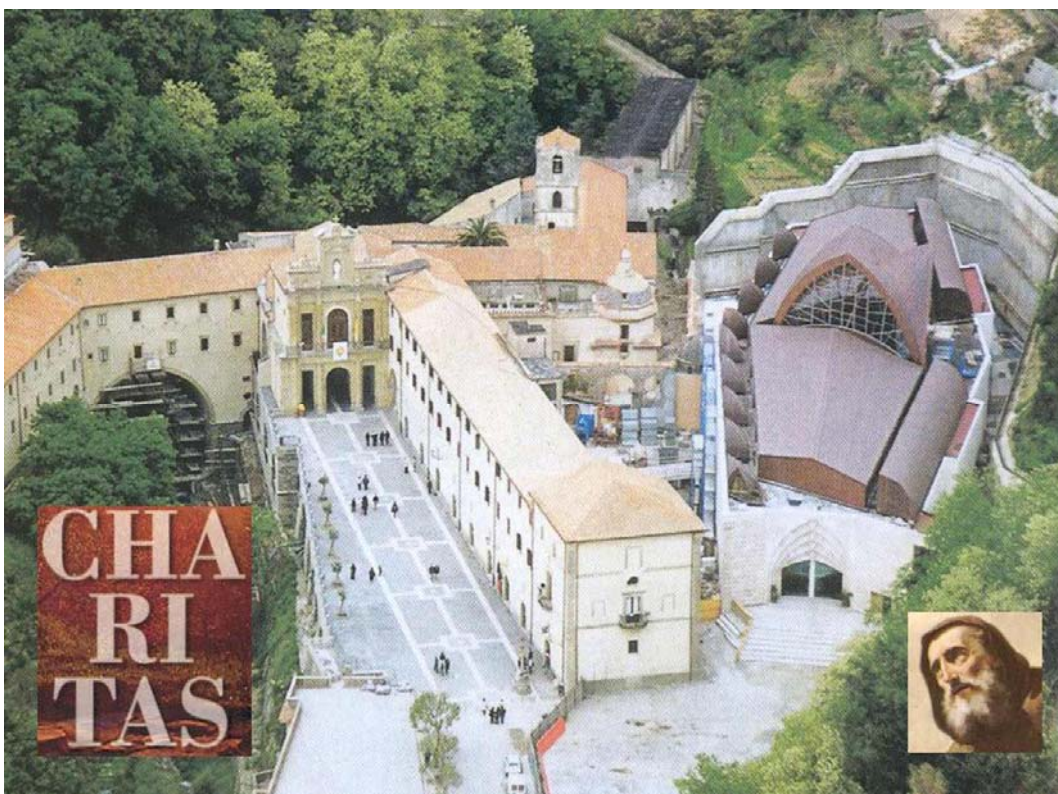
Obr. č. 15

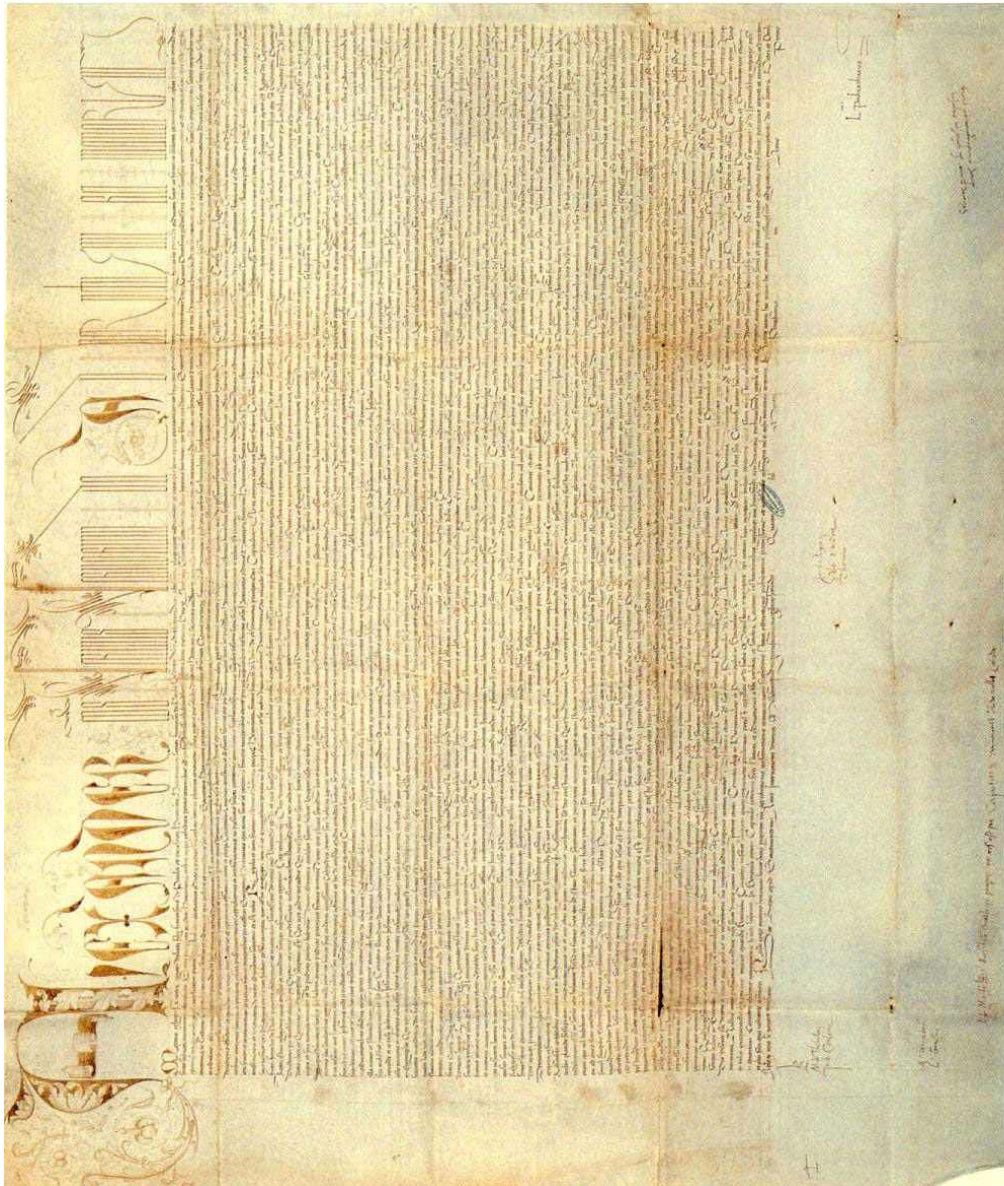
Obr. č. 16

Obr. č. 17

Obr. č. 18

Tours - Archives Départementales d'Indre - et - Loire. H. 681

Obr. č. 19

ABSTRAKT

MUSIL, S. *ORDO MINIMORUM – ŘÁD NEJMENŠÍCH BRATŘÍ, JEHO PŮSOBENÍ V KONVENTU NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE U NOVÉ BYSTŘICE A HISTORIE TOHOTO KONVENTU DO JEHO ZÁNIKU V ROCE 1959*. České Budějovice 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra církevních dějin a patristiky. Vedoucí práce M. Weis.

Klíčová slova: historie, sv. František z Pauly, paulánský řád, česko-německá provincie řádu, klášter Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice

Práce se zabývá vznikem paulánského řádu, jeho vstupem a působením v Čechách a dále vznikem paulánského kláštera Nejsvětější Trojice u Nové Bystřice. Popisuje okolnosti, které sehrály důležitou úlohu pro příchod paulánských řeholníků do tohoto konventu. Práce si také všímá zániku konventu v roce 1533, jeho nového vzniku v roce 1626 a následujícího dvěstě let trvajících období největšího rozkvětu tohoto konventu i definitivního zániku konventu v roce 1785, který byl důsledkem reformy císaře Josefa II.

Abstract

keywords: history, St. Francis from Paula, Paulans order, czech-german province of the order, monastery of the holy trinity by Nová Bystřice

This thesis deals with the establishment of the Paulans order, and his activities at Czech, establishment of the Paulans monastery of the holy trinity by Nová Bystřice. It describes the important circumstances of the paulans monkery arrival to this convent. Thesis also observe the termination of the convent in 1533 and his new establishment in 1626 and following 200 years of his greatest prosperity. Then it also describes the final termination of the convent in 1785, caused by the reforms of emperor Josef II.